

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

**PEDAGOGICKO-ORGANIZAČNÉ POKYNY
na školský rok 2017/2018**

Bratislava 2017

ÚVODNÉ SLOVO MINISTRA	3
1. VŠEOBECNÉ INFORMÁCIE A POKYNY.....	5
1.1. Organizácia školského roka	5
1.2. Celoslovenské testovanie žiakov 9. ročníka základných škôl.....	5
1.3. Maturitná skúška	5
1.4. Medzinárodné merania.....	6
1.5. Výchovno-vzdelávací proces.....	7
1.5.1 Znižovanie informačnej nerovnosti	7
1.5.2 Kontrola a efektivita výchovno-vzdelávacej činnosti.....	8
1.5.3 Predčitateľská a čitateľská gramotnosť	9
1.5.4 Ľudské práva, práva detí, diskriminácia, národnostné menšiny, cudzinci	11
1.5.4.1 Ľudské práva	11
1.5.4.2 Práva detí.....	12
1.5.4.3 Diskriminácia	13
1.5.4.4 Národnostné menšiny	13
1.5.4.5 Cudzinci.....	15
1.5.5 Cudzie jazyky	15
1.5.6 Náboženská výchova/etická výchova	16
1.5.7 Globálne vzdelávanie a environmentálna výchova.....	16
1.5.8 Mediálna výchova	18
1.5.9 Školské knižnice	18
1.5.10 Zdravý životný štýl.....	20
1.5.11 Bezpečnosť a prevencia.....	21
1.5.12 Výchovné a kariérové poradenstvo	23
1.5.13 Deti a žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami	24
1.5.14 Súťaž	27
1.5.15 Podnikateľské zručnosti.....	27
1.5.16 Finančná gramotnosť	28
1.5.17 Digitálne technológie.....	29
1.5.18 Výzvy na podávanie žiadostí o poskytnutie finančných prostriedkov	30
1.5.19 Neformálne vzdelávanie	30
2. ŠKOLY	31
2.1. Materské školy	34
2.2. Základné školy	36
2.3. Stredné školy.....	37
2.3.1. Systém duálneho vzdelávania.....	40
2.4. Školská integrácia	41
2.5. Špeciálne školy, špeciálne triedy	43
2.6. Základné umelecké školy	46
2.7. Jazykové školy	47
3. ŠKOLSKÉ ZARIADENIA	47
3.1. Školské výchovno-vzdelávacie zariadenia	48
3.1.1. Školský klub detí	48
3.1.2. Centrum voľného času.....	48

3.1.3.	Školský internát	49
3.2.	Špeciálne výchovné zariadenia	50
3.3.	Školské zariadenia výchovného poradenstva a prevencie	50
3.4.	Školské účelové zariadenia	55
3.4.1.	Zariadenia školského stravovania	55
4.	PEDAGOGICKÍ ZAMESTNANCI A ODBORNÍ ZAMESTNANCI	56
4.1.	Ochrana pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov	56
4.2.	Kvalifikačné predpoklady	57
4.3.	Kontinuálne vzdelávanie	57
4.4.	Získavanie, priznávanie a uznávanie kreditov	58
5.	UČEBNICE	59
6.	ŠKOLSKÉ TLAČIVÁ	60
7.	MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA A PROJEKTY NA PODPORU VÝCHOVNO- VZDELÁVACEJ ČINNOSTI V ŠKOLÁCH	60
7.1.	eTwinning program partnerstvo škôl	60
7.2.	Digitálny edukačný obsah	61
8.	CELOŽIVOTNÉ VZDELÁVANIE	62
9.	ÚČINNOSŤ	62
Príloha č. 1		63
Príloha č. 2		65

ÚVODNÉ SLOVO MINISTRA

Vážení pedagogickí zamestnanci, odborní zamestnanci škôl a školských zariadení,
riaditelia,
milí čitatelia,

stalo sa už tradíciou, že s blížiacim sa príchodom nového školského roka rezort školstva pripraví súbor základných pedagogicko-organizačných informácií súvisiacich s výchovno-vzdelávacou činnosťou pre materské školy, základné školy, stredné školy, základné umelecké školy, jazykové školy a školské zariadenia.

Pedagogicko-organizačné pokyny na školský rok 2017/2018, koncipované v obvyklej štruktúre, majú poskytnúť riaditeľom škôl a školských zariadení, ako aj pedagogickým a odborným zamestnancom i širšej verejnosti základné a aktuálne informácie, ktoré sa vzťahujú k školskému roku 2017/2018. Ide o pomôcku, ktorá má školám a školským zariadeniam uľahčiť ich náročnú prácu.

Žijeme v časoch, keď sa viac, ako predtým, výrazne mení spoločenský kontext, civilizačné a kultúrne faktory, ktoré kladú každý rok nové požiadavky na kvalitu vzdelania, formulujú sa nové očakávania smerom k škole, jej úlohám a funkciám, cieľom, obsahu i stratégiám výučby i k práci učiteliek/učiteľov a ďalších kľúčových aktérov školského vzdelávania.

Súbežne s tým tiež dochádza k zdôrazňovaniu niektorých princípov, ktoré sú odrazom súčasných i predpokladaných potrieb v spoločnosti, napríklad princípov spravodlivosti vzdelávania, celoživotného učenia sa, či individualizácie vzdelávania. Najmä posledný princíp sa v slovenskom kontexte považuje za dôležitú výzvu aj pre učiteľov v Slovenskej republike, čo sa premietlo aj do pripravovaného *Národného programu rozvoja výchovy a vzdelávania – Učiace sa Slovensko*.

Okrem všeobecnej požiadavky na vytvorenie podmienok maximálneho rozvíjania potencialít každého dieťaťa/žiaci/žiaci ide najmä o citlivosť k vzdelávacím potrebám detí z rozličných sociálnych, kultúrnych a jazykových prostredí. Významné sú tiež požiadavky na spoluprácu v širšej perspektíve nielen medzi učiteľmi danej školy, rodičmi a miestnou komunitou, ale aj školami navzájom. Výskumy odhaľujú významné zmeny v mnohých aspektoch detskej a žiackej populácie: zmeny v postojoch k škole, v motivácii k učeniu, vo vnímaní významu školského vzdelávania a jeho, jednoducho povedané, použiteľnosti v živote, v trávení voľného času a v životnom štýle, aby som vymenoval aspoň niektoré z nich.

Čoraz častejšie prevláda názor, že zásadné zmeny spoločenských požiadaviek a zvýšených nárokov budú pokračovať aj v najbližších rokoch a výrazne sa meniace charakteristiky detskej a žiackej populácie si vyžadujú aj zmenu vzdelávacej paradigmy.

Nové požiadavky na vzdelávanie v meniacom sa spoločenskom kontexte reflektuje aj *Národný program rozvoja výchovy a vzdelávania – Učiace sa Slovensko*, ktorý vymedzuje rozdiel medzi „školami minulosti“ a „školami budúcnosti“. Dôraz sa kladie na rovnováhu medzi jednotlivými dimenziami vzdelávania, t. j. vedomosťami, zručnosťami, postojmi a hodnotami v intenciách medzinárodne uznávanej formulácie štyroch pilierov, tvoriacich základné ciele vzdelávania pre 21. storočie, ktorým má škola venovať pozornosť: učiť sa poznávať (nástroje poznávania, kritické a nezávislé myslenie), učiť sa konať (životné zručnosti), učiť sa žiť spoločne s inými (rešpekt a úcta k druhým) a učiť sa byť zodpovedným (sebareflexia, autoregulácia, zodpovednosť).

Iste sa zhodneme v tom, že základným cieľom vzdelávania je rozvinúť u detí a žiakov kompetencie, ktoré sú chápané ako komplex vedomostí, zručností, postojov a hodnôt.

Za kľúčové pokladám aj spôsob, ako bude slovenské školstvo reagovať na meniaci sa svet a čo by preto mali vykonať jednotliví aktéri činní v oblasti vzdelávania.

Jedno viem ale celkom určite už teraz: vzdelávanie nemá byť sprostredkované ako statický produkt ľudského myslenia (učivo, predmet), ale ako dynamický proces poznávania a poznania, ktoré sa vyvíja, modifikuje a dopĺňa. Vzdelávanie v tomto novom chápaní nemá byť len akýmsi suchopárnym odovzdávaním hotových produktov deťom a žiakom, ale je nevyhnutné zdôrazňovať najmä vzájomnú previazanosť vedomostí, zručností, postojov a hodnôt a poukázať tiež na ich dôležitosť pri riešení rozličných problémov v bežnom živote.

Naším spoločným cieľom by malo byť vzdelávanie v celoživotnej dimenzii v najrozličnejších kontextoch. Úprimne by som si priaľ, aby všetky zmeny v školstve smerovali iba k lepšiemu.

Na záver mi dovoľte vyjadriť hlboké uznanie a úprimné poďakovanie všetkým vám–pedagogickým zamestnancom a odborným zamestnancom – za vaše každodenné obetavé úsilie v školách a školských zariadeniach, za všetky aktivity, odhodlanie a energiu, ktoré vynakladáte pri výchove a vzdelávaní našich detí a žiakov.

minister školstva, vedy, výskumu a športu SR

1. VŠEOBECNÉ INFORMÁCIE A POKYNY

1.1. Organizácia školského roka

1. Školský rok sa začína 1. septembra 2017. Školské vyučovanie sa začína **4. septembra 2017** (pondelok). Školské vyučovanie v prvom polroku školského roka sa končí **31. januára 2018** (streda).
2. Školské vyučovanie v druhom polroku sa začína **1. februára 2018** (štvrtok) a končí sa **29. júna 2018** (piatok).
3. Termíny školských prázdnin (okrem materských škôl) **do roku 2020** sú uvedené v **prílohe č. 1**.
4. Podrobnosti o organizácii výchovno-vzdelávacej činnosti a prevádzke materskej školy počas školských prázdnin ustanovuje § 2 ods. 6 vyhlášky č. 306/2008 Z. z. o materskej škole. Prevádzka každej materskej školy zaradenej v sieti škôl a školských zariadení Slovenskej republiky (ďalej len „SR“), **bez ohľadu na jej zriaďovateľa**, sa v čase letných prázdnin prerušuje **najmenej na tri týždne nepretržite**. V miestach, kde je niekoľko materských škôl jedného zriaďovateľa, informuje riaditeľ zákonných zástupcov o možnosti dochádzky detí do niektorej z nich (vopred určenej). Prevádzku materskej školy počas školských prázdnin je potrebné zabezpečiť v súlade s informatívnym materiálom „Materská škola a školské prázdniny“, ktorý je dostupný na: http://www.minedu.sk/data/files/6227_ms_prazdniny.pdf.

1.2. Celoslovenské testovanie žiakov 9. ročníka základných škôl

1. Celoslovenské testovanie žiakov 9. ročníka základných škôl (Testovanie 9-2018, T9-2018) sa uskutoční **21. marca 2018** (streda) z predmetov matematika, slovenský jazyk a literatúra, maďarský jazyk a literatúra, ukrajinský jazyk a literatúra, slovenský jazyk a slovenská literatúra. Na testovaní sa zúčastnia žiaci 9. ročníka základných škôl, vrátane žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, okrem žiakov vzdelávaných podľa vzdelávacích programov pre žiakov s mentálnym postihnutím.
2. Náhradný termín Testovania 9-2018 sa uskutoční **5. apríla 2018** (štvrtok).
3. Cieľom testovania je získať obraz o výkonoch žiakov na výstupe zo stupňa ISCED 2, porovnať ich výkony v testoch a poskytnúť školám spätnú väzbu a komplexnejší obraz o testovaných predmetoch, ktorý môže pomôcť pri skvalitňovaní vzdelávania. Výsledok žiaka slúži ako podklad pre prijímacie skúšky na stredné školy.
4. Za prípravu a metodické riadenie priebehu testovania zodpovedá NÚCEM. Za organizačné zabezpečenie testovania zodpovedá riaditeľ školy. Kontrolu objektivity testovania vykonajú zamestnanci ŠŠI a OŠ OÚ. S cieľom zvýšiť objektivitu priebehu testovania riaditelia škôl na základe poverenia OŠ OÚ poveria úlohou externého dozoru pedagogických zamestnancov iných základných škôl.
5. Vo vybraných základných školách bude vo **februári 2018** a vo vybraných stredných školách počas **septembra a októbra 2018** prebiehať pilotné overovanie testovacích nástrojov pre Testovanie 9.
6. Informácie o Testovaní 9-2018 sú zverejnené na http://www.nucem.sk/sk/testovanie_9.

1.3. Maturitná skúška

1. Riadny termín externej časti maturitnej skúšky a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky bude v predmetoch:

- a) slovenský jazyk a literatúra, slovenský jazyk a slovenská literatúra dňa **13. marca 2018** (utorok),
 - b) anglický jazyk, francúzsky jazyk, nemecký jazyk, ruský jazyk, španielsky jazyk, taliansky jazyk dňa **14. marca 2018** (streda),
 - c) matematika dňa **15. marca 2018** (štvrtok),
 - d) maďarský jazyk a literatúra, ukrajinský jazyk a literatúra dňa **16. marca 2018** (piatok).
2. Náhradný termín externej časti maturitnej skúšky a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky sa uskutoční v termíne od **10. do 13. apríla 2018**. Dni konania náhradného termínu pre jednotlivé predmety určí NÚCEM na základe počtu prihlásených žiakov a zverejní ich najneskôr 26. marca 2018.
 3. Príslušné OŠ OÚ určia termíny internej časti maturitnej skúšky, okrem písomnej formy, jednotlivým stredným školám v ich územnej pôsobnosti v čase od **21. mája 2018 do 8. júna 2018**.
 4. Opravný termín externej časti maturitnej skúšky a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky **pre školský rok 2016/2017** sa uskutoční v termíne od **5. do 8. septembra 2017**. Dni konania opravného termínu pre jednotlivé predmety určí NÚCEM na základe počtu prihlásených žiakov a zverejní ich najneskôr 1. augusta 2017.
 5. Opravný termín externej časti maturitnej skúšky a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky **pre školský rok 2017/2018** sa uskutoční v termíne od **4. do 7. septembra 2018**. Dni konania opravného termínu pre jednotlivé predmety určí NÚCEM na základe počtu prihlásených žiakov a zverejní ich najneskôr 1. augusta 2018.
 6. Za prípravu a metodické riadenie priebehu externej časti maturitnej skúšky a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky zodpovedá NÚCEM. Distribúciu zásielok s testami zabezpečí príslušný OŠ OÚ. Kontrolu objektivity testovania vykonajú zamestnanci ŠŠI. Za organizačné zabezpečenie testovania v jednotlivých školách zodpovedá riaditeľ školy.
 7. Od 1. septembra 2018 nadobudne účinnosť nové znenie vyhlášky o ukončovaní štúdia na stredných školách v znení neskorších predpisov, na základe ktorého dochádza ku zmene spôsobu testovania externej časti maturitnej skúšky (ďalej len „EČ MS“) zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry v školách s vyučovacím jazykom maďarským. Externou časťou maturitnej skúšky zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry sa budú overovať komunikačné kompetencie v častiach počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením a jazyk a literatúra. V rámci počúvania s porozumením sa bude preverovať, ako vedia žiaci efektívne počúvať hovorený prejav v slovenskom jazyku, porozumieť mu a získať z neho informácie, ktoré sú potrebné na splnenie úloh v teste podobne ako v cudzom jazyku. Z vyššie uvedeného dôvodu sa **v apríli 2018** uskutoční **generálna skúška EČ MS zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry**. Testovanie sa uskutoční na vzorke žiakov.
 8. Na vybraných stredných školách sa počas **septembra, októbra a novembra 2017** a počas **januára a februára 2018** uskutoční pilotné overovanie testovacích nástrojov pre maturitnú skúšku.
 9. Informácie o maturitnej skúške v školskom roku 2017/2018 sú zverejnené na <http://www.nucem.sk/sk/maturita>.

1.4. Medzinárodné merania

1. **V septembri 2017** sa začne príprava hlavného testovania medzinárodnej štúdie **OECD PISA 2018** (čitateľská, matematická a prírodovedná gramotnosť 15-ročných žiakov ZŠ a SŠ), ktorej hlavnou sledovanou oblasťou je čitateľská gramotnosť. Administráciu

hlavného merania v SR zabezpečí NÚCEM v spolupráci s vybranými základnými a strednými školami v mesiaci **apríl 2018**. Školy zapojené do merania budú o presnom termíne realizácie merania informované. Súčasťou výskumu budú aj dotazníky pre riaditeľov a žiakov zúčastnených škôl. Hlavné testovanie bude prebiehať v elektronickej podobe, off-line prostredníctvom PC a notebookov.

2. V **septembri 2017** sa začne príprava hlavného merania medzinárodnej štúdie **OECD TALIS 2018** (medzinárodná štúdia monitorujúca vplyv vzdelávacej politiky na prácu učiteľov a vyučovanie), ktorá je realizovaná formou online dotazníkového prieskumu učiteľov a riaditeľov škôl ISCED 2. Administráciu TALIS 2018 v SR zabezpečí NÚCEM v spolupráci s vybranými základnými školami a viacročnými gymnáziami. Zber údajov sa uskutoční v mesiacoch **marec až máj 2018**. Školy zapojené do merania budú o presnom termíne realizácie merania informované.
3. V roku 2015 sa vo viac ako 70 krajinách uskutočnilo hlavné testovanie štúdie OECD **PISA 2015**. V mesiaci **november 2017** bude zverejnená medzinárodná správa o výsledkoch testovania v oblasti **tímového riešenia problémov PISA 2015**. K dátumu zverejnenia medzinárodnej správy bude zverejnená krátka správa o výsledkoch žiakov SR v danej oblasti.
4. V roku 2016 sa vo viac ako 50 krajinách uskutočnilo hlavné testovanie štúdie **IEA PIRLS 2016** (čítanie s porozumením – čitateľská gramotnosť žiakov 4. ročníka ZŠ). Popri monitorovaní žiackych výkonov v čitateľskej gramotnosti venuje štúdia PIRLS značnú pozornosť čitateľským návykom a postojom žiakov ako aj podmienkam ich domáceho a školského prostredia. **5. decembra 2017** bude zverejnená medzinárodná správa spolu s krátkou správou o výsledkoch štúdie z pohľadu SR. Vo **februári 2018** bude zverejnená medzinárodná databáza štúdie PIRLS 2016.
5. Informácie o medzinárodných štúdiách sú zverejnené na: http://www.nucem.sk/sk/medzinarodne_merania.

1.5. Výchovo-vzdelávací proces

1.5.1 Znižovanie informačnej nerovnosti

1. Pre potenciálnych záujemcov o štúdium na strednej škole Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR (ďalej len „MŠVVaŠ SR“) zverejňuje informácie o aktuálnom stave a trendoch vývoja nezamestnanosti absolventov stredných škôl na www.minedu.sk v menu Regionálne školstvo – Výchova a vzdelávanie v stredných školách. Detailnejšie analýzy nezamestnanosti absolventov stredných škôl sú dostupné na webovom sídle Centra vedecko-technických informácií SR (ďalej len „CVTI SR“) <http://www.cvtisr.sk/> v časti Školstvo/Regionálne školstvo. Problematika nezamestnanosti je analyzovaná na viacerých úrovniach, od agregovanej úrovne druhu školy, regiónu až po jednotlivé školy a odbory vzdelávania.
2. Súhrnné informácie o možnostiach štúdia na stredných školách v nasledujúcom školskom roku prinášajú pravidelne aktualizované publikácie: „*Ako na stredné školy?*“ a „*Spríevodca neštátnymi školami*“ zverejnené na webovom sídle CVTI SR <http://www.cvtisr.sk/> v časti Školstvo/Regionálne školstvo.
3. Portál „Mapa regionálneho školstva“ na adrese <http://mapaskol.iedu.sk> slúži na zníženie informačnej nerovnosti v regionálnom školstve v SR. Záujemcom o štúdium a ich rodičom alebo zákonným zástupcom (ďalej len „zákonný zástupca“) ponúka informácie, ktoré im môžu pomôcť v rozhodovaní sa pri výbere školy. Odbornej verejnosti ponúka tento portál jednoduchší prístup k informáciám. Údaje na portáli sú priebežne aktualizované.

4. V nadväznosti na nadobudnutie účinnosti zákona č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý už od školského roku 2015/2016 umožňuje prípravu žiakov v systéme duálneho vzdelávania, sú informácie o organizácii systému duálneho vzdelávania zverejnené na www.potrebyovp.sk.
5. Školy a školské zariadenia sú povinné zabezpečiť, aby bol informovaný súhlas zákonného zástupcu získavaný preukázateľne, prijateľnou formou, s primeraným poučením a poskytnutím nevyhnutných informácií zrozumiteľným spôsobom s prihliadnutím na konkrétnu situáciu vo výchovno-vzdelávacom procese, na ktorú sa takýto súhlas vyžaduje. Je potrebné dbať na to, aby bol informovaný súhlas zákonného zástupcu získaný za každých okolností ako platný prejav jeho vôle vykonaný slobodne, vážne, zrozumiteľne a určito.

1.5.2 Kontrola a efektivita výchovno-vzdelávacej činnosti

1. Odporúča sa kvalitu výchovno-vzdelávacej činnosti kontrolovať a monitorovať prostredníctvom pravidelnej hospitačnej činnosti. Účinnosť hospitačnej činnosti zvyšovať poskytovaním objektívnej spätnej väzby pedagogickým zamestnancom. Zistenia z hospitačnej činnosti využívať pri plánovaní kontinuálneho vzdelávania pedagogických zamestnancov.
2. Uplatňovaním primárnej funkcie a poslania poradných orgánov riaditeľa napomáhať internému vzdelávaniu pedagogických zamestnancov, skvalitňovaniu vyučovania, monitorovaniu a hodnoteniu úrovne vzdelávacích výsledkov detí a žiakov.
3. Činnosť metodických orgánov zamerať na skvalitňovanie výchovno-vzdelávacej činnosti pedagogických zamestnancov, na identifikovanie silných a slabých stránok výchovno-vzdelávacej činnosti pedagogických zamestnancov, na skvalitňovanie výchovno-vzdelávacieho procesu prostredníctvom uplatňovania kritickej sebareflexie, na realizovanie interného vzdelávania podporujúceho rozvíjanie odborných kompetencií učiteľov a na monitorovanie úrovne vzdelávacích výsledkov detí a žiakov.
4. Vnútnú kontrolnú činnosť zamerať na systematické sledovanie kvality výchovy a vzdelávania, na výchovu a vzdelávanie detí a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ďalej len „ŠVVP“), na odhaľovanie a odstraňovanie segregácie rómskych žiakov. Pozornosť venovať definovaniu výchovno-vzdelávacích cieľov vyučovacieho procesu konzistentne formujúcich osobnosť dieťaťa alebo žiaka, rešpektujúcich taxonómie cieľov, zaraďovaniu kooperatívnych, interaktívnych a zážitkových foriem učenia sa založených na skúsenostiach a prepojených so životom, napomáhaniu rešpektovania a nadobúdania demokratických hodnôt, rozvíjaniu občianskych a sociálnych kompetencií detí a žiakov.
5. Oboznámiť sa s výstupnými materiálmi národného projektu „Externé hodnotenie kvality školy podporujúce sebahodnotiace procesy a rozvoj školy“ a využiť ich v praxi pri realizácii seba hodnotiaceho procesu školy. Výstupy z projektu sú zverejnené na www.ssiba.sk v časti Projekty ESF.
6. Využívať rôznorodé metódy, formy a primerané diagnostické nástroje evalvácie detí a žiakov pri posudzovaní ich napredovania, pri prevencii ich zlyhávania, pri identifikácii špecifikovania ich učenia sa, angažovania sa a výchovno-vzdelávacích potrieb, pri hodnotení účinnosti vyučovania učiteľom.
7. Kontrolnú a riadiacu činnosť vo vzťahu k predprimárnemu vzdelávaniu v základnej škole s materskou školou (ďalej len „ZŠ s MŠ“) ustanoviť do kompetencie zástupcu riaditeľa ZŠ s MŠ pre materskú školu.

8. Pravidelne analyzovať a vyhodnocovať úspešnosť plnenia vymedzených cieľov, zámerov a pedagogických stratégií v školskom vzdelávacom programe (ďalej len „ŠkVP“), identifikovať príčiny neúspešnosti. Výstupné zistenia a navrhnuté opatrenia využiť ako východisko ku korekcii vlastnej činnosti a k vnútornej motivácii pre ďalší rozvoj školy.
9. Systematicky hodnotiť prínos kontinuálneho vzdelávania pedagogických zamestnancov školy a následne identifikovať zmeny v ich postoji k riadeniu výchovno-vzdelávacieho procesu za účelom zvyšovania efektivity a kvality vyučovania.
10. Kontrolnú činnosť zamerať na účinnosť uplatňovania pedagogických inovácií vo výchovno-vzdelávacom procese smerujúcich k napĺňaniu individuálnych potrieb žiakov, k formovaniu pozitívnych osobných a sociálnych postojov a hodnôt, k rozvíjaniu zručností potrebných pre vedomostný a profesionálny rozvoj.
11. Zabezpečiť vhodné podmienky pre participáciu metodických orgánov na procesoch riadenia školy, na podporovaní vytvárania priaznivej sociálnej klímy v triednych kolektívoch, na zlepšovaní vzájomných vzťahov medzi žiakmi a učiteľmi, medzi žiakmi navzájom.
12. Vo výchovno-vzdelávacom procese poskytovať žiakom zväčšený priestor na diskusiu o aktuálnych problémoch spoločnosti (najmä extrémizmus, imigrácia, vplyv médií a osobitne sociálnych médií na vytváranie postojov, korupcia a klientelizmus) a tým rozvíjať kritické myslenie a občianske kompetencie s dôrazom na budovanie osobnostných postojov a hodnôt v duchu humanizmu, tolerance a demokracie.

1.5.3 Predčitateľská a čitateľská gramotnosť

1. V materských školách rozvíjať predčitateľskú gramotnosť uplatňovaním špecifických metód; rozvíjať aktívne počúvanie s porozumením (čítaním veršov, rozprávok a príbehov s detským hrdinom, aktívnym zapájaním sa do aktivít školských knižníc a pod.), pri overovaní porozumenia vypočutého textu využívať metódy tvorivej dramatizácie; zámerne rozvíjať aktívnu slovnú zásobu detí; vytvárať komunikačne a literárne podnetné prostredie.
2. Podporovať vzdelávanie pedagogických zamestnancov v oblasti rozvíjania predčitateľskej a čitateľskej gramotnosti detí a žiakov. Zoznam poskytovateľov akreditovaných programov kontinuálneho vzdelávania pre oblasť čitateľskej gramotnosti je zverejnený na <http://www.minedu.sk/akreditacie-v-rezorte-skolstva/>. Podrobnejšie údaje o akreditovaných vzdelávacích programoch zameraných na aktualizáciu a zdokonaľovanie kompetencií pedagogických zamestnancov v oblasti rozvíjania čitateľskej gramotnosti detí a žiakov sú zverejnené na webovom sídle Metodicko-pedagogického centra (ďalej len „MPC“): <http://www.mpc-edu.sk/vzdelavacia-cinnost/realizovane-podujatia>, <http://www.mpc-edu.sk/vzdelavacia-cinnost/zoznam-akreditovanych-vzdelavacich-programov>, <http://www.mpc-edu.sk/aktuality/rok-citateľskej-gramotnosti>.
3. Formovať kladný vzťah detí a žiakov ku knihe a literatúre, organizovať súťaže v čitateľských zručnostiach a populárnejšie čitateľské aktivity v školských kluboch detí.
4. Vypracovať plán aktivít na podporu rozvoja čitateľskej gramotnosti a začleniť ho do ŠkVP; dbať o zvyšovanie jazykovej kultúry žiakov na všetkých vyučovacích hodinách (t. j. nielen na vyučovacej hodine slovenského jazyka a literatúry).
5. V školskom roku 2017/2018 MŠVVaŠ SR odporúča riaditeľom základných škôl ako prioritnú úlohu intenzívny rozvoj čitateľskej gramotnosti vo všetkých vzdelávacích oblastiach v 7. a 8. ročníku, s odporúčaním využiť disponibilné hodiny v rámci ŠkVP. Rozšíriť využitie disponibilných hodín v ŠkVP na podporu čitateľskej gramotnosti 5. – 9. ročníka.

6. Využívať možnosť vzdelávania celého pedagogického zboru z ponuky vzdelávacích aktivít MPC v oblasti cieleného rozvíjania čitateľskej gramotnosti, resp. vzdelávania pre vedúcich pedagogických zamestnancov škôl s obsahovým zameraním na tvorbu vlastnej stratégie rozvíjania čitateľskej gramotnosti. Metodické materiály pre učiteľov všetkých stupňov škôl sú dostupné na webovom sídle MPC <http://www.mpc-edu.sk/publikacie> a <http://www.mpc-edu.sk/aktuality/rok-citateľskej-gramotnosti>.
7. MPC vydalo v roku 2015 zborník príspevkov „*Vedenie školy ako koordinátor rozvoja čitateľskej gramotnosti*“, ktorý obsahuje 16 podrobne spracovaných príspevkov. Zborník je v plnom znení dostupný na webovom sídle MPC <http://www.mpc-edu.sk/aktuality/zbornik-prispevkov-z-medzinarodnej-odbornodidactickej-konferencie>.
8. Metodické centrum Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice zverejňuje na svojom webovom sídle www.spgk.sk rozličné informácie a materiály na podporu zvyšovania úrovne čitateľskej gramotnosti a kultúry čítania.
9. Podporovať voľno-časové aktivity detí a žiakov zamerané na jazykovú kultúru (recitačné a literárne súťaže, školské časopisy).
10. Na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti využívať uvoľnené úlohy PISA a metodické príručky na www.statpedu.sk v rámci všetkých predmetov v základných a stredných školách.
11. Orientovať výchovno-vzdelávaciu činnosť všetkých pedagogických zamestnancov na rozvíjanie čitateľských kompetencií žiakov, ktoré sú predpokladom pre porozumenie významu textu, pre výber kľúčových informácií a ich posudzovanie a vyvodzovanie logických záverov.
12. NÚCEM osvedčené didaktické a metodické materiály na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti zverejňuje na webovom sídle www.nucem.sk. Medzi tieto materiály patrí napríklad:
 - *Čítanka PIRLS 2006* – zbierka uvoľnených úloh (2011, NÚCEM),
 - *Zbierka úloh z čitateľskej gramotnosti* – PISA test (2011, NÚCEM),
 - *Trendy úrovne kľúčových kompetencií žiakov 4. ročníka ZŠ* (2012, NÚCEM),
 - *Výsledky štúdie OECD PISA 2009 zaoštréné na čitateľskú gramotnosť* – tematická správa (marec 2013, NÚCEM),
 - *Čítanka PIRLS 2011* – zbierka uvoľnených úloh (marec 2013, NÚCEM),
 - *Národná správa PISA 2012* (december 2013, NÚCEM),
 - *Učebné zdroje k vzdelávacím programom zameraným na rozvoj čitateľskej, matematickej a prírodovednej gramotnosti* (2011 – 2013, MPC).
13. NÚCEM vydal a na svojom webovom sídle zverejnil tieto didaktické a metodické materiály zamerané aj na rozvíjanie čitateľskej gramotnosti:
 - *Čítanka PIRLS 2006* – zbierka uvoľnených úloh (2012, NÚCEM),
 - *PISA – čitateľská gramotnosť. Úlohy 2009* (2011, NÚCEM),
 - *Trendy úrovne kľúčových kompetencií žiakov 4. ročníka ZŠ* (2013, NÚCEM),
 - *Výsledky štúdie OECD PISA 2009 zaoštréné na čitateľskú gramotnosť* – tematická správa (2013, NÚCEM),
 - *Čítanka PIRLS 2011* – zbierka uvoľnených úloh (2013, NÚCEM),
 - *Krátka správa k prvotným zisteniam medzinárodnej štúdie PISA 2012*, (2013, NÚCEM),
 - *Zbierka úloh pre vzdelávací stupeň ISCED1 – MAT, SJL, MJL*, (2013, NÚCEM),
 - *Zbierka úloh pre vzdelávací stupeň ISCED2 – MAT, SJL, SJSL, MJL*, (2013, NÚCEM),
 - *Zbierka úloh pre vzdelávací stupeň ISCED2 – MAT, SJL, SJSL, MJL*, (2013, NÚCEM).

1.5.4 Ľudské práva, práva detí, diskriminácia, národnostné menšiny, cudzinci

1.5.4.1 Ľudské práva

1. V súlade s medzinárodnými záväzkami SR v problematike ľudských práv a Celoštátnou stratégiou ochrany a podpory ľudských práv v SR, schválenou vládou SR uznesením číslo 71/2015:
 - a) naďalej uskutočňovať Olympiádu ľudských práv pre žiakov základných škôl,
 - b) zapájať sa do Olympiády ľudských práv ako celoštátnej súťaže žiakov stredných škôl; viac informácií je dostupných na www.olympiady.sk, www.olp.sk,
 - c) výchovu k ľudským právam v triede a škole usmerňovať tak, aby sa stala integrálnou súčasťou celoživotného procesu podpory a ochrany ľudských práv, aby podporila hodnotu človeka ako ľudského jedinca a rozvoj medziľudských vzťahov v demokratickej spoločnosti,
 - d) vzhľadom na potrebu plánovania procesu výchovy k ľudským právam ich ochranu a implementáciu zabezpečiť efektívnou spoluprácou školy, zákonných zástupcov, mimovládnych organizácií a miestnej komunity,
 - e) zapájať deti a žiakov do aktivít v oblasti výchovy k ľudským právam organizovaním besied, súťaží, stretnutí, tematických výstav, návštev divadelných predstavení s tematikou ľudských práv,
 - f) vytvoriť podmienky na zabezpečenie kontinuálneho vzdelávania na získanie multietnických a multikultúrnych kompetencií učiteľov,
 - g) vytvárať priaznivé multikultúrne prostredie v školách (prostredníctvom chápaného a kritického spôsobu štúdia jednotlivých kultúr napomôcť žiakom porozumieť iným kultúram).
2. Do ŠkVP zapracovať povinné témy súvisiace s multikultúrnou výchovou, výchovou v duchu humanizmu a so vzdelávaním v oblasti ľudských práv, práv dieťaťa, práv osôb so zdravotným postihnutím, rovnosti muža a ženy, predchádzania všetkým formám diskriminácie, xenofóbie, antisemitizmu, intolerancie, extrémizmu a rasizmu a v oblasti problematiky migrácie.
3. Viesť žiakov k aktívnej účasti pri kreovaní žiackej školskej rady a podporovať participáciu žiakov a ich zákonných zástupcov na tvorbe školského poriadku; pristupovať dôsledne k napĺňaniu výchovy k ľudským právam.
4. Odporúčame školám zapojiť sa do aktivít Štruktúrovaného dialógu s mladými ľuďmi, ktorý zabezpečuje konzultácie s mladými ľuďmi pre formovanie politiky EÚ a SR v oblasti mládeže a zároveň je príspevkom k výchove k demokratickému občianstvu. Viac informácií na: www.strukturovanydialog.sk.
5. Odporúča sa venovať pozornosť výsledkom piateho cyklu Štruktúrovaného dialógu – nástroja na konzultáciu politických názorov mládeže (sú dostupné na stránke www.strukturovanydialog.sk) a podporiť zapojenie žiakov do aktivít 6. cyklu Štruktúrovaného dialógu (naplánovaných v školskom roku 2017 – 2018), v rámci ktorého žiaci opäť dostanú možnosť vyjadriť sa k aktuálnym spoločenským témam.
6. V humanitne orientovaných študijných odboroch stredných odborných škôl skupín 68 Právne vedy, 75 Pedagogické vedy a 76 Učiteľstvo sa odporúča využívať Metodickú príručku pre vyučovanie ľudských práv v odbornom vzdelávaní a príprave.

7. V súlade so Stratégiou SR pre mládež na roky 2014 – 2020 a Národným akčným plánom pre deti na roky 2013 – 2017 využiť vo výchovno-vzdelávacom procese informácie a metodické námety orientované na globálne témy a hodnotovú výchovu vo výučbe rôznych vyučovacích predmetov a odborno-metodický materiál Globalizácia, aktívne ľudské práva, radikalizmus, extrémizmus, migračná kríza. V textoch pod názvom „Nové výzvy a potreby globalizovaného sveta vo vzdelávaní“ alebo „Ako reagovať v škole na tieto naliehavé a aktuálne témy“ sú odborné informácie, metodické i praktické námety a tiež podnetné inšpirácie a zdroje na uvedené témy – dostupné na www.statpedu.sk.
8. Školám sa odporúča využívať pri výchove a vzdelávaní manuál k tolerancii a ľudským právam KOMPAS a KOMPASITO. Viac informácií na www.iuventu.sk.
9. Pre zvýšenie informovanosti pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov škôl a školských zariadení sa na webovom sídle MŠVVaŠ SR nachádza Analýza súčasného stavu výchovy a vzdelávania k ľudským právam v regionálnom školstve spracovaná na základe výsledkov monitorovania a hodnotenia ľudských práv. Viac informácií na <http://www.minedu.sk/detske-a-ludske-prava/>.
10. Na webovom sídle Centra vedecko-technických informácií Slovenskej republiky (ďalej len „CVTI SR“) sa nachádzajú najzaujímavejšie výsledky dlhodobého výskumu zameraného na výchovu k ľudským právam v školskom a rodinnom prostredí. Viac informácií na http://www.cvtisr.sk/cvti-sr-vedecka-kniznica/informacie-skolstva/vyskumy-a-prevenicia/vyskumy-mladeze.html?page_id=10281.
11. Poskytnúť žiakom informácie o inštitúciách a mimovládnych neziskových organizáciách pôsobiacich v oblasti ochrany ľudských práv (verejný ochranca práv, prokuratúra, komisár pre deti) a o možnosti vykonávať dobrovoľnícku činnosť v lokalite školy, komunite, regióne.

1.5.4.2 Práva detí

1. Vo výchovno-vzdelávacej činnosti rešpektovať Dohovor o právach dieťaťa. Veku primeranou formou oboznamovať deti a žiakov s ich právami a povinnosťami v zmysle tohto dokumentu s využívaním aktivizujúcich metód. V materských školách sa odporúča využívať piktogramy.
2. Odporúča sa veku primeraným spôsobom informovať žiakov o zmysle a príslušných ustanoveniach Opčného protokolu k Dohovoru o právach dieťaťa o predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii, Opčného protokolu k Dohovoru o právach dieťaťa o účasti detí v ozbrojených konfliktoch, Opčného protokolu o procedúre oznámení, o Dohovore Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním detí a Dohovore o právach osôb so zdravotným postihnutím (ďalej len „Dohovor“).
3. V súlade s Koncepciou boja proti extrémizmu na roky 2015 – 2019 sa odporúča využiť metodické materiály na www.minedu.sk, www.statpedu.sk a www.vudpap.sk.
4. Pre zvýšenie informovanosti pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov škôl a školských zariadení sa na webovom sídle www.statpedu.sk a www.bezpre.sk nachádzajú relevantné informácie, metodiky a príklady dobrej praxe.
5. Podporovať povedomie o schopnostiach a prínose osôb so zdravotným postihnutím, podporovať uznávanie zručností, predností a schopností osôb so zdravotným postihnutím ako aj ich prínosu pre pracovisko a trh práce.

6. Do ŠkVP zapracovať povinné témy súvisiace s právami dieťaťa, ako aj výchovy k demokratickému občianstvu a prevencie násilia, xenofóbie, antisemitizmu, intolerancie a rasizmu.
7. Školám sa odporúča využiť informácie v texte *Metodická pomoc k téme osobnostný a sociálny rozvoj žiakov, vyučovaníu psychologických tém v škole a rozvíjaníu emocionálnej inteligencie*, ktorý obsahuje inšpirácie a zdroje k rozvíjaníu emocionálnej inteligencie žiakov. Materiál je dostupný na www.statpedu.sk a je možné ho využiť pri vyučovaní voliteľného predmetu psychológia a predmetov, v ktorých sú psychologické témy integrované, pri uplatňovaní prierezovej témy osobnostný a sociálny rozvoj a tiež v rámci triednických hodín.

1.5.4.3 Diskriminácia

1. V školách a školských zariadeniach dôsledne uplatňovať zákaz všetkých foriem diskriminácie a segregácie. Eliminovať nežiaduce javy, akými sú priestorové, organizačné, fyzické a symbolické vylúčenie alebo oddelenie rómskych detí a žiakov v dôsledku ich etnickej príslušnosti (často v kombinácii so sociálnym znevýhodnením) od ostatných detí a žiakov. Vytvárať vhodné podmienky na ich vzdelávanie v školách a triedach spolu s majoritnou populáciou.
2. Realizovať inkluzívne vzdelávanie detí a žiakov, u ktorých je takéto vzdelávanie vhodné, vo všetkých materských, základných a stredných školách, t. j. verejných, súkromných a cirkevných s využitím špecifických metód výučby.
3. Pri zavádzaní inkluzívneho vzdelávania angažovať pedagogických zamestnancov do implementovania zásad a cieľov inklúzie, vzájomne kooperovať pri vytváraní klímy školy. Pedagogickú diagnostiku orientovať predovšetkým na zohľadňovanie rôznorodosti detí a žiakov, na odhaľovanie ich skrytého potenciálu vo vzdelávaní, na odstraňovanie prekážok vo vzdelávaní identifikovaním rizikových faktorov. Uplatňovaním vhodných pedagogických intervencií znižovať mieru vyčleňovania žiakov z hlavného vzdelávacieho prúdu.

1.5.4.4 Národnostné menšiny

1. Zabezpečiť poskytnutie informácie zákonným zástupcom o možnostiach voľby školy s vyučovacím jazykom národnostných menšín alebo s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny, v prípade záujmu zabezpečiť takéto vzdelávanie.
2. V materských školách, v ktorých sa uskutočňuje výchova a vzdelávanie v jazyku národnostnej menšiny:
 - a) spracovať učebné osnovy tak, aby sa ich plnením rozvíjali aj komunikatívne kompetencie detí v štátnom jazyku;
 - b) podporovať aktívnu komunikáciu detí v spisovnej slovenčine uplatňovaním inovatívnych učebných postupov, dvojazyčnou (bilingválnu) priebežnou komunikáciou (integrovane, vo všetkých formách denných činností, prepájaním materinského a štátneho jazyka);
 - c) pri osvojovaní štátneho jazyka postupovať v súlade s *Metodickým listom na osvojovanie štátneho – slovenského jazyka v materských školách s vyučovacím jazykom národnostných menšín*, ktorý je zverejnený na www.statpedu.sk.
3. MŠVVaŠ SR schválilo dňa 25. augusta 2016 Rámcový učebný plán pre ZŠ s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny ako súčasť Inovovaného štátneho vzdelávacieho programu pre základné školy pod číslom 2016-20657/35643:1-10I0, s platnosťou od 01. 09. 2016

začínajúc prvým a druhým ročníkom. Dokument je zverejnený na webovom sídle www.statpedu.sk. Školy si môžu vybrať jeden z dvoch rámcových učebných plánov:

- Rámcový učebný plán pre ZŠ s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny platný od 01. 09. 2015
- Rámcový učebný plán pre ZŠ s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny platný od 01. 09. 2016 (dodatok k iŠVP pre primárne vzdelávanie)

V prípade výberu Rámcového učebného plánu pre ZŠ s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny platného od 01. 09. 2016 (dodatok k iŠVP pre primárne vzdelávanie) škola musí dodržať obsahové a výkonové štandardy (platné od 01. 09. 2015) z vyučovacích predmetov: hudobná výchova v 1. ročníku, anglický jazyk v 3. ročníku, vlastiveda v 4. ročníku.

4. Voliteľné (disponibilné) hodiny v 1. ročníku základnej školy s vyučovacím jazykom maďarským odporúčame využiť na posilnenie týždennej hodinovej dotácie vyučovacieho predmetu maďarský jazyk a literatúra, resp. hudobná výchova.
5. Venovať zvýšenú pozornosť príprave žiakov základných škôl s vyučovacím jazykom národnostných menšín na Testovanie 9 z maďarského jazyka a literatúry a zo slovenského jazyka a literatúry, alebo slovenského jazyka a literatúry a z ukrajinského jazyka a literatúry.
6. V školách s vyučovacím jazykom národnostných menšín s cieľom zvyšovania úrovne vyučovania materinského jazyka a slovenského jazyka odporúčame venovať zvýšenú pozornosť počúvaniu s porozumením, hovoreniu, čítaniu s porozumením, klásť dôraz na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, na prácu s informáciami, na schopnosť argumentovať primerane veku žiaka.
7. Na vyučovacích hodinách slovenského jazyka a slovenskej literatúry v základných a stredných školách s vyučovacím jazykom maďarským a slovenského jazyka a literatúry v základných a stredných školách s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny rozvíjajú schopnosť spisovne komunikovať v ústnych aj písomných prejavoch.
8. V školách s vyučovacím jazykom národnostných menšín odporúčame uplatňovať model vyučovania slovenského jazyka formami a metódami vyučovania cudzích jazykov.
9. Vytvárať vhodné personálne, materiálno-didaktické a organizačné podmienky na vyučovanie predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra v školách s vyučovacím jazykom maďarským a slovenský jazyk a literatúra v školách s vyučovacím jazykom ostatných národnostných menšín.
10. Zabezpečiť v základných a stredných školách s vyučovacím jazykom maďarským delenie tried na každej vyučovacej hodine slovenského jazyka a slovenskej literatúry. Skupiny sa naplňujú do počtu najviac 17 žiakov, pričom je možné spájať žiakov rôznych tried toho istého ročníka.
11. V školách s vyučovacím jazykom národnostných menšín s cieľom zvyšovania úrovne ovládania slovenského jazyka odporúčame využívať literatúru pre deti a mládež aj od súčasných slovenských autorov a časopisy pre deti a mládež v slovenskom jazyku.
12. Podporovať kontinuálne vzdelávanie učiteľov 1. stupňa základnej školy s vyučovacím jazykom maďarským a učiteľov s aprobáciou slovenský jazyk a slovenská literatúra z metodiky vyučovania slovenského jazyka ako druhého jazyka (L₂).
13. MPC v spolupráci s ŠPÚ, NÚCEM a ŠŠI v rokoch 2016 – 2020 realizuje projekt MŠVVaŠ SR „Edukačný proces vyučovania slovenského jazyka a slovenskej literatúry v školách s vyučovacím jazykom maďarským“.

14. V súvislosti so začlenením rómskeho jazyka a literatúry a rómskych reálií do ŠkVP využiť ako pomôcku materiály pre jednotlivé stupne vzdelávania zverejnené na www.statpedu.sk.
15. Pri obsadzovaní miest pedagogických asistentov v školách s vysokým počtom detí a žiakov z marginalizovaných komunít prihliadať aj na ovládanie rómskeho jazyka.
16. Podporovať vzdelávanie učiteľov v oblasti interkultúrneho vzdelávania so zameraním na rómsky jazyk a kultúru.
17. Informovať žiakov stredných škôl o možnosti vykonať maturitnú skúšku z rómskeho jazyka a literatúry ako voliteľného maturitného predmetu. Pri príprave internej maturitnej skúšky z rómskeho jazyka a literatúry vychádzať z cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov z rómskeho jazyka a literatúry, ktoré sú zverejnené na www.statpedu.sk.
18. Informovať zákonných zástupcov žiakov z rómskych komunít o možnosti vyučovania rómskeho jazyka a literatúry. V prípade záujmu zákonných zástupcov zabezpečiť vzdelávanie v rómskom jazyku.
19. Pri plánovaní výučby rómskeho jazyka a literatúry využívať inovované vzdelávacie štandardy z rómskeho jazyka a literatúry pre jednotlivé stupne vzdelávania.

1.5.4.5 Cudzinci

1. Vzdelávanie detí cudzincov v regionálnom školstve je legislatívne zabezpečené podľa § 146 školského zákona za rovnakých podmienok ako vlastným štátnym príslušníkom.
2. Pri vzdelávaní detí cudzincov sa odporúča školám postupovať podľa experimentálne overenej a schválenej pedagogickej dokumentácie zverejnenej na www.statpedu.sk, kde je aj aktualizácia Metodických odporúčaní na vyučovanie slovenského jazyka a kurikulum slovenských reálií pre deti cudzincov v SR v rámci regionálneho školstva, konkrétne: Jazykový kurz a metodické odporúčania pre deti cudzincov v SR. Jazykové kurzy pre deti cudzincov zabezpečujú organizačne a finančne okresné úrady v sídle kraja.
3. Podporovať vzdelávanie učiteľov v oblasti interkultúrneho vzdelávania so zameraním na deti cudzincov a azylantov a prispieť k skvalitneniu procesu ich integrácie do spoločnosti.
4. V spolupráci s mimovládnyimi organizáciami a inými inštitúciami realizovať osvetovú činnosť, aktivity, prednášky a besedy zamerané na zvýšenie informovanosti detí a žiakov o migrantoch.

1.5.5 Cudzíe jazyky

1. Pri vyučovaní cudzieho jazyka sa odporúča používať moderné učebnice a doplnkové výučbové prostriedky k nim, aplikovať činnostne zameraný prístup k vyučovaniu a učeniu sa cudzích jazykov a venovať pozornosť inovatívnym metódam a formám výučby s ohľadom na rôzne štýly učenia sa žiaka. Odporúča sa školám využívať didaktický prístup CLIL (obsahovo a jazykovo integrované vyučovanie).
2. Na hodinách cudzieho jazyka sa odporúča používať jazykové portfólio ako nástroj sebahodnotenia a podpory učenia sa jazykov. Informácie a podporné materiály k Európskemu jazykovému portfóliu sú zverejnené na <http://elp.ecml.at>.
3. Na hodinách cudzieho jazyka v stredných školách sa odporúča používať model Európskeho jazykového portfólia 16+, ktorý bol registrovaný Radou Európy pod číslom 2014.R014. Bližšie informácie a model Európskeho jazykového portfólia 16+ sú zverejnené na webovom sídle ŠPÚ <http://www.statpedu.sk/clanky/ucebnice-metodiky-publikacie-odborne-informacie-odborne-informacie/europske-jazykove-0>.

4. Učiteľom jazykov sa odporúča priebežne sledovať informácie zverejnené na webovom sídle Európskeho centra pre moderné jazyky v Grazi (ďalej len „ECML“) a zvážiť možnosť participovať v medzinárodných projektoch. Učiteľom sa zároveň odporúča využívať vo vzdelávacom procese relevantné výstupy projektov ECML, ktoré sú zverejnené na webovom sídle www.ecml.at.
5. Odporúča sa školám zapájať žiakov do tvorivých aktivít v rámci Európskeho dňa jazykov a podporovať tak jazykovú zdatnosť a záujem o vzdelávanie v oblasti jazykov a poznávania reálií a kultúrnej rozmanitosti Európy. Cieľom Európskeho dňa jazykov je upozorniť na dôležitosť učenia sa jazykov, podporiť rozvoj viacjazyčnosti, jazykovej a kultúrnej rozmanitosti, interkultúrneho porozumenia i celoživotného vzdelávania. Bližšie informácie a námety pre učiteľov na oslávenie Európskeho dňa jazykov sú k dispozícii na webovom sídle ECML <http://edl.ecml.at>.
6. Školám sa odporúča zapojiť sa do súťaže Európska značka pre jazyky. Európska značka pre jazyky je iniciatívou Európskej komisie na podporu jazykového vzdelávania. Bližšie informácie sú zverejnené na <http://www.erasmusplus.sk/ELL/index.php>.
7. Odporúča sa stredným školám, najmä stredným školám s bilingválnou formou výučby, zúčastniť sa súťaže pre mladých prekladateľov Juvenes Translatores. Informácie sú zverejnené na <http://ec.europa.eu/translatores>.
8. Naďalej sa odporúča organizovať školské kolá olympiád v cudzích jazykoch a zúčastňovať sa vyšších kôl týchto súťaží. Informácie sú zverejnené na www.iuventa.sk.
9. Učiteľom cudzích jazykov sa odporúča priebežne sledovať informácie na webovom sídle ŠPÚ, na ktorom sú zverejnené odborné články a publikácie, napr. aj slovenské preklady odborných publikácií ECML: <http://www.statpedu.sk/clanky/ucebnice-metodiky-publikacie-odborne-informacie/publikacie>.

1.5.6 Náboženská výchova/etická výchova

1. Na vyučovanie predmetu náboženská výchova alebo etická výchova možno spájať žiakov rôznych tried toho istého ročníka. Ak počet žiakov v skupine na vyučovanie náboženskej výchovy alebo etickej výchovy klesne pod 12, možno do skupín spájať aj žiakov z rôznych ročníkov. Počas školského roka nemôže žiak prechádzať z vyučovacieho predmetu náboženská výchova na vyučovací predmet etická výchova a opačne.
2. Predbežné zisťovanie záujmu o vyučovanie predmetu náboženská výchova alebo etická výchova na nasledujúci školský rok zabezpečí škola na základe písomného oznámenia zákonného zástupcu žiaka do 15 rokov veku.
3. Riaditeľ školy v prípade, že počet žiakov je nižší ako stanovuje norma, povolí vyučovanie náboženskej výchovy na základe žiadosti štátom uznanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti v čase vyučovania náboženskej výchovy inej štátom uznanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti, etickej výchovy alebo v čase po ukončení vyučovania ostatných predmetov.

1.5.7 Globálne vzdelávanie a environmentálna výchova

1. Školám sa odporúča:
 - a) uplatňovať globálne súvislosti a globálnu dimenziu v obsahu vzdelávania ŠkVP,
 - b) využiť pri začleňovaní tém globálneho vzdelávania do vyučovacieho procesu „Odporúčania, inšpirácie pre školy k uplatňovaniu globálnej dimenzie vo vyučovaní – aby žiaci vedeli a chceli byť aktívni pri vytváraní spravodlivejšieho sveta“ pod názvom

„Aktivizujúce metódy výučby v globálnom rozvojovom vzdelávaní“, ktorý ponúka prehľad vybraných aktivizujúcich metód výučby, metodické odporúčania a praktické ukážky, ktoré môžu školy využívať ako pomôcku pri uplatňovaní globálneho prístupu vo vyučovaní. Zverejnené sú na: <http://www.statpedu.sk/clanky/ucebnice-metodiky-publikacie-odborne-informacie/metodiky>,

- c) rozvíjať osvetovú, vzdelávaciu a výchovnú činnosť detí a žiakov s dôrazom na uvedomenie si globálnej previazanosti udalostí, vývoja i problémov na miestnej, regionálnej, národnej a medzinárodnej úrovni,
 - d) zvyšovať povedomie detí a žiakov o globálnych témach, rozvíjať ich kritické uvedomovanie si sociálnych, environmentálnych, ekonomických a politických procesov vo svete aj pomocou spolupráce s neziskovými organizáciami pôsobiacimi v oblasti globálneho vzdelávania,
 - e) využiť informácie, podporné materiály (videometodiky a publikácie) na inšpiráciu pri začleňovaní globálneho vzdelávania do obsahu rôznych vyučovacích predmetov zverejnených na www.globalnevzdelavanie.sk a www.iuventa.sk (v časti: projekt PRAKTIK/Metodický portál).
2. Odporúča sa rozvíjať environmentálnu výchovu a vzdelávanie ako súčasť rozvoja osobnosti detí a žiakov zameranú najmä na vedenie k uvedomelej spotrebe zdrojov, povedomia v oblasti separácie, zhodnocovania (recyklácie) a likvidácie odpadov v súlade s právnymi predpismi, na vytváranie správnych postojov a správania detí a žiakov k životnému prostrediu, na prevenciu pred znečisťovaním a poškodzovaním životného prostredia, na riešenie rôznych problémov ochrany prírody a krajiny.
 3. Školám sa odporúča spolupracovať s environmentálnymi centrami a strediskami, regionálnymi pracoviskami štátnej ochrany prírody, Slovenskou agentúrou životného prostredia a neziskovými organizáciami pôsobiacimi v tejto oblasti na podporu skvalitnenia a vytvárania vhodných podmienok praktickej environmentálnej výchovy v škole i mimo školy v súlade s cieľmi výchovy a vzdelávania k trvalo udržateľnému rozvoju.
 4. Školám sa odporúča zapojiť do medzinárodného environmentálneho programu Zelená škola v rámci rozvoja environmentálnej výchovy a výchovy k trvalo udržateľnému rozvoju. Informácie sú zverejnené na www.zelenaskola.sk.
 5. Podľa možností školy sa odporúča vytvárať podmienky pre prácu učiteľa – koordinátora environmentálnej výchovy, ktorého úlohou je koordinovať environmentálnu výchovu v škole, príp. v súlade s ekokódexom (stratégia výchovy a konania školy k ochrane a udržateľnosti životného prostredia, zásady úspor obnoviteľných zdrojov a pod.) realizovať environmentálny program školy.
 6. Podporovať rozvoj environmentálnej výchovy a vzdelávania zapájaním škôl do projektov a súťaží s environmentálnym zameraním.
 7. Za účelom posilňovania národnej hrdosti detí a mládeže, ochrany národného dedičstva a budovania národnej identity založenej aj na pozitívnom vzťahu ku kultúrnym hodnotám sa školám odporúča venovať zvýšenú pozornosť zaradeniu tém UNESCO (pamiatky a ich ochrana a pod.) do vyučovacieho procesu. Uvedené témy sa odporúča zaradiť aj do školských novín a časopisov na všetkých stupňoch škôl, zabezpečiť ich medzinárodné elektronické prepojenie s využitím ponúkaných technických vymožeností.
 8. Podporovať zapájanie žiakov do dobrovoľníckych aktivít, spolupracovať v oblasti organizovania dobrovoľníctva na škole s dobrovoľníckymi centrami a dobrovoľníckymi organizáciami v lokalite školy. Podporovať vzdelávanie učiteľov v téme koordinácie dobrovoľníckych projektov žiakov na školách.

9. Využiť možnosť dobrovoľne sa zapojiť do celosvetového vzdelávacieho programu Medzinárodná cena vojvodu z Edinburghu v rámci podpory zapájania žiakov do dobrovoľníckych aktivít a výchovy k ich záujmu o svoje okolie a svet (www.dofe.sk).

1.5.8 Mediálna výchova

1. Školy majú možnosť využiť k prierezovej téme alebo voliteľnému predmetu mediálna výchova podklady a zdroje, ktoré sú k dispozícii na webovom sídle ŠPÚ www.statpedu.sk, v časti metodiky, kde sa nachádza text pod názvom „*K mediálnej gramotnosti učiteľov*“, ktorý ponúka námety k tomu, v čom by sa mali mediálne gramotní učitelia orientovať, čo by mali vedieť, ako v praxi organizovať mediálnu výchovu, na čo sa zamerať, čo zdôrazniť, o čom diskutovať. Ako metodickú podporu pri konkretizácii vedomostí, zručností, hodnôt a postojov obsiahnutých v cieľoch prierezovej témy mediálna výchova v iŠVP sa školám odporúča využívať text s názvom „*Mediálna výchova – odporúčané výstupy*“. Odporúčania obsiahnuté v tomto texte sú formulované ako výstup z mediálnej výchovy na konci konkrétneho stupňa vzdelávania.
2. V rámci predmetu mediálna výchova sa školám odporúča venovať zvýšenú pozornosť rozvíjaniu kritického myslenia, rozlišovaniu nenávistných prejavov obzvlášť na sociálnych sieťach a uvažovaniu o dopadoch na ich život a demokraciu (www.beznenavisti.sk).

1.5.9 Školské knižnice

1. V materských, základných a stredných školách systematicky budovať školskú knižnicu. Informácie a dokumenty nevyhnutné pre činnosť školských knižníc sú zverejnené na www.spgk.sk.
2. Školská knižnica pracuje podľa schváleného plánu činnosti, ktorý sa vytvára na základe a v súčinnosti s cieľmi a potrebami školy, jej tradíciami, ktoré sú zakotvené v školskom vzdelávacom programe. Vychádza zo súčasných možností školy, ale zároveň je v súlade s jej stratégiou a víziou do budúcnosti.
3. Plán školskej knižnice prerokúva pedagogická rada, aby bol v súlade s potrebami pedagogického zboru školy a stal sa súčasťou celkového plánu a stratégie školy. Školský knihovník informuje o rozsahu svojej práce, o úspešných krokoch vo svojej práci i o aktivitách, na ktorých potrebuje spolupracovať s vedúcimi pedagogickými zamestnancami školy.
4. Plán činnosti školskej knižnice je stručný a vychádza:
 - a) zo školského vzdelávacieho programu,
 - b) z plnenia odborných knihovníckych štandardov,
 - c) z právnych predpisov (vrátane zákona o knižniciach),
 - d) z potrieb rozvíjania čitateľskej gramotnosti žiakov,
 - e) z požiadaviek na vzdelávanie žiakov a rozvoja ich osobnosti,
 - f) z požiadaviek na celoživotné vzdelávanie celého spoločenstva školy,
 - g) z voľno-časových a záujmových aktivít žiakov.

Neoddeliteľnou súčasťou plánu školskej knižnice je aj jeho hodnotenie.

5. Pri zakladaní školskej knižnice odporúčame pri počiatočnom dopĺňovaní využívať okrem literatúry, ktorá je práve na knižnom trhu, aj základnú literatúru vydanú v uplynulých rokoch, pričom možno využiť existujúcu sieť antikvariátov, prípadne nákup na burze kníh.

6. Priebežné dopĺňanie patrí medzi základné spôsoby dopĺňovania knižničného fondu, keď dopĺňame do fondu novo vydávané informačné pramene. Okrem tohto spôsobu sa odporúča využívať aj spätné (retrospektívne) dopĺňovanie, ak potrebujeme doplniť diela starších autorov (chýbajúce diely viacväzkového diela atď.).
7. Dopĺňovanie vykonáva školský knihovník, ktorý systematicky sleduje jednotlivé akvizičné zdroje. Svoj návrh dopĺňa a rozširuje o tituly na základe odporúčaní pedagogických a odborných zamestnancov školy. Zisťuje i názory žiakov na zloženie fondu školskej knižnice a v rámci možnosti ich rešpektuje. Fond dopĺňa systematicky, jednotlivé časti (druhy dokumentov) rovnomerne.
8. Školský knihovník je podriadený riaditeľovi školy alebo zástupcovi riaditeľa školy. Podieľa sa na tímovej práci zamestnancov školy, zúčastňuje sa na poradách, na ktorých sa preberajú organizačné záležitosti školy. Pozná školský vzdelávací program, má informácie o projektoch a akciách školy, aby mohol plne zaistiť potrebné zmeny v akvizičnej politike, dostupnosti a rozsahu informačných zdrojov.
9. Školský knihovník:
 - a) má osvojené základy knihovníckej práce, je schopný funkčne, hospodárne a efektívne organizovať a viesť školskú knižnicu a plniť odborné povinnosti vyplývajúce z jeho funkcie; jeho pracovná náplň obsahuje tieto základné činnosti:
 - riadenie a správu knižnice,
 - dopĺňovanie knižničného fondu,
 - práca s čitateľom,
 - ochrana knižničného fondu.
 - b) získava kolegov pre spoluprácu na činnosti knižnice nielen pri dopĺňaní knižničného fondu ale aj pri jeho využívaní vo výchovno-vzdelávacej činnosti,
 - c) prináša nové podnety, námety na využívanie literatúry, upozorňuje na možnosti práce s novými druhmi nosičov (DVD, MP3 atď.),
 - d) pripravuje, po dohode s učiteľmi, literatúru vhodnú na výchovno-vzdelávaciu činnosť, vyberá literatúru na danú tému, prípadne odporúča ďalšie tituly,
 - e) informuje o knižných novinkách učiteľov a žiakov, upozorňuje ich rozličnými formami na zaujímavé knihy, časopisy, dokumenty,
 - f) má prehľad o literatúre pre deti a mládež a odporúča vhodné knižné tituly na spoločné aj individuálne čítanie (knihy možno zabezpečiť rozličnými cestami) v rámci literárnej výchovy,
 - g) sprístupňuje v čo najväčšom rozsahu školskú knižnicu na realizáciu vyučovacích hodín, na individuálne štúdium a požičiava informačné pramene pre žiakov i učiteľov.
10. Finančné ohodnotenie školského knihovníka je v kompetencii riaditeľa školy. Riaditeľ školy, v ktorej je zriadená školská knižnica, má v spolupráci so zriaďovateľom školy pri tvorbe rozpočtu školy zohľadniť zriadenie školskej knižnice a vyčleniť na jej prevádzku, obnovu a dopĺňanie knižničného fondu, ako aj na finančné ohodnotenie práce školského knihovníka dostatok finančných prostriedkov.
11. Určenie prevádzkových (výpožičných) hodín v príslušnej školskej knižnici je v kompetencii riaditeľa školy, pričom prihliada na to, či je školským knihovníkom nepedagogický zamestnanec školy alebo pedagogický zamestnanec, ktorý túto činnosť vykonáva až po skončení priamej vyučovacej činnosti.

12. Školská knižnica je súčasne aj pracovňa, miesto na tvorivé aktivity – vyhľadávanie informácií v katalógoch, kartotékach, databázach na internete, ich spracovanie a správne aktívne využívanie vo výchovno-vzdelávacej činnosti a pri štúdiu. Školský knihovník má kontakt so školou, s vyučujúcimi jednotlivých predmetov, zabezpečuje im literatúru potrebnú na vyučovanie a ďalšie štúdium v rámci systému celoživotného vzdelávania.
13. Predpokladom dobrej práce školskej knižnice je sústavná komunikácia s relevantnými partnermi, najmä s vedúcimi pedagogickými zamestnancami školy, so zriaďovateľom, ako aj znalosť požiadaviek používateľov, teda pedagogických a odborných zamestnancov a žiakov.
14. Školám a školským zariadeniam sa odporúča využívať knižnično-informačné služby a podujatia knižníc.
15. Knihovníkom školskej knižnice dávame do pozornosti periodiká, ktoré pravidelne informujú o knižných novinkách vhodných pre žiakov, študujúcu mládež i pedagógov. Ide o časopis Štátneho pedagogického ústavu Jazyk a literatúra, s pravidelnou rubrikou Recenzie – anotácie – nové knihy dostupný na www.statpedu.sk a časopis Slovenskej asociácie učiteľov slovenčiny Slovenčinár s rubrikou Recenzie a knižné inšpirácie.
16. Na <https://edicnyportal.iedu.sk> je zverejnený zoznam zostatkových zásob titulov nereformných učebníc a učebných textov, ktoré sú k dispozícii školám na objednanie pre potreby doplnenia knižničného fondu v školských knižniciach.
17. Odporúča sa podľa možností doplniť knižničný fond dielami súčasnej literatúry pre deti a mládež.
18. Odporúča sa podľa možností doplniť knižničný fond dielami rómskych autorov.
19. V súvislosti s Medzinárodným mesiacom školských knižníc sa odporúča školským knižniciam v základných a stredných školách zapojiť sa do česko-slovenského projektu Záložka do knihy spája školy.
20. V súvislosti s Medzinárodným dňom školských knižníc sa odporúča školským knižniciam v základných a stredných školách zapojiť sa do projektu Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice.
21. Školám, ktoré majú zriadené školské knižnice v súlade s platnou legislatívou a ktoré majú zakúpené automatizované knižnično-informačné systémy z vlastných finančných zdrojov alebo z finančných prostriedkov v rámci rozvojového projektu MŠVVaŠ SR „Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc“, sa odporúča aktívne využívať automatizované knižnično-informačné systémy pri poskytovaní knižnično-informačných služieb svojim používateľom.
22. Odporúča sa využívať možnosti dané školskou knižnicou na vyučovanie literatúry na vyučovacích hodinách slovenského jazyka a literatúry, maďarského jazyka a literatúry, ukrajinského jazyka a literatúry, rusínskeho jazyka a literatúry a slovenského jazyka a slovenskej literatúry v školách s vyučovacím jazykom národnostných menšín, etickej výchovy, občianskej náuky.

1.5.10 Zdravý životný štýl

1. V súlade s Európskym politickým rámcom Zdravie 2020 sa odporúča školám venovať pozornosť výchove k zdraviu v zmysle holistického prístupu k zdraviu a zdravému životnému štýlu .
2. Školám a školským zariadeniam sa odporúča:
 - a) aktívne zapájať deti a žiakov do aktivít a programov, ktoré podporujú výchovu ku zdraviu a zdravý životný štýl,

- b) realizovať aktivity a programy na podporu telesného a duševného zdravia,
 - c) zvýšiť zapojenie detí a žiakov do pohybových aktivít, rozšíriť vyučovanie telesnej a športovej výchovy v ŠkVP,
 - d) podľa možností školy vytvoriť podmienky na vyučovanie voliteľného predmetu výchova k zdraviu,
 - e) venovať v školách zvýšenú pozornosť prevencii užívania alkoholu a tabaku a odvykaniu od nich,
 - f) informovať žiakov o škodlivých a vedľajších účinkoch nelegálnych a dopingových látok.
3. Školám a školským zariadeniam sa odporúča aktívne zapájať do Európskeho týždňa športu, iniciatívy Európskej komisie na podporu športu a pohybovej aktivity v celej Európskej únii. Informácie o Európskom týždni športu sú dostupné na www.tyzdensportu.sk.
 4. Školy môžu využiť informácie, metodiky a príklady dobrej praxe na www.bezpre.sk, www.statpedu.sk. Odporúča sa využívať aj metodiky Európskej siete škôl podporujúcich zdravie na www.schools-for-health.eu.
 5. Odporúča sa umožniť športovcom spájať prostredníctvom prispôbených programov športovú činnosť so vzdelávaním formou individuálnych študijných plánov, doplnkovou prípravou a flexibilitou v plánovaní ich hodnotenia.
 6. Odporúča sa taxatívne vymedziť v školskom poriadku opatrenia pre prevenciu a zamedzenie šírenia legálnych a nelegálnych drog v školách. Navrhované opatrenia prediskutovať so žiakmi a zákonnými zástupcami žiakov školy.
 7. Odporúča sa prevenciu drogových závislostí a prevenciu rizikového správania detí a žiakov realizovať ako integrálnu súčasť výchovno-vzdelávacieho procesu pod gesciou regionálneho centra pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie (ďalej len „CPPPaP“).
 8. Odporúča sa vedeniu školy, učiteľovi – koordinátorovi prevencie a triednemu učiteľovi priebežne informovať zákonných zástupcov o preventívnych aktivitách školy, ako aj o možnostiach odbornej pomoci, ktorú poskytujú CPPPaP.
 9. Pri realizácii preventívnych aktivít a programov sa odporúča venovať zvýšenú pozornosť ich efektívnosti. Jednorazové aktivity, kultúrne podujatia, moralizovanie a zastrasovanie nie sú efektívne stratégie v danej oblasti.
 10. V súlade s Národným programom prevencie HIV/AIDS sa odporúča zapojenie do celoslovenskej školskej kampane Červené stužky – www.cervenestuzky.sk.

1.5.11 Bezpečnosť a prevencia

1. Odporúča sa priebežne monitorovať správanie sa detí a žiakov a zmeny, v prípadoch podozrenia na porušovanie ich zdravého osobnostného vývinu zabezpečiť ich ochranu a bezodkladne riešiť vzniknutý problém v súčinnosti s vedením školy a zákonnými zástupcami dieťaťa a žiaka. Odporúčame aj spoluprácu so školským psychológom, odbornými zamestnancami príslušného CPPPaP, podľa potreby aj s príslušným pediatrom, sociálnym kurátorom alebo políciou.
2. **Škola alebo školské zariadenie podľa zákona č. 36/2005 Z. z., zákona č. 305/2005 Z. z. a vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy v znení neskorších predpisov sú povinné**

- predkladať súdu v lehotách ním určených správy o maloletom dieťati zamerané najmä na účinnosť súdom uloženého výchovného opatrenia vo vzťahu k dôvodu, pre ktorý bolo opatrenie uložené, s prípadným odporúčaním na zrušenie uloženého výchovného opatrenia, ak už splnilo svoj účel, s odporúčaním na opakované uloženie toho istého výchovného opatrenia, na uloženie iného vhodného výchovného opatrenia, alebo ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, aj s odporúčaním dočasnej úpravy jeho pomerov spôsobmi uvedenými v zákone č. 36/2005 Z. z.,
 - poskytovať súčinnosť orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (orgánom ochrany) a zariadeniam zriadeným na výkon rozhodnutia súdu pri výkone opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately u detí,
 - poskytovať bezplatne orgánu ochrany informácie na účely overenia úrovne starostlivosti o dieťa,
 - poskytovať súčinnosť obciam a vyšším územným celkom pri plnení ich samosprávnej pôsobnosti v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately u detí uvedených v § 75 a 76 zákona č. 305/2005 Z. z.,
 - spolupracovať podľa § 94 ods. 5 zákona č. 305/2005 Z. z. s orgánmi ochrany pri hodnotení a riešení situácie dieťaťa alebo pomoci deťom, ktoré sú týrané, pohlavne zneužívané, zanedbávané alebo u ktorých sa to dôvodne predpokladá; ak súd povolil orgánu ochrany vstup do obydľia na účel preverenia informácie, že by dieťa mohlo byť vystavené ohrozeniu života, zdravia alebo neľudskému alebo zlému zaobchádzaniu, zamestnanec orgánu ochrany je oprávnený v sprievode policajta vstúpiť do obydľia a preveriť stav dieťaťa aj spolu s ústne alebo elektronicky vopred prizvaným zástupcom školy alebo školského zariadenia, v prípade ak tento môže napomôcť prevereniu stavu dieťaťa a súhlasí so svojou účasťou.
3. Ak na základe informácií školy alebo školského zariadenia vznikne dôvodné podozrenie, že dieťa alebo žiak je týrané, zneužívané alebo ten, kto je povinný sa o dieťa osobne starať, túto povinnosť zanedbáva, škola alebo školské zariadenie oznámi tieto informácie podľa povahy a závažnosti orgánu činnému v trestnom konaní, úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, alebo súdu.
 4. V súvislosti s nadobudnutím účinnosti novej vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 207/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých upozorňujeme na ustanovenie § 12 citovanej vyhlášky, ktoré popisuje súčinnosť školy, školského zariadenia a zamestnávateľa v mieste výkonu praktického vyučovania. Riaditeľov uvedených inštitúcií požiada súd o súčinnosť spravidla 24 hodín pred výkonom rozhodnutia, ak možno dôvodne predpokladať, že dieťa sa má odňať v priestore školy, školského zariadenia alebo zamestnávateľa v mieste výkonu praktického vyučovania. Súčinnosťou riaditeľa sa rozumie poskytnutie informácie o priebehu výchovno-vzdelávacieho procesu v čase výkonu rozhodnutia, možnosti odňatia dieťaťa v takých priestoroch, aby priebeh výkonu rozhodnutia bol čo najviac šetrný a bol najmenšou ujmom pre dieťa, aby pri výkone neboli prítomné iné deti a ani ich zákonní zástupcovia. Na rozdiel od predchádzajúcej vyhlášky, v § 13 predmetnej vyhlášky sa ustanovuje povinnosť súdu o každom úkone v rámci výkonu rozhodnutia vrátane odňatia dieťaťa spísať zápisnicu, v ktorej sa okrem iného uvádza miesto, čas a predmet konania, meno a priezvisko zamestnanca súdu, ktorý sa zúčastnil na úkone, meno a priezvisko prítomného účastníka konania a jeho zástupcu, mená a priezviská ďalších osôb (teda aj riaditeľa školy alebo školského zariadenia), ktoré sa na úkone zúčastňujú, a stručné, výstižné opísanie priebehu úkonu.

5. Monitorovanie verejne prístupných priestorov škôl a školských zariadení možno vykonávať len na účely verejného poriadku, bezpečnosti a ochrany zdravia detí, žiakov, učiteľov a iných osôb, ochrany majetku školy alebo školského zariadenia, ochrany majetku detí, žiakov, učiteľov a iných osôb. Spôsob a podmienky prevádzkovania kamerového systému je potrebné upraviť tak, aby neboli porušené práva dotknutých osôb (detí, žiakov, zamestnancov a ostatných osôb). Vyhotovený kamerový záznam možno využiť len na účely trestného konania alebo konania o priestupkoch (odovzdanie vyhotoveného záznamu orgánom činným v trestnom konaní alebo orgánom oprávneným na prejednanie priestupku).
6. V súlade so Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2011/93/EÚ z 13. 12. 2011 o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti detskej pornografii ako aj s Dohovorom Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním detí sa odporúča zabezpečiť veku primeraným spôsobom informovanosť o rizikách sexuálneho zneužívania a vykorisťovania detí, ako aj o rizikách detskej pornografie a obchodovania s deťmi.
7. Na základe plnenia vybraných úloh vyplývajúcich z Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím sa odporúča zabezpečiť prístupnosť a dostupnosť informácií deťom o právach dieťaťa a so zameraním na problematiku prevencie násillia páchaného na deťoch a veku primerane o možnostiach pomoci, vrátane stimulácie kritických postojov detí k nevhodným mediálnym obsahom.
8. V súlade s úlohami Národného programu boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2015 – 2018 sa odporúča realizovať besedy s vyškolenými odbornými zamestnancami z CPPPaP o rizikách práce v zahraničí a o prevencii pred neľudským zaobchádzaním, obchodovaním s ľuďmi a otrockou prácou, ako aj preventívne kampane. Školy môžu využiť informačné materiály na www.bezpre.sk, www.statpedu.sk, www.obchodsludmi.sk.
9. V súlade s článkom 28 Dohovoru o právach dieťaťa sa odporúča prijímať efektívne opatrenia po povzbudenie pravidelnej dochádzky do školy a na obmedzenie počtu tých žiakov, ktorí školskú dochádzku neukončia.
10. Školám a školským zariadeniam sa odporúča vypracovanie vlastných programov prevencie šikanovania v súlade s Metodickým usmernením č. 7/2006-R k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov v školách a školských zariadeniach. Viac informácií na www.prevensiasikanovania.sk.
11. V oblasti školskej úrazovosti sa riaditeľom škôl a školských zariadení odporúča dodržiavať lehotu zavádzania každej udalosti do webovej aplikácie na štatistické účely podľa metodického usmernenia č. 4/2009-R čl. 4 ods. 1 (do 7 kalendárnych dní od vzniku každého školského úrazu).
12. V oblasti prevencie extrémizmu, antisemitizmu, xenofóbie a ostatných foriem intolerancie v školskom prostredí sa školám odporúča využívať metodické materiály uverejnené na: www.minedu.sk, www.statpedu.sk a www.vudpap.sk.
13. Je potrebné vopred si preveriť ponúkané preventívne aktivity a programy s cieľom predísť prípadnému nežiaducemu vplyvu laických a neodborných aktivít, ako aj škodlivému vplyvu kultov, siekt či extrémistických organizácií na deti a žiakov.

1.5.12 Výchovné a kariérové poradenstvo

1. Činnosť výchovného poradcu v základnej škole, strednej škole a v škole pre žiakov s nadaním metodicky usmerňuje CPPPaP, činnosť výchovného poradcu v špeciálnej škole centrum špeciálno-pedagogického poradenstva (ďalej len „ČŠPP“).

2. Podporovať zvyšovanie odborných kompetencií výchovného poradcu prostredníctvom kontinuálneho vzdelávania, účasťou na národných projektoch, odborných seminároch a konferenciách, činnosťou v stavovských organizáciách a pod.; v spolupráci s dobrovoľníckymi centrami rozšíriť si vedomosti o dobrovoľníctve.
3. V rámci výchovného poradenstva poskytovať žiakom informácie o dobrovoľníctve, ako jednom zo spôsobov získavania a rozvoja nových zručností, kompetencií a skúseností, ktoré môžu prispieť k ich informovanému rozhodnutiu sa pre určité povolanie alebo k výberu ďalšieho študijného zamerania.
4. Výchovným poradcom sa odporúča využívať vo svojej práci elektronickú pomôcku KomposyT dostupnú na www.komposyt.sk – zdroje informácií, poradenské hry. Výchovným poradcom, ktorí boli zapojení (okrem Bratislavského kraja) do Národného projektu Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie v Bratislave (ďalej len „VÚDPaP“), sa odporúča ďalej používať inovované diagnostické nástroje pre žiakov so ŠVVP zverejnené na www.komposyt.sk.
5. K profesionálnej orientácii žiakov základných škôl sa odporúča nadväzovať a prehĺbovať spoluprácu a väzby medzi ZŠ, SOŠ a zamestnávateľmi, venovať osobitnú pozornosť približovaniu možností systému duálneho vzdelávania a ostatných foriem odborného vzdelávania a prípravy v technických odboroch vzdelávania žiakom a ich rodičom.
6. Výchovným poradcom základných škôl sa odporúča využívať informácie o aktuálnej ponuke učebných miest pre nasledujúci školský rok v systéme duálneho vzdelávania zverejnenej na www.potrebyovp.sk a www.dualnysystem.sk.
7. Výchovným poradcom a učiteľom, ktorí majú v rámci národných projektov vytvorený prístup na www.profsme.sk sa naďalej odporúča využívať Nástroj pre identifikáciu potenciálu orientácie žiakov základných škôl na odborné vzdelávanie a prípravu na stredných odborných školách „PROFsmeZŠ“ a Podporný nástroj pre realizáciu kariérového poradenstva pre žiakov stredných odborných škôl „PROFsmeSOS“.
8. Výchovní poradcovia a kariéroví poradcovia využívajú materiály „Komunikačné postupy vhodné pre podporu rozhodovania v oblasti odborného vzdelávania, 2016“ a informačný materiál o zdrojoch informácií a ich vhodnom využití v rámci rozhodovania o vysokoškolskom štúdiu „Fakty a údaje pre uchádzačov o vysokoškolské štúdium, 2016“. Materiály sú zverejnené na webovom sídle ministerstva školstva v časti Regionálne školstvo/Výchovné, psychologické a špeciálnopedagogické poradenstvo/Výchovné poradenstvo <http://www.minedu.sk/vychovne-psychologicke-a-specialnopedagogicke-poradenstvo/>.

1.5.13 Deti a žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

1. Zákom č. 188/2015 Z. z., ktorým sa novelizoval školský zákon sa významným spôsobom upravil § 107 – výchova a vzdelávanie detí a žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia (ďalej len „SZP“). Dieťa alebo žiak, ktorého špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby vyplývajú výlučne z jeho vývinu v sociálne znevýhodnenom prostredí, nemôže byť prijatý do špeciálnej školy alebo do špeciálnej triedy materskej školy, špeciálnej triedy základnej školy alebo do špeciálnej triedy strednej školy (§ 107 ods. 2 školského zákona, účinnosť od 1. januára 2016).
2. Od 1. septembra 2016 príspevok dostanú iba žiaci zo SZP, ktorí majú vyjadrenie CPPPaP a sú zaradení v „bežnej triede“ základnej školy. Príspevok nedostanú žiaci: špeciálnych základných škôl, špeciálnych tried v základných školách a individuálne začlenení žiaci z dôvodu zdravotného znevýhodnenia a všeobecného intelektového nadania v základných školách.

3. Zabezpečovať a plniť úlohy vyplývajúce zo Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020, najmä:
 - d) aktívne podporovať účasť detí zo SZP na predprimárnom vzdelávaní vo veku 4 až 6 rokov,
 - e) podporovať materské školy pri zavádzaní programov orientovaných na zlepšenie spolupráce so zákonnými zástupcami rómskych detí a pri zapájaní asistentov učiteľa v materských školách,
 - f) dôsledne dodržiavať postupy prijímania žiakov do špeciálnych základných škôl,
 - g) zabezpečovať vykonávanie psychologickéj diagnostiky detí pred ich nástupom na povinnú školskú dochádzku výlučne v CPPP a P,
 - h) podporovať používanie rómskeho jazyka v predprimárnom a primárnom vzdelávaní.
4. V školách, ktoré vzdelávajú deti a žiakov zo SZP, v spolupráci so zriaďovateľmi, príslušnými úradmi práce sociálnych vecí a rodiny a komunitnými centrami prijímať opatrenia na zlepšenie dochádzky, správania a vzdelávacích výsledkov a pri výchove a vzdelávaní týchto detí a žiakov vytvárať vhodné individuálne podmienky.
5. Zintenzívniť poradenskú a osvetovú činnosť pedagogických zamestnancov škôl pre zákonných zástupcov detí a žiakov zo SZP.
6. Odporúčame školám zabezpečiť súčinnosť ŠPÚ a VÚDP a P pri spracovávaní aktuálneho stavu procesov integrácie a inklúzie vo vzdelávaní.
7. MPC prostredníctvom Rómskeho vzdelávacieho centra (ďalej len „ROCEPO“), ktoré je integrálnou súčasťou regionálneho pracoviska MPC v Prešove a má celoslovenskú pôsobnosť:
 - zabezpečuje kontinuálne vzdelávanie pre pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov,
 - poskytuje odbornú-metodickú pomoc školám a školským zariadeniam v oblasti výchovy a vzdelávania detí a žiakov zo SZP a detí a žiakov zo SZP z marginalizovaných rómskych komunít,
 - realizuje prieskum o postavení dieťaťa/žiaka zo SZP vo výchovno-vzdelávacom systéme v SR,
 - realizuje hospitačné pozorovania učiteľov pri práci s deťmi a žiakmi zo SZP a deťom a žiakom zo SZP z marginalizovaných rómskych komunít a na základe analýzy výsledkov navrhuje odporúčania na skvalitnenie výchovno-vzdelávacieho procesu,
 - plní úlohy v súlade s aktualizovanými Akčnými plánmi aktualizovanej Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov na roky 2016 – 2018.
8. Odporúčame školám zabezpečiť súčinnosť pri výskume MPC ROCEPO o postavení dieťaťa a žiaka zo SZP vo výchovno-vzdelávacom systéme v SR.
9. Dodržiavať ustanovenia Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím, ktorý podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky má prednosť pred zákonmi a SR jeho prijatím uznala právo osôb so zdravotným postihnutím na vzdelanie bez diskriminácie a na základe rovnosti príležitostí v začleňujúcom vzdelávacom systéme na všetkých úrovniach a ich celoživotné vzdelávanie. Podľa čl. 24 ods. 2 písm. a) Dohovoru sú zmluvné strany povinné zabezpečiť, aby osoby so zdravotným postihnutím neboli na základe svojho zdravotného postihnutia vylúčené zo všeobecného systému vzdelávania a aby deti so zdravotným postihnutím neboli na základe svojho zdravotného postihnutia vylúčené z bezplatného

- a povinného základného vzdelávania a stredoškolského vzdelávania a aby podľa čl. 24 ods. 2 písm. b) Dohovoru mali na rovnakom základe s ostatnými prístup k inkluzívnemu, kvalitnému a bezplatnému základnému a stredoškolskému vzdelaniu v spoločensťe, v ktorom žijú. Zabezpečiť podľa článku 30 ods.5, písm. d) Dohovoru aby deti so zdravotným postihnutím mali rovnaký prístup ako ostatné deti k účasti na hrách, rekreačných, záujmových a športových aktivitách vrátane účasti na uvedených činnostiach v školách.
10. Deťom a žiakom so zdravotným znevýhodnením umožniť vo vyučovacom procese ale aj v mimovyučovacom čase používanie kompenzačných a iných pomôcok a poskytovať im primerané úpravy v súlade s ich individuálnymi potrebami.
 11. Rediagnostické vyšetrenie dieťaťa a žiaka so zdravotným znevýhodnením vykonať vždy, ak je odôvodnený predpoklad, že sa zmenil charakter jeho ŠVVP a je potrebné vykonať úpravy smerujúce k optimalizácii jeho vzdelávania. Frekvenciu rediagnostických vyšetrení neurčuje žiadny všeobecne záväzný právny predpis; o rediagnostiku môže požiadať aj zákonný zástupca.
 12. Pri hodnotení a klasifikácii žiaka so zdravotným znevýhodnením dodržiavať ustanovenie § 55 ods. 4 školského zákona a príslušné pokyny na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov. Vychádzať aj z odporúčaní poradenského zariadenia a vzdelávacieho programu pre žiaka so zdravotným znevýhodnením.
 13. V záujme skvalitnenia podmienok výchovy a vzdelávania detí a žiakov so zdravotným znevýhodnením, ktorí nedokážu prekonať bariéry plynúce z ich zdravotného znevýhodnenia, sa odporúča v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi zabezpečiť asistenta učiteľa a bezbariérové prostredie vrátane vstupu do budovy školy. Školám, ktoré vzdelávajú deti a žiakov so zdravotným znevýhodnením sa odporúča vytvárať pracovné miesta príslušných odborných zamestnancov.
 14. Pri vypracúvaní individuálneho vzdelávacieho programu (ďalej len „IVP“) dieťaťa alebo žiaka so zdravotným znevýhodnením, ak je na základe odporúčania poradenského zariadenia jeho vypracovanie potrebné, vždy spolupracovať s poradenským zariadením, ktoré má dieťa alebo žiaka vo svojej odbornej starostlivosti.
 15. Povolenie vzdelávania podľa § 26 ods. 2 školského zákona, t. j. podľa individuálneho učebného plánu, možno uplatniť u žiaka s nadaním, ale aj zo závažných dôvodov. Okrem tehotenstva a materstva je takým dôvodom aj vzdelávanie žiaka so zdravotným znevýhodnením, ktorého stav si vyžaduje striedanie dennej dochádzky do školy s individuálnou prípravou. Napríklad žiaka s Aspergerovým syndrómom alebo žiaka s vývinovou poruchou aktivity spojenou s hyperaktivitou nie je vhodné v niektorých predmetoch alebo v určitom období vzdelávať v škole, pričom nie je nevyhnutné oslobodiť od povinnosti dochádzať do školy na základe § 24 ods. 2 písm. a) školského zákona.
 16. V súlade so zásadami psychohygieny a s právami detí venovať pozornosť podmienkam a organizácii predprimárneho vzdelávania detí so ŠVVP. Jednoznačné pravidlá predprimárneho vzdelávania zadefinovať v ŠkVP a v školskom poriadku s poukázaním na možnosť navrhnúť iný spôsob ich vzdelávania na základe návrhu riaditeľa materskej školy po písomnom súhlase zriaďovateľa materskej školy a písomnom súhlase príslušného zariadenia výchovného poradenstva a prevencie zákonnému zástupcovi s upozornením na možnosť rozhodnúť o ďalšom vzdelávaní dieťaťa so ŠVVP súdom, ak zákonný zástupca nesúhlasí s navrhovanou formou vzdelávania.

1.5.14 Súťaže

1. MŠVVaŠ SR je vyhlasovateľom súťaží detí a žiakov škôl a školských zariadení, ktoré sa konajú v súlade so zaregistrovanými organizačnými poriadkami.
2. Prehľad celoštátnych kôl súťaží je zverejnený na www.minedu.sk v menu Regionálne školstvo – Súťaže detí a žiakov.
3. Zoznam predmetových olympiád a postupových súťaží zabezpečovaných organizáciou IUVENTA je zverejnený na www.olympiady.sk.
4. Zoznam súťaží zabezpečovaných Štátnym inštitútom odborného vzdelávania (ďalej len „ŠIOV“) je zverejnený na www.siov.sk.
5. Zoznam súťaží zabezpečovaných ŠPÚ je zverejnený na www.statpedu.sk.
6. Zoznam športových súťaží vyhlasovaných MŠVVaŠ SR, okrem športových súťaží špeciálneho školstva, je zverejnený na www.minedu.sk v menu Šport – Šport a zdravie a na www.skolskysport.sk v časti Aktuality. Prihlasovanie škôl prebieha prostredníctvom www.skolskysport.sk, kde sú zverejnené aj platné pravidlá a propozície v menu danej súťaže.
7. Odporúča sa školám zapojiť sa do súťaže Modelový Európsky parlament, ktorý podporuje myšlienku európskeho občianstva a umožňuje žiakom oboznámiť sa s prácou orgánov a ďalších inštitúcií Európskej únie, najmä Európskeho parlamentu, zasadnutia ktorého simuluje. Viac informácií na www.iuventa.sk – Modelový Európsky parlament.

1.5.15 Podnikateľské zručnosti

1. Na všetkých typoch stredných odborných škôl pokračuje vyučovanie odborného predmetu ekonomické cvičenia v cvičnej firme, v študijnom odbore obchodná akadémia vyučovanie odborných predmetov cvičná firma a cvičná firma – praktikum. Všetky informácie a materiály k vyučovaniu cvičnej firmy sú na www.siov.sk v časti Slovenské centrum cvičných firiem a na www.sccf.sk.
2. Prácu cvičných firiem koordinuje špecializované pracovisko ŠIOV – Slovenské centrum cvičných firiem (ďalej len „SCCF“). Cvičné firmy si založia živnosť alebo spoločnosť s ručením obmedzeným online na www.sccf.sk. Existujúce cvičné firmy môžu vykonávať zmeny údajov v živnostenskom alebo obchodnom registri, pozastaviť činnosť cvičnej firmy na zvolené obdobie alebo požiadať o výmaz. Súčasťou online systému je Internet banking.
3. SCCF je členom svetového združenia cvičných firiem EUROPEN-PEN INTERNATIONAL practice enterprises network. Informácie a kontakty na partnerov doma aj v zahraničí sú zverejnené na <http://www.penworldwide.org/>, www.siov.sk a www.sccf.sk.
4. Na rozvoj praktického myslenia a vedomostí o fungovaní podnikania v systéme voľného trhu sa základné školy môžu zapojiť do vzdelávacieho programu prostredníctvom JA Slovensko: JA Základy podnikania – www.jaslovensko.sk/jazakladypodnikania.
5. Žiaci základných škôl a stredných škôl zapojení do programu Podnikanie v cestovnom ruchu môžu prezentovať svoje kľúčové kompetencie vrátane podnikateľských zručností na 16. ročníku súťaže – Vitajte v našom regióne – www.pvcr.jaslovensko.sk.
6. Učitelia základných škôl a stredných škôl majú možnosť voľného prístupu k najväčšej európskej databáze nástrojov a metód pre podporu podnikateľského vzdelávania sprostredkované Junior Achievement Slovensko – www.tesguide.eu.
7. Žiaci základných škôl a všetkých typov stredných škôl môžu prezentovať kľúčové kompetencie ako je samostatnosť, rozhodnosť, vlastná tvorivosť, schopnosť prezentovať

výsledky práce vrátane podnikateľských zručností na 20. ročníku Medzinárodného veľtrhu cvičných firiem. Súčasťou veľtrhu sú aj súťaže cvičných firiem o najlepší katalóg, stánok, elektronickú prezentáciu cvičnej firmy.

8. Stredným školám sa odporúča prezentovať sa na 26. ročníku celoslovenskej prezentačnej výstave výrobkov a služieb žiakov stredných škôl JUVYR.
9. Na podporu podnikateľského, ekonomického a finančného vzdelávania sa všetkým stredným školám odporúča zapájať do projektov:
 - a) cvičná firma prostredníctvom ŠIOV – www.siov.sk a www.sccf.sk,
 - b) vyučovanie predmetu aplikovaná ekonómia – www.ae.jaslovensko.sk,
 - c) vyučovania predmetu podnikanie v cestovnom ruchu – www.pvcr.jaslovensko.sk.
10. Žiaci stredných škôl zapojení do projektu Aplikovaná ekonómia môžu prezentovať kľúčové kompetencie vrátane podnikateľských zručností na 23. ročníku národnej súťaže veľtrh študentských spoločností s názvom JA Veľtrh podnikateľských talentov – www.ae.jaslovensko.sk.
11. Žiaci zapojení do študentských spoločností Junior Achievement Slovensko môžu získať medzinárodne uznávaný Certifikát podnikateľských zručností ESP (Entrepreneurial Skills Pass) – www.jasr.sk/esp.

1.5.16 Finančná gramotnosť

1. MŠVVaŠ SR vydalo s účinnosťou od 1. septembra 2017 začínajúc prvým ročníkom aktualizovaný Národný štandard finančnej gramotnosti verzia 1.2, ktorý je zverejnený na webovom sídle <http://www.minedu.sk/regionalne-skolstvo/> v položke Dokumenty a predpisy, v kategórii Národný štandard finančnej gramotnosti a na webovom sídle <http://www.minedu.sk/financna-gramotnost/>, v položke Národný štandard finančnej gramotnosti.
2. Školy sú povinné zapracovať Národný štandard finančnej gramotnosti do ŠkVP. Spôsob implementácie určuje „*Metodika pre zapracovanie a aplikáciu tém finančnej gramotnosti do ŠkVP základných škôl a stredných škôl*“, vydaná MŠVVaŠ SR, ktorá je dostupná na: <http://www.minedu.sk/financna-gramotnost/>.
3. S rozvíjaním finančnej gramotnosti sa na elementárnej úrovni odporúča začať už v predprimárnom vzdelávaní v materských školách.
4. Na podporu výučby finančnej gramotnosti sa odporúča využívať centrálny informačný portál MŠVVaŠ SR <http://www.minedu.sk/dalsie-informacne-zdroje/>, kde sú sústredené všetky dôležité dokumenty, pomocné materiály a odkazy.
5. Pri výučbe finančnej gramotnosti na všetkých troch úrovniach je potrebné klásť zvýšený dôraz na čiastkové kompetencie, ktoré sa týkajú boja proti korupcii a klientelizmu a ochrany spotrebiteľa.
6. Odporúča sa zabezpečiť vybavenosť škôl učebnými materiálmi, pomôckami a metodickými materiálmi stimulujúcimi rozvoj finančnej gramotnosti; kontrolovať stav a úroveň rozvíjania finančnej gramotnosti žiakov, výsledky zistení zovšeobecňovať a prijímať účinné opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov.
7. Je potrebné využívať možnosť vzdelávania pedagogických zamestnancov v oblasti rozvoja finančnej gramotnosti. Zoznam poskytovateľov akreditovaných programov kontinuálneho vzdelávania pre oblasť finančnej gramotnosti je zverejnený na <http://www.minedu.sk/data/at/9376.pdf>.

8. V školách s VJM personálne podporiť rozvíjanie kompetencií funkčnej finančnej gramotnosti určením pedagogického zamestnanca, úlohou ktorého bude systematicky koordinovať a vyhodnocovať procesy a aktivity súvisiace s rozvíjaním finančnej gramotnosti.
9. Zabezpečiť prostredníctvom poradných orgánov riaditeľa školy, prípadne koordinátora pre oblasť finančného vzdelávania interné vzdelávanie pedagogických zamestnancov týkajúce sa rozvoja finančnej gramotnosti.
10. Základné školy môžu využiť ponuku ŠPÚ zorganizovať interaktívny seminár na tému finančného vzdelávania v podmienkach základnej školy.
11. Vzdelávanie v oblasti rozvíjania finančnej gramotnosti žiakov zabezpečovať aj prostredníctvom odborníkov zo štátnych inštitúcií a neštátnych organizácií.
12. Správy z testovania finančnej gramotnosti žiakov základných škôl a stredných škôl sú dostupné na webovom sídle <https://www.ssiba.sk/Default.aspx?text=g&id=2&lang=sk>.
13. Školám sa odporúča realizovať projekt Viac ako peniaze na podporu finančnej gramotnosti s možnosťou získať konzultanta z praxe www.viacakopeniaze.sk a ďalšie projekty a aktivity, o ktorých možno získať informácie na www.fininfo.sk.
14. Základné školy môžu rozvíjať správne hodnoty a návyky v oblasti finančnej gramotnosti žiakov na prvom stupni realizáciou vzdelávacieho programu JA A PENIAZE – www.jaslovensko.sk/jaapeniaze.
15. Pre prvý stupeň základných škôl je vypracovaná metodická príručka *Finančná gramotnosť 1*, ktorá je dostupná na http://www.statpedu.sk/sites/default/files/dokumenty/vzdelavacie-aktivity/financna_gramotnost_1.pdf.
16. Na podporu boja proti korupcii bola vypracovaná publikácia *Korupcia – námety na vyučovanie pre základné a stredné školy*, ktorá je dostupná na: http://www.statpedu.sk/sites/default/files/nove_dokumenty/aktuality/Korupcia_Namety%20na%20vyucovanie_dolozka.pdf.

1.5.17 Digitálne technológie

1. V školách sa odporúča vytvárať priaznivé prostredie na implementáciu inovačných pedagogických metód s využitím digitálnych technológií (ďalej len „DT“), ak to vzdelávací obsah umožňuje a ak je to vzhľadom na aktuálny obsah vzdelávania vhodné. Taktiež odporúčame venovať pozornosť rozvíjaniu digitálnej gramotnosti a kompetencií detí a žiakov v tejto oblasti.
2. Odporúčame školám venovať zvýšenú pozornosť ochrane detí a žiakov pri používaní internetu a bezpečnosti na internete. Na rozširovanie povedomia o bezpečnom používaní internetu odporúčame využívať napríklad tieto webové sídla: www.zodpovedne.sk, www.stopline.sk, www.pomoc.sk, www.ovce.sk.
3. Ako doplnok ku klasickým vyučovacím metódam sa školám odporúča využívať digitálny vzdelávací obsah schválený ŠPÚ (www.planetavedomosti.sk), www.eaktovka.sk a digitálny obsah určený pre stredné odborné školy dostupný na <http://rsov.iedu.sk/>.
4. Školám sa odporúča zapájať sa do medzinárodného partnerstva škôl eTwinning, ktorý podporuje rozvoj spolupráce európskych škôl prostredníctvom využívania DT a komunikácie v cudzom jazyku. Bližšie informácie sú zverejnené na <http://www.etwinning.sk> a na <http://www.minedu.sk/etwinning/>.

5. Odporúča sa vo výchovno-vzdelávacom procese používať nový portál www.slovakiana.sk, na ktorom sa nachádza digitálna knižnica, archív s literárnymi dielami a listinami, digitálna galéria alebo virtuálne výstavy, prípadne www.webumenia.sk.
6. Všetkým pedagogickým zamestnancom a odborným zamestnancom škôl zapojených do projektu Digitálne učivo na dosah sa odporúča aktívne využívať prístup k vyhradenej sieti MŠVVaŠ SR, ktorá umožňuje flexibilne pristupovať k digitálnym zdrojom a nástrojom výhradne vo výchovno-vzdelávacom procese. Zoznam povolených, resp. zamietnutých webových stránok je možné na základe Vašej žiadosti meniť. Svoje požiadavky na zmenu filtrovania môžete poslať prostredníctvom kontaktného formulára na www.edu-centrum.sk alebo na e-mailovú adresu dud_komunikacia@minedu.sk. Aktívne konto RIAM každého pedagogického a odborného zamestnanca je podmienkou pre prihlásenie sa do tejto siete. Výhodou využívania siete je úspora času a podstatné skvalitnenie podmienok pri ich práci s digitálnym obsahom. Informácie o projekte sú dostupné na www.edu-centrum.sk.
7. Odporúča sa využívať informačný systém z projektu Digiškola, ktorý poskytuje komplexné nástroje na zefektívnenie tvorby ŠkVP pre materské školy, základné školy a stredné školy. Informačný systém v sebe obsahuje všetky inovované ŠVP – školám sa tak zjednodušuje vyhľadanie a spracovanie nových ŠkVP. Informačný systém obsahuje nástroj automatickej kontroly vytvorených ŠkVP – systém skontroluje súlad ŠkVP voči ŠVP. Projekt Digiškola pre odborných zamestnancov poskytuje nástroj na tvorbu posudku o školskej zrelosti. Program je bezplatný a škola si nemusí inštalovať a ani kupovať žiadny program, pretože funguje prostredníctvom webového sídla. Viac informácií o projekte je zverejnených na webovom sídle www.digiskola.sk.
8. V rámci národného projektu VÚDPaP bol vytvorený informačný systém KomposyT www.komposyt.sk, ktorý pozostáva z verejnej a vnútornej časti. Verejnú časť KomposyT môže využívať široká verejnosť vrátane žiakov a ich rodičov, ktorí hľadajú informácie, ktoré by im mohli byť nápomocné pri výbere strednej školy alebo budúceho povolania. Vnútna časť informačného systému KomposyT je určená pre expertov zamestnaných v systéme výchovného poradenstva a prevencie, umožňuje im administrovať digitálne verzie diagnostických nástrojov a poradenských metodík, používať elektronický kalendár, používať rôzne dokumenty a využívať zoznamy zamestnancov a databázy zariadení aktívnych v oblasti výchovného poradenstva a prevencie.

1.5.18 Výzvy na podávanie žiadostí o poskytnutie finančných prostriedkov

1. MŠVVaŠ SR zverejňuje zoznam oblastí a výzvy na podanie žiadosti o financovanie rozvojových projektov a poskytnutie dotácií v súlade so zákonom č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov.
2. Výzvy na predkladanie žiadostí o financovanie rozvojových projektov sú zverejnené na www.minedu.sk v časti Regionálne školstvo – Rozvojové projekty v regionálnom školstve.
3. Výzvy na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácií v oblasti regionálneho školstva sú zverejnené na www.minedu.sk v časti Regionálne školstvo – Dotácie MŠVVaŠ SR v oblasti regionálneho školstva.

1.5.19 Neformálne vzdelávanie

1. Odporúčame školám prepájať formálne vzdelávanie s neformálnym, primerane potrebám k naplneniu vzdelávacieho procesu, podporovať účasť žiakov na diskusiách a dialógoch

v oblasti participácie mládeže a aktívneho občianstva, špecificky so zameraním na štruktúrovaný dialóg.

2. Umožňovať žiakom využiť možnosť zúčastňovať sa akreditovaných vzdelávaní v oblasti mládežníckej a školskej participácie a tým získavať dôležité kompetencie pre život a prax (ide o neformálne vzdelávanie ukončené certifikátom, YouthPass a pod.). Viac informácií sa nachádza na stránkach www.iuventa.sk, www.akram.sk, www.rmzk.sk, www.rmpk.sk.
3. Podporovať činnosť žiackych školských rád, stretnutia členov a koordinátorov žiackych školských rád navzájom, s cieľom výmeny a vzájomnej výmeny pozitívnych skúseností na aktívnu participáciu a aktívne občianstvo vo verejnom sektore.

2. ŠKOLY

1. Sledovať aktuálne informácie o výchove a vzdelávaní, ŠVP, pedagogickej dokumentácii, ďalšej dokumentácii, dokumentoch a aktualizovaných dokumentoch na: www.minedu.sk, www.statpedu.sk, www.siov.sk, www.vudpap.sk.
2. S účinnosťou od 1. septembra 2017 sa predprimárne vzdelávanie detí v špeciálnych materských školách, v špeciálnych triedach a predprimárne vzdelávanie individuálne začlenených detí so zdravotným znevýhodnením v bežných materských školách uskutočňuje podľa vzdelávacích programov pre deti so zdravotným znevýhodnením, ktoré sú dostupné na webovom sídle MŠVVaŠ SR <http://www.minedu.sk/statny-vzdelavaci-program-skolsky-vzdelavaci-program/> a na webovom sídle ŠPÚ <http://www.statpedu.sk/clanky/deti-ziaci-so-zdravotnym-znevychodnenim/vzdelavacie-programy-pre-deti-ziakov-so-zdravotnym>.
3. Žiadame základné školy a stredné odborné školy iniciatívne organizovať vzdelávanie na získanie nižšieho stredného vzdelania a aktívne informovať o tejto možnosti fyzické osoby, ktoré nezískali nižšie stredné vzdelanie, najmä žiakov stredných odborných škôl v dvojročných učebných odboroch.
4. Dodatok č. 1 k Vzdelávaciemu programu pre praktickú školu pre nižšie stredné odborné vzdelávanie schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 19. 08. 2016 pod číslom 2016-16508/34634:7-10G0 s účinnosťou od 01. 09. 2016.
5. Podľa § 12 ods. 5 školského zákona sa deťom a žiakom občanov patriacim k národnostným menšinám zaručuje výchova a vzdelávanie okrem škôl s vyučovacím jazykom národnostných menšín aj v školách s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny.

Škola s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny je škola, v ktorej:

- vyučovacím jazykom jedného vyučovacieho predmetu je jazyk národnostnej menšiny a vyučovacím jazykom ostatných vyučovacích predmetov je štátny jazyk,
- podľa §12 ods. 5 písm. b) školského zákona sa v týchto školách a triedach môžu niektoré predmety vyučovať v jazyku národnostnej menšiny, najmä výtvarná výchova, hudobná výchova, telesná výchova,
- sa vyučovanie uskutočňuje podľa rámcového učebného plánu pre školy s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny, ktorý MŠVVaŠ SR schválilo dňa 6. februára 2015 Rámcový učebný plán pre ZŠ s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny pod číslom 2015-5621/3296:1-100A ako súčasť Štátneho vzdelávacieho programu pre základné školy, s platnosťou od 01. 09. 2015 začínajúc prvým ročníkom. Dokument je zverejnený na webovom sídle www.statpedu.sk.

6. MŠVVaŠ SR schválilo dňa 6. februára 2015 Rámcový učebný plán pre ZŠ s vyučovaním jazyka národnostnej menšiny pod číslom 2015-5621/3296:1-100A ako súčasť Štátneho vzdelávacieho programu pre základné školy, s platnosťou od 01. 09. 2015 začínajúc prvým ročníkom. Dokument je zverejnený na webovom sídle www.statpedu.sk.
7. S cieľom zabrániť poskytovaniu alebo sprístupňovaniu informácií, ktoré by mohli viesť k narušovaniu mravnosti, alebo podnecovaniu k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti alebo k ďalším formám intolerancie, umožniť osobám, ktoré nie sú zamestnancami školy, účasť na vyučovaní a aktivitách organizovaných školou iba so súhlasom riaditeľa školy.
8. Prezentovať, rozširovať a adaptovať najlepšiu národnú a medzinárodnú pedagogickú prax v školách a školských zariadeniach s cieľom poskytnúť čo najširšej verejnosti adekvátne informácie, ktoré napomôžu zvyšovaniu kvality výchovy a vzdelávania. Prezentovať prirodzené vzory a autority z radov pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov.
9. Vo výchovno-vzdelávacej činnosti využívať služby a výstupy Múzea SNP, najmä jeho akreditovaného edukačného, vedecko-výskumného a metodického pracoviska Vzdelávacie centrum Múzea SNP a špecializovaného pracoviska zameraného na konzervovanie a digitalizáciu múzejných zbierok Digitalizačné centrum Múzea SNP. Viac informácií na webovom sídle <http://www.muzeumsnp.sk/>.
10. Vo výchovno-vzdelávacej činnosti využívať odborné časopisy pre pedagogických a odborných zamestnancov, detské a žiacke časopisy vychádzajúce s podporou MŠVVaŠ SR. Ich zoznam je dostupný na: <http://www.minedu.sk/vyzva-na-predlozenie-ziadosti-o-poskytnutie-dotacie-msvvas-sr-na-podporu-vydavania-odbornych-casopisov-pre-zamestnancov-skol-a-skolskych-zariadeni-a-pre-deti-ziakov-a-posluchacov-skol-a-skolskych-zariadeni-na-rok-2015/>.
11. V školách dôsledne uplatňovať rozhodnutia súdov o úprave výkonu rodičovských práv a povinností, najmä v súvislosti so striedavou starostlivosťou, vrátane neodkladných opatrení súdov.
12. Požiadavka vykonania prvej atestácie sa od 1. januára 2017 uplatňuje už na vedúcich pedagogických zamestnancov a vedúcich odborných zamestnancov všetkých druhov škôl a školských zariadení.
13. Všetkým pedagogickým zamestnancom a odborným zamestnancom odporúčame aktívne využívať systém RIAM, nástroj na jednotný spôsob prihlasovania sa do rezortných systémov prostredníctvom osobného RIAM konta každého pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca. Aktívne konto RIAM je, okrem iného, aj podmienkou na objednávanie učebníc cez Edičný portál, tvorbu ŠkVP v systéme EVSRŠ (Digiškola), na využívanie služieb rezortu tých vybraných škôl, ktoré sú zapojené do vyhradenej siete MŠVVaŠ SR v projekte Digitálne učivo na dosah a ďalších prevádzkovaných a pripravovaných systémov.
14. Pre učiteľov slovenského jazyka a literatúry a ostatných vyučovacích a cudzích jazykov je k dispozícii časopis Jazyk a literatúra. Časopis ponúka priestor pre publikovanie článkov a štúdií domácim odborníkom a učiteľom zameraným na problematiku vyučovania jazykov (materinské, vyučovacie a cudzie) a literatúry na všetkých stupňoch vzdelávania a s tým súvisiacu reflexiu výsledkov výskumu v danej oblasti. V digitálnej forme je prístupný na webovom sídle ŠPÚ <http://www.statpedu.sk>.
15. Školy sú povinné elektronicky prostredníctvom svojho školského informačného systému (napr. ascAgenda, eŠkola a pod.) poskytovať do centrálného registra údaje k 15. septembru a následne od októbra do júna opakovane ku koncu každého mesiaca. Táto povinnosť sa

týka každý mesiac všetkých škôl aj v prípade, ak nenastala zmena v údajoch. Bližšie informácie o poskytovaní údajov sú zverejnené na stránke www.minedu.sk/aktualizacia-udajov-do-centralneho-registra/ a v metodickom pokyne na tejto stránke. Táto povinnosť nenahrádza povinnosť vyplniť iné štatistické výkazy. Ak technické podmienky školy neumožňujú splnenie uvedenej povinnosti, škola zabezpečí jej plnenie prostredníctvom svojho zriaďovateľa; ak to technické podmienky zriaďovateľa neumožňujú, zriaďovateľ zabezpečí jej splnenie prostredníctvom orgánu miestnej štátnej správy v školstve.

16. Školy by pri prijímaní detí a žiakov (či v štandardnom prijímacom konaní alebo pri prestupoch z iných škôl) mali od zákonných zástupcov žiadať rodné listy detí, žiakov a osobné údaje uvádzať v evidencii presne podľa rodných listov. U žiakov, ktorí už majú občiansky preukaz, treba osobné údaje do evidencie získavať z občianskeho preukazu. V prípade detí a žiakov cudzincov to majú byť obdobné doklady alebo pas (slovenské rodné číslo by malo byť v preukaze slovenského zdravotného poistenia, ak ho už majú). Dôvodom tohto opatrenia je fakt, že ročne sa stáva niekoľko prípadov, že škola eviduje v pedagogickej dokumentácii a odosiela do RISu nesprávne údaje dieťaťa, žiaka. Najčastejšie ide o iný tvar krstného mena (alebo iné poradie krstných mien, ak ich je viac) alebo o iné priezvisko (slobodná matka povie škole svoje priezvisko, ale dieťa, žiak má priezvisko po otcovi).
17. Odporúčame školám realizovať v roku 2018 rôzne aktivity pre žiakov napr. besedy, súťaže, návštevy expozícií, publikovanie témy v školskom časopise a iné, pripomínajúc si význam historických udalostí t. j. 100 rokov od vzniku Česko-Slovenska (28. október 1918), 100 rokov od prijatia Martinskej deklarácie (30. október 1918), 25 rokov od vzniku SR (1. január 1993), 50. rokov od začiatku obrodného procesu v roku 1968 s dôrazom na osobnosť A. Dubčeka a 100 rokov od ukončenia I. svetovej vojny (11. november 1918) s dôrazom na osobnosť M. R. Štefánika. Kalendárium významných podujatí celoslovenského charakteru za účasti najvyšších štátnych predstaviteľov SR je zverejnené na webovom sídle Ministerstva kultúry Slovenskej republiky www.mksr.sk.
18. Školy sú povinné zabezpečiť, aby bol informovaný súhlas zákonného zástupcu získavaný preukázateľne, prijateľnou formou, s primeraným poučením a poskytnutím nevyhnutných informácií zrozumiteľným spôsobom s prihliadnutím na konkrétnu situáciu vo výchovno-vzdelávacom procese, na ktorú sa takýto súhlas vyžaduje. Je potrebné dbať na to, aby bol informovaný súhlas zákonného zástupcu získaný za každých okolností ako platný prejav jeho vôle vykonaný slobodne, vážne, zrozumiteľne a určito.
19. Zmeny v budovách – priestoroch školy vykonávať vždy v súlade s § 24 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a podľa vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 527/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia pre deti a mládež, ktorá určuje okrem iného tiež podrobnosti o požiadavkách na priestorové usporiadanie, funkčné členenie a vybavenie zariadení pre deti a mládež. Škola a zriaďovateľ vykonávajú zmeny v budovách v súlade s rozhodnutiami príslušných orgánov štátnej správy a v spolupráci s ďalšími príslušnými zložkami verejnej správy (napríklad regionálny úrad verejného zdravotníctva v otázkach zdravotnej vhodnosti prostredia, stavebný úrad obce pri stavebnej činnosti vrátane úprav a rekonštrukcií, odbory životného prostredia obcí pri výrube drevín a prevádzkovaní malých zdrojov znečistenia ovzdušia, odbory starostlivosti o životné prostredie okresných úradov pri realizácii a prevádzkovaní verejného vodovodu a verejnej kanalizácie, krajský pamiatkový úrad pri stavebnej činnosti v budove a areáli kultúrnej pamiatky, Hasičský a záchranný zbor Slovenskej republiky).
20. Odporúča sa riaditeľom škôl a ich zástupcom pravidelne sa oboznamovať prostredníctvom vzdelávacích aktivít, webového sídla www.slovensko.sk a webového sídla MŠVVaŠ SR s elektronickým výkonom verejnej moci podľa zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej

podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov; školy ktoré majú právnu subjektivitu, sú nielen potenciálnymi účastníkmi alebo zúčastnenými osobami v správnom konaní, ale riaditeľ základnej školy a riaditeľ strednej školy sú aj správnymi orgánmi, ktoré rozhodujú v správnom konaní v prvom stupni vo veciach uvedených v § 5 ods. 3 a 4 zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

21. Riaditeľ školy s právnou subjektivitou je osobne zodpovedný za riadne, efektívne a hospodárne nakladanie s rozpočtom školy prideleným škole zriaďovateľom na kalendárny rok.

2.1. Materské školy

1. Všetky materské školy zaradené v sieti škôl a školských zariadení (bez ohľadu na ich zriaďovateľa) realizujú predprimárne vzdelávanie podľa ŠkVP vypracovaných v súlade so ŠVP pre predprimárne vzdelávanie v materských školách schváleného MŠVVaŠ SR 6. júla 2016 pod číslom 2016-17780/27322:1-10A0, ktorý je dostupný na <http://www.minedu.sk/predprimarne-vzdelavanie-v-materskych-skolach/> a <http://www.statpedu.sk/clanky/statny-vzdelavaci-program/svp-pre-materske-skoly>.
2. Pri spracovaní a revidovaní školského vzdelávacieho programu využívať materiály zverejnené na webovom sídle Štátneho pedagogického ústavu <http://www.statpedu.sk/clanky/zavadzanie-isvp-v-ms-zs-gym/materska-skola> a MŠVVaŠ SR <http://www.minedu.sk/statny-vzdelavaci-program-skolsky-vzdelavaci-program/>. Do tvorby a revidovania ŠkVP zapojiť všetkých pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov materskej školy.
3. Pri prijímaní detí do materskej školy je potrebné postupovať v súlade s informatívnym materiálom „*Prijímanie detí na predprimárne vzdelávanie v materskej škole*“, ktorý je dostupný na: http://www.minedu.sk/data/files/5982_prijimanie_do_ms.pdf.
4. Podrobnosti o vydávaní a vyplňaní dokladu o absolvovaní predprimárneho vzdelávania sú dostupné na: http://www.minedu.sk/data/files/6206_osvedcenie-o-absolvovani-predprimarneho-vzdelavania.pdf.
5. Pri vypracúvaní školského poriadku alebo dodatku k školskému poriadku využívať metodický materiál „*Vypracovanie školského poriadku v materskej škole*“, ktorý je dostupný na: http://www.minedu.sk/data/files/6161_vyprac_sk_poriadku_ms.pdf.
6. Odporúča sa priebežne sledovať stanoviská a informatívne materiály dostupné na: <http://www.minedu.sk/stanoviska-a-informativne-materialy/>, ktoré sú priebežne aktualizované.
7. Výchovno-vzdelávaciu činnosť v materskej škole realizovať formou hier. Uplatňovať integráciu vzdelávacích oblastí, nevytvárať izolované vzdelávacie aktivity a neuplatňovať školský spôsob vyučovania. Vo výchovno-vzdelávacej činnosti podporovať aktivitu dieťaťa, jeho sebarealizáciu a sebahodnotenie. Stimulovať sociálny, emocionálny a morálny vývin detí, schopnosť vzájomného rešpektovania sa. Zlepšovať hodnotiace a sebahodnotiace schopnosti dieťaťa vo vzťahu k jeho vlastnému pokroku. Pri rozvíjaní kritického a tvorivého myslenia rešpektovať vývinové špecifiká detí predškolského veku.
8. Zvýšenú pozornosť venovať činnostiam zameraným na rozvíjanie vyšších psychických procesov, podnecovať deti k vyjadrovaniu poznatkov, názorov a postojov, k prezentovaniu zručností, návykov a skúseností.

9. Dramatickú hru chápať ako komplex edukačných činností smerujúcich k rozvíjaniu aktivity, fantázie, predstavivosti a tvorivosti detí; podnecovať deti k tvorivému sebvýjadreniu prostredníctvom rolových hier.
10. Grafomotorické zručnosti detí rozvíjať postupne, v spolupráci s rodinou, s dôrazom na správny úchop písacieho a kresliaceho materiálu, primeranú pracovnú plochu a správnu polohu sedenia počas činnosti.
11. Podporovať rozvíjanie pohybových schopností a zručností detí pravidelnou dennou realizáciou zdravotných cvičení a pobytu vonku, ktorého realizáciu nie je možné bezdôvodne vynechávať. Podmienky realizácie pobytu vonku sú ustanovené v § 7 písm. b) vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 527/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia pre deti a mládež. Odporúča sa využívať hudobno-pohybové hry a pohybové hry so spevom ako súčasť zdravotných cvičení a pobytu vonku. Sezónne aktivity a výcviky realizované v súlade s podmienkami konkrétnej materskej školy využívať ako nástroj podpory zdravia a prevencie obezity.
12. Vo výchovno-vzdelávacej činnosti uplatňovať bádateľský prístup, zaraďovať experimenty a vytvárať príležitosti na získavanie reálnych skúseností s predmetmi, javmi a situáciami rešpektujúc ciele a poslanie materských škôl.
13. Digitálne technológie využívať ako jeden z nástrojov osobnostného rozvoja detí s dôsledným rešpektovaním vývinových osobitostí predškolského veku.
14. Vo výchovno-vzdelávacej činnosti využívať ľahko ovládateľné nástroje Orffovho inštrumentára, detské hudobné nástroje a hudobný nástroj.
15. Rešpektovať právo dieťaťa na zabezpečenie výchovy a vzdelávania v štátnom jazyku a v materinskom jazyku dieťaťa patriaceho k národnostnej menšine.
16. Ak materská škola ponúka krúžkovú činnosť, zabezpečovať ju najmä internými učiteľmi materskej školy, v súlade so ŠkVP a len v popoludňajších hodinách po odpočinku, ktorý musí trvať minimálne 30 minút. Optimálny čas začiatku krúžkovej činnosti je po 15,00 hodine, aby krúžková činnosť nenarušala odpočinok a činnosti realizované v súlade so ŠVP. Pri realizovaní krúžkovej činnosti rešpektovať psychohygienické požiadavky a pedagogické zásady.
17. Dieťa s odloženým začiatkom plnenia povinnej školskej dochádzky sa považuje za dieťa so ŠVVP len vtedy, ak mu príslušné školské zariadenie výchovného poradenstva a prevencie diagnostikovalo ŠVVP. Odporúča sa zvyšovať úroveň pripravenosti detí s odloženým začiatkom plnenia povinnej školskej dochádzky na primárne vzdelávanie v základnej škole individuálnym prístupom k deťom s využitím metodického materiálu Rozvíjajúci program výchovy a vzdelávania detí s odloženou povinnou školskou dochádzkou materských škôl, ktorý je dostupný na: http://www.statpedu.sk/sites/default/files/dokumenty/ucebnice-metodiky-publikacie/rozvijajuci_program.pdf.
18. Individuálnu logopedickú činnosť (ďalej len „ILČ“) v materskej škole môže vykonávať iba školský logopéd, ktorý je kmeňovým zamestnancom zariadenia výchovného poradenstva a prevencie zaradeného v sieti škôl a školských zariadení. ILČ sa poskytuje podľa potreby, nielen deťom rok pred plnením povinnej školskej dochádzky. Poskytovanie ILČ sa nepovažuje za krúžkovú činnosť, môže sa realizovať aj v dopoludňajších hodinách. Frekvencia ILČ je závislá od individuálnych potrieb detí.
19. Nadväzovať a rozvíjať partnerské vzťahy materských škôl s inštitúciami predprimárneho vzdelávania v zahraničí aj v rámci aktivít profesijných združení Spoločnosti pre predškolskú výchovu a Slovenského výboru svetovej organizácie pre predškolskú výchovu (OMEP); zapájať sa do medzinárodných projektov a partnerstiev v oblasti predprimárneho

vzdelávania aj prostredníctvom medzinárodného programu partnerstvo škôl eTwinning. Informácie sú zverejnené na <http://www.minedu.sk/etwinning/> a na webových sídlach programu: www.etwinning.net, www.etwinning.sk.

20. Podporovať Deň materských škôl na Slovensku, ktorým je 4. november, rôznymi aktivitami, činnosťami pre deti, zákonných zástupcov a širokú verejnosť na podporu významu, poslania a opodstatnenia materských škôl.
21. Materské školy, ktoré sa rozhodnú uplatňovať alternatívnu pedagogickú koncepciu M. Montessori na základe rozhodnutia MŠVVaŠ SR číslo 2016-8672/15327:4-100B zo dňa 08. 04. 2016 sú povinné zapracovať do školského vzdelávacieho programu školy princípy tejto pedagogickej koncepcie v súlade s vlastnými cieľmi, vlastným zameraním, priestorovými a materiálno-technickými podmienkami školy a zabezpečiť, aby v danej pedagogickej koncepcii boli vyškolení pedagogickí zamestnanci (informáciu uvádzať aj v školskom vzdelávacom programe v časti o personálnom zabezpečení).
22. Spolupracovať so zriaďovateľom na skvalitnení materiálno-technického vybavenia interiéru aj exteriéru materskej školy vrátane didaktických pomôcok v súlade so ŠkVP.

2.2. Základné školy

1. MŠVVaŠ SR schválilo dňa 6. februára 2015 inovovaný ŠVP pre prvý stupeň základnej školy s číslom 2015-5129/1758:1-10A0 a inovovaný ŠVP pre druhý stupeň základnej školy s číslom 2015-5129/5980:2-10A0. Základné školy vzdelávajú žiakov 1., 2. a 3. ročníka a 5., 6. a 7. ročníka podľa inovovaných vzdelávacích programov. Žiaci, ktorí v školskom roku 2017/2018 navštevujú štvrtý ročník (1. stupeň základnej školy) a ôsmy a deviaty ročník (2. stupeň základnej školy), sa do ukončenia stupňa vzdelávania vzdelávajú podľa ŠkVP vypracovaných podľa doteraz platných ŠVP pre základné školy. Dôležitou podmienkou pri realizácii ŠVP je primerané priestorové vybavenie školy a materiálno-technické vybavenie učebných priestorov. V škole sa výchova a vzdelávanie uskutočňuje v triedach, odborných učebniach a ďalších priestoroch školy zriadených podľa aktuálnych všeobecne záväzných právnych predpisov. O zriadení a vybavení odporúčaných učebných priestorov rozhoduje škola podľa svojich potrieb a možností. Inovované ŠVP pre základné školy (ISCED 1 a ISCED 2) a predchádzajúce ŠVP sú zverejnené na webových sídlach www.minedu.sk a www.statpedu.sk.
2. Žiak, ktorý plní povinnú školskú dochádzku osobitným spôsobom v škole mimo územia SR alebo sa vzdeláva v škole zriadenej iným štátom na území SR, vykonáva komisionálne skúšky len v tom prípade, ak o to zákonný zástupca žiaka požiadá. Žiak, ktorý plní osobitný spôsob školskej dochádzky individuálnym vzdelávaním (nie v škole) v zahraničí, vykoná skúšky zo všetkých povinných vyučovacích predmetov učebného plánu príslušného ročníka kmeňovej školy.
3. V súvislosti s osobitným spôsobom plnenia školskej dochádzky podľa § 23 písm. b) školského zákona sa môžu na základe žiadosti zákonného zástupcu žiaka alebo žiadosti plnoletého žiaka vykonať komisionálne skúšky. V žiadosti zákonný zástupca žiaka alebo plnoletý žiak uvedie ročníky, za ktoré sa majú komisionálne skúšky vykonať. Do vykonania komisionálnej skúšky, žiak bude evidovaný spolu so žiakmi triedy, v ktorej bol zaradený v čase vydania rozhodnutia riaditeľa kmeňovej školy o povolení vzdelávania podľa citovaného ustanovenia. Podľa výsledkov komisionálnych skúšok riaditeľ školy zaradí žiaka do príslušného ročníka.
4. Efektívne využívať vzdelávanie pedagogických zamestnancov v oblasti rozvíjania matematickej, čitateľskej, prírodovednej a finančnej gramotnosti, zamerať sa na rozvíjanie daných oblastí v rámci tvorby ŠkVP s cieľom zvyšovania úrovne vyučovania a získavanie

kompetencií u žiakov. ŠPÚ ponúka pre učiteľov informačné a interaktívne semináre pre vzdelávaciu oblasť Človek a príroda a Matematika a práca s informáciami.

Odporúča sa využívať aj portál www.planetavedomosti.iedu.sk vo vzdelávacom procese.

5. MŠVVaŠ SR vytvára aj v tomto školskom roku podmienky na zvyšovanie bezpečnosti detí a žiakov v premávke na pozemných komunikáciách prostredníctvom zabezpečenia ich výcviku na detských dopravných ihriskách (ďalej len „DDI“). Základné školy zabezpečujú praktický výcvik a špecializované teoretické vyučovanie pre svojich žiakov na stálych DDI v mieste sídla školy alebo v jej blízkom okolí. Pokiaľ je stále DDI príliš vzdialené od sídla školy alebo je ťažko dosiahnuteľné z hľadiska dopravnej dostupnosti, môže praktický výcvik a teoretické vyučovanie zabezpečiť aj prenosné DDI. Prenosné DDI zabezpečujú praktický výcvik a špecializované teoretické vyučovanie iba v obciach, v ktorých nie je zriadené stabilné DDI. Praktický výcvik a teoretické vyučovanie zabezpečujú DDI, ktorým MŠVVaŠ SR poskytlo dotáciu, podľa „Tematického plánu dopravnej výchovy žiakov základných škôl na detských dopravných ihriskách“. Na týchto DDI sa praktický výcvik a teoretické vyučovanie poskytuje bezplatne. Zoznam uvedených DDI a ďalšie informácie sú zverejnené na webovom sídle MŠVVaŠ SR.
6. Pri podozrení na zanedbávanie povinnej školskej dochádzky,
 - a) ak žiak vymešká bez ospravedlnenia viac ako 15 vyučovacích hodín mesačne, riaditeľ školy bezodkladne oznámi túto skutočnosť obci, v ktorej má zákonný zástupca dieťaťa trvalý pobyt a Úradu práce sociálnych vecí a rodiny,
 - b) ak žiak vymešká bez ospravedlnenia viac ako 60 vyučovacích hodín v príslušnom školskom roku, je obec povinná na základe oznámenia riaditeľa školy začať konanie o priestupku podľa § 6 ods. 4 a § 37 zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 596/2003 Z. z.“),
 - c) ak žiak vymešká bez ospravedlnenia viac ako 100 vyučovacích hodín, je potrebné zo strany obce podať podľa § 211 Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov trestné oznámenie na zákonných zástupcov žiaka pre podozrenie zo spáchania trestného činu Ohrozovania mravnej výchovy mládeže.
7. Zriaďovatelia a základné školy venujú zvýšenú pozornosť materiálno-technickému a priestorovému zabezpečeniu odborných učební predmetov biológia, fyzika, chémia a technika, aby sa zvýšil záujem o študijné odbory v stredných školách.
8. Pri zriaďovaní nultého ročníka a následnom zaradovaní žiaka dôsledne dodržiavať zákonnú požiadavku, že nultý ročník je určený len pre žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia.
9. V základných školách využívať možnosť zriadenia špecializovanej triedy pre žiakov, ktorí nemajú predpoklad úspešne zvládnuť obsah vzdelávania príslušného ročníka, na účely kompenzácie chýbajúceho obsahu vzdelávania na nevyhnutne potrebný čas. Organizáciu vyučovania takejto triedy určí riaditeľ podľa potrieb žiakov a podmienok školy.

2.3. Stredné školy

1. Odporúčame riaditeľom stredných škôl podporovať vznik a činnosť žiackych školských rád, ich aktívnu participáciu na organizovaní života školy, na tvorbe a dodržiavaní školského poriadku ako praktického nástroja učenia sa demokracii. Podporovať vzdelávanie členov žiackych školských rád a ich koordinátorov. Umožňovať členom žiackej školskej rady a ich koordinátorom zúčastňovať sa na stretnutiach s inými žiackymi školskými radami s cieľom spoločného využívania pozitívnych skúseností z činnosti žiackej školskej rady. Využiť

- možnosť akreditovaného vzdelávania „Líder žiackej školskej rady“, ktorý realizuje Rada mládeže Žilinského kraja, www.rmzk.sk. Viac informácií o zriaďovaní a fungovaní žiackej školskej rady, možnosti vzdelávania, ako aj ďalšie metodické materiály pre koordinátorov žiackej školskej rady sú zverejnené na www.iuventa.sk a webových sídlach krajských rád mládeže (www.rmzk.sk, www.rmpk.sk, www.rmtnk.sk).
2. Riaditeľom stredných odborných škôl sa odporúča dôsledne a v dostatočnom časovom predstihu predkladať stavovským organizáciám a profesijným organizáciám na vyjadrenie obsah odbornej zložky maturitnej skúšky, obsah záverečnej skúšky a obsah absolventskej skúšky.
 3. Riaditeľom stredných odborných škôl sa odporúča zaistiť kontakt s reálnou praxou pre všetkých žiakov končiacich ročníkov formou praktického vyučovania na zmluvných pracoviskách.
 4. ŠVP pre odborné vzdelávanie a prípravu pre jednotlivé skupiny odborov vzdelávania stredných odborných škôl a dodatky, ktorými sa menia ŠVP pre odborné vzdelávanie a prípravu pre jednotlivé skupiny odborov vzdelávania stredných odborných škôl sú zverejnené na <http://www.siov.sk>, v časti Vzdelávanie, v kategórii Odborné vzdelávanie a príprava.
 5. ŠVP pre konzervatóriá sú zverejnené na <http://www.siov.sk>, v časti Vzdelávanie, v kategórii Konzervatórium.
 6. Normatívy materiálno-technického a priestorového zabezpečenia pre učebné odbory a študijné odbory stredných odborných škôl sú zverejnené na webovom sídle ŠIOV <http://www.siov.sk> v časti Vzdelávanie, v kategórii Odborné vzdelávanie a príprava.
 7. Zoznam študijných odborov a učebných odborov stredných škôl, ktoré sa budú experimentálne overovať v školskom roku 2017/2018 a ktorých experimentálne overovanie bude úspešne ukončené dňa 31. augusta 2017, je zverejnený na webovom sídle <http://www.minedu.sk/> v časti Regionálne školstvo, v kategórii Výchova a vzdelávanie v stredných školách, položka Experimentálne overovanie v stredných odborných školách a konzervatóriách.
 8. Aktualizovaný Zoznam študijných odborov a učebných odborov s nedostatočným počtom absolventov pre potreby trhu práce, aktualizovaný Zoznam študijných odborov a učebných odborov, ktoré sú nad rozsah potrieb trhu práce a Zoznam študijných odborov a učebných odborov, v ktorých sa odborné vzdelávanie a príprava poskytuje len v jednej strednej odbornej škole na celom území SR (s termínom zverejnenia 15. 09. 2017) je zverejnený na <http://www.minedu.sk>, v časti Regionálne školstvo v kategórii Výchova a vzdelávanie v stredných školách, položka Zoznam študijných odborov a učebných odborov s nedostatočným počtom absolventov pre potreby trhu práce a Zoznam študijných odborov a učebných odborov, ktoré sú nad rozsah potrieb trhu práce.
 9. Od 1. septembra 2017 nadobúda účinnosť zákon č. 56/2017 Z. z. ktorým sa mení zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, podľa ktorého na zriadenie spoločnej triedy pre niekoľko príbuzných študijných odborov alebo spoločnú triedu pre niekoľko príbuzných učebných odborov na stredných odborných školách neplatí podmienka, že na teoretické vyučovanie každého odborného predmetu možno zriadiť skupinu najmenej ôsmich žiakov toho istého študijného odboru alebo učebného odboru (§ 33 ods. 10 školského zákona).
 10. Inovovaný ŠVP pre gymnáziá (ISCED 3A) schválený pod číslom 2015-7846/10840:1-10B0 s platnosťou od 1. septembra 2015 začínajúc 1. ročníkom štúdia pre gymnáziá so štvorročným štúdiom a päťročným štúdiom a 1. ročníkom štúdia a 5. ročníkom štúdia

pre gymnáziá s osemročným štúdiom je zverejnený na webovom sídle MŠVVaŠ SR www.minedu.sk a na webovom sídle ŠPÚ www.statpedu.sk.

11. Dodatok č. 1, ktorým sa dopĺňajú štátne vzdelávacie programy pre gymnáziá, stredné odborné školy a konzervatóriá schválený pod číslom 2016-18372/29103:1-10B0 s platnosťou od 1. septembra 2016 so zameraním na oblasť zvýšenia pozornosti a zabezpečenia výučby žiakov gymnázií, stredných odborných škôl a konzervatórií smerujúcej k efektívnej a cielenej prevencii prejavov rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu, extrémizmu a ostatných foriem intolerancie je zverejnený na webovom sídle MŠVVaŠ SR www.minedu.sk a webovom sídle ŠPÚ www.statpedu.sk.
12. Dodatok č. 2, ktorým sa menia štátne vzdelávacie programy pre gymnáziá, stredné odborné školy a konzervatóriá, ktorý bol schválený pod číslom 2016-21947/39441:1-10B0 s platnosťou od 15. októbra 2016 a ktorým bolo vyňaté literárne dielo P. Pišťanka – D. Taragela: Sekerou a nožom zo zoznamu Autorov a štandardizovaných literárnych diel uvedených vo vzdelávacom štandarde predmetu slovenský jazyk a literatúra štátnych vzdelávacích programov pre gymnáziá, stredné odborné školy a konzervatóriá, je zverejnený na webovom sídle MŠVVaŠ SR www.minedu.sk a webovom sídle ŠPÚ www.statpedu.sk.
13. Katalóg cieľových požiadaviek na maturitnú skúšku schválený pod číslom 2016-25786/49974:1-10B0 s účinnosťou od 1. septembra 2018, ktorý nahradí súčasný katalóg účinný od 1. septembra 2013, je zverejnený na webovom sídle ŠPÚ www.statpedu.sk.
14. Profilové predmety na prijímacie skúšky na stredné školy pre školský rok 2017/2018 a Dodatok k Profilovým predmetom na prijímacie skúšky na stredné školy pre školský rok 2017/2018 sú zverejnené na webovom sídle MŠVVaŠ SR www.minedu.sk.
15. Riaditeľom stredných odborných škôl sa odporúča:
 - prizývať na záverečné skúšky i na praktickú časť odbornej zložky maturitných skúšok odborníkov z praxe z firiem, v ktorých žiaci vykonávali praktickú prípravu,;
 - zostaviť harmonogram záverečných skúšok a harmonogram konania praktickej časti odbornej zložky maturitných skúšok tak, aby zaistil absolventom ich vykonanie za sústavnej účasti predsedu a ostatných vymenovaných členov skúšobných komisií,
 - klasifikovať nedôsledné plnenie úloh pri realizácii EČ MS pre koordinátorov a administrátorov v interných predpisoch školy ako závažné porušenie pracovnej disciplíny,
 - využiť disponibilné hodiny na vytvorenie nových predmetov vo vzdelávacích oblastiach matematika a práca s informáciami a človek a príroda podnecujúcich tvorivosť žiakov a prepájanie teórie s praxou,
 - zamerať plánované ciele hospitačnej činnosti na stratégie vyučovania prírodovedných predmetov, na vytváranie edukačného prostredia v nadväznosti na motiváciu žiakov a ich tvorivosť,
 - poskytovať kvalifikované poradenstvo žiakom i zákonným zástupcom v oblasti profesijnej orientácie a využiť ho ako premyslený účinný nástroj prevencie pred možnou nezamestnanosťou absolventov v budúcnosti, podľa možností aj vytvoriť v škole samostatnú pozíciu kariérového poradcu,
 - systematicky získavať informácie od fyzických osôb a právnických osôb o úrovni vedomostí a zručností žiakov vykonávajúcich praktickú prípravu na ich pracoviskách

a v prípade negatívnych zistení identifikovaných zamestnávateľmi odstraňovať nedostatky vo výchovno-vzdelávacej činnosti školy.

2.3.1. Systém duálneho vzdelávania

1. Dňa 1. apríla 2015 nadobudol účinnosť nový zákon č. 61/2015 Z. z. o odbornom vzdelávaní a príprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý od školského roku 2015/2016 umožňuje prípravu žiakov v systéme duálneho vzdelávania. Cieľom zákona je umožniť plynulý prechod zo vzdelávania na trh práce a zvýšiť uplatniteľnosť absolventov stredných odborných škôl na trhu práce.
2. Stredným odborným školám sa odporúča vytvárať partnerstvá so zamestnávateľmi na účely prípravy žiakov na budúce povolanie, povolania a odborné činnosti v systéme duálneho vzdelávania.
3. V systéme duálneho vzdelávania musí stredná odborná škola uzavrieť so zamestnávateľom písomnú zmluvu o duálnom vzdelávaní, ktorej predmetom je záväzok zamestnávateľa poskytovať žiakom praktické vyučovanie na svoje náklady a zodpovednosť a záväzok strednej odbornej školy organizovať odborné vzdelávanie a prípravu v systéme duálneho vzdelávania.
4. Po uzatvorení zmluvy o duálnom vzdelávaní zamestnávateľ a stredná odborná škola zverejnia na svojich webových sídlach oznámenie o možnosti absolvovať odborné vzdelávanie a prípravu v príslušnom študijnom odbore alebo v príslušnom učebnom odbore v systéme duálneho vzdelávania.
5. Po ukončení prijímacieho konania stredná odborná škola doručí zamestnávateľovi, s ktorým má uzatvorenú zmluvu o duálnom vzdelávaní, zoznam prijatých a zapísaných žiakov, ktorí priložili k prihláške na vzdelávanie potvrdenie o odbornom vzdelávaní a príprave žiaka v systéme duálneho vzdelávania, v rozsahu meno, priezvisko a dátum narodenia.
6. Stredné odborné školy vytvárajú ŠkVP pre odborné vzdelávanie a prípravu v spolupráci so zamestnávateľom, s ktorým majú uzatvorenú zmluvu o duálnom vzdelávaní.
7. Stredné odborné školy môžu predkladať zamestnávateľovi, s ktorým majú uzatvorenú zmluvu o duálnom vzdelávaní, návrhy na zmenu alebo doplnenie vzorového učebného plánu pre príslušný študijný odbor alebo vzorového učebného plánu pre príslušný učebný odbor a vzorových učebných osnov pre jednotlivé odborné vyučovacie predmety príslušného študijného odboru alebo vzorových učebných osnov pre jednotlivé odborné vyučovacie predmety príslušného učebného odboru.
8. Vzorové učebné plány a vzorové učebné osnovy pre učebné odbory a študijné odbory s praktickým vyučovaním formou odborného výcviku pre systém duálneho vzdelávania a prípravy sú zverejnené na webovom sídle <http://www.siov.sk>, v časti Vzdelávanie, v kategórii Odborné vzdelávanie a príprava.
9. ŠIOV na báze mesačnej periodicity vydáva newsletter DUÁL určený pre základné školy, stredné školy a zamestnávateľov. Jednotlivé vydania sú zverejnené na webovom sídle ŠIOV <http://www.siov.sk>, v časti Newsletter.
10. Informácie súvisiace so vstupom SOŠ do systému duálneho vzdelávania (prehľady zamestnávateľov v jednotlivých regiónoch zapojených v systéme duálneho vzdelávania, informácie o stavovských a profesijných organizáciách príslušných k jednotlivým študijným a učebným odborom, informácie o právnych a organizačných podmienkach vstupu do systému duálneho vzdelávania) sa nachádzajú na webovom sídle Rady zamestnávateľov pre systém duálneho vzdelávania <http://www.rzsdv.sk/wordpress/strana-3/>.

11. V súvislosti so zapojením sa SOŠ do systému odborného vzdelávania a prípravy sa odporúča zapojenie do aktivít uskutočňovaných v rámci aktuálneho národného projektu „Duálne vzdelávanie a zvýšenie atraktivity a kvality odborného vzdelávania a prípravy“ realizovaného Štátnym inštitútom odborného vzdelávania. <http://www.siov.sk>, v časti Projekty, podkategória Národné projekty, položka Aktuálne projekty.

2.4. Školská integrácia

1. Riaditelia škôl v spolupráci so zriaďovateľom zabezpečia personálne, priestorové a materiálno-technické podmienky na vzdelávanie detí a žiakov v školskej integrácii v maximálnej miere, v závislosti na dostupných možnostiach. Ak škola vzdeláva deti a žiakov v školskej integrácii, je nevyhnutné personálne zabezpečenie poskytovania odborných činností školským špeciálnym pedagógom a školským psychologom.
2. Odporúča sa neintegrovat' v triede s nepočujúcimi deťmi a žiakmi a s deťmi a žiakmi s ťažkou stratou sluchu, ktorí sa vzdelávajú v slovenskom posunkovom jazyku, ďalšie deti a žiakov, ktorí majú mentálne postihnutie, autizmus alebo narušenú komunikačnú schopnosť, bez ohľadu na to, či ide o počujúce alebo nepočujúce deti a žiakov, alebo deti s ťažkou stratou sluchu. V praxi sa stáva, že deti s viacnásobným zdravotným postihnutím, nepočujúce deti, ktoré vinou absencie rannej starostlivosti nezvládali bežnú školu, alebo počujúce deti s narušenou komunikačnou schopnosťou, sú zaraďované do jednej triedy s ostatnými nepočujúcimi deťmi a žiakmi a s deťmi a žiakmi s ťažkou stratou sluchu, ktorí sa vzdelávajú v slovenskom posunkovom jazyku, čo spôsobuje, že pedagogickí zamestnanci sú nútení používať počas vyučovacej hodiny rôzne vzdelávacie metódy a tým brzdia vzdelávanie v slovenskom posunkovom jazyku.
3. Ak škola vzdeláva deti a žiakov s obmedzenou schopnosťou pohybu, resp. imobilné deti a žiakov, riaditelia škôl v spolupráci so zriaďovateľom zabezpečia, v závislosti na dostupných možnostiach, odstránenie stavebných bariér, ktoré znemožňujú prístup uvedeným deťom a žiakom.
4. Odbornú a metodickú pomoc pri výchove a vzdelávaní dieťaťa alebo žiaka so zdravotným znevýhodnením vzdelávaného v školskej integrácii poskytuje školské zariadenie výchovného poradenstva a prevencie, ktoré ho má v starostlivosti. Metodické usmerňovanie pri výchove a vzdelávaní detí a žiakov so všeobecným intelektovým nadaním vzdelávaných v školskej integrácii môže zabezpečovať aj VÚDPaP s vedomím poradenského zariadenia, ktoré ho má v starostlivosti. Príslušná dokumentácia je zverejnená na www.vudpap.sk a na www.statpedu.sk. Riadenie a kontrola výchovy a vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením začlenených v bežných triedach základných škôl a stredných škôl a špeciálnych triedach základných škôl a stredných škôl je v kompetencii OŠ OÚ v sídle kraja. Odbornú a metodickú pomoc školám, zariadeniam výchovného poradenstva a prevencie, metodikom OŠ OÚ poskytuje ŠPÚ.
5. Štátny pedagogický ústav vydal a zverejnil na svojom webovom sídle metodický materiál „Aplikácia vzdelávacích programov pre žiakov so zdravotným znevýhodnením a žiakov so všeobecným intelektovým nadaním“ s aktuálnymi odporúčaniami zameranými na výchovu a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením a žiakov so všeobecným intelektovým nadaním, ktorí sa vzdelávajú v špeciálnych školách, v špeciálnych triedach a v triedach základných škôl a stredných škôl spolu s inými žiakmi, t. j. v školskej integrácii, individuálnom začlenení.
6. O prijatí dieťaťa alebo žiaka do školy, vrátane dieťaťa alebo žiaka so ŠVVP, rozhoduje podľa § 5 zákona č. 596/2003 Z. z. riaditeľ školy. Ak sa ŠVVP dieťaťa alebo žiaka prejavia v priebehu jeho školskej dochádzky a je potrebná zmena formy vzdelávania, po splnení

predpísaných náležitostí k zmene formy vzdelávania, riaditeľ školy ďalšie rozhodnutie o prijatí dieťaťa alebo žiaka do školy nevydáva.

7. Dieťa a žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami začlenený v bežnej triede, sa vzdeláva podľa IVP len vtedy, ak je to vzhľadom na jeho špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby potrebné. IVP vypracúva triedny učiteľ v spolupráci s vyučujúcimi a odbornými zamestnancami školy a so zariadením výchovného poradenstva a prevencie. V prípade integrácie nadaných žiakov je možné využívať aj služby, ktoré poskytuje Detské centrum VÚDPaP, s vedomím poradenského zariadenia, v ktorom je dieťa alebo žiak evidovaný.
8. Ak sa v priebehu školského roka prejaví, že výchovno-vzdelávacie výsledky žiaka so zdravotným znevýhodnením vzdelávaného v školskej integrácii, ktorého IVP zahŕňa aj úpravu obsahu vzdelávania niektorého vyučovacieho predmetu, nie sú uspokojivé a žiak nespĺňa potrebné kritériá na jeho súhrnné hodnotenie lepším klasifikačným stupňom ako nedostatočný, je potrebné prehodnotiť a upraviť obsah, resp. formu jeho vzdelávania v súčinnosti so špeciálnym pedagógom a psychológom. Takýto žiak nemá opakovať ročník z tých vyučovacích predmetov, v ktorých majú na jeho neúspešnosť vplyv dôsledky jeho diagnózy. Ak sa na prospechu žiaka okrem jeho zdravotného znevýhodnenia podieľa významnou mierou viac faktorov, k hodnoteniu a klasifikácii stupňom nedostatočný je možné pristúpiť, avšak len po odbornom posúdení a odporúčení tohto postupu odbornými zamestnancami školy alebo poradenského zariadenia na základe komplexného hodnotenia žiaka učiteľom, ktorý daný predmet vyučuje. Komplexné hodnotenie musí obsahovať využité možnosti a spôsoby preverovania vedomostí žiaka v súlade s IVP a dôvody zlyhávania v danom predmete.
9. Pri vypracúvaní IVP pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami bez mentálneho postihnutia (napr. Aspergerovým syndrómom a i.), vzdelávaných v bežnej triede základnej školy, je potrebné vychádzať zo vzdelávacieho programu pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami bez mentálneho postihnutia pre primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie, schváleného ministerstvom školstva.
10. Pedagogické postupy a prístup ku každému žiakovi s pervazívnymi vývinovými poruchami (Aspergerov syndróm, detský autizmus a ďalšie), ktorých stav výrazne ovplyvňujú a zhoršujú rôzne, aj nepredvídateľné vplyvy prostredia a reakcie osôb (pedagogických zamestnancov, spolužiakov), je nevyhnutné konzultovať s centrom špeciálno-pedagogického poradenstva, ktoré má žiaka vo svojej evidencii a dôsledne dbať na odporúčania psychológa a špeciálneho pedagóga.
11. Pri vypracúvaní IVP pre deti a žiakov s mentálnym postihnutím vzdelávaných v školskej integrácii v bežnej triede materskej školy a základnej školy je potrebné vychádzať zo vzdelávacieho programu pre deti s mentálnym postihnutím pre predprimárne vzdelávanie a zo vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím pre primárne vzdelávanie, ktorý je súčasťou ŠVP. V predmetoch výchovno-estetického zamerania je možné vzdelávať týchto žiakov podľa obsahu vzdelávania žiakov bežnej triedy. Žiaci môžu absolvovať aj vyučovací predmet cudzí jazyk, pričom sa na nich kladú primerané nároky. Na vyučovací predmet pracovné vyučovanie sa môže vytvoriť skupina žiakov z rôznych ročníkov.
12. Kontrolnú činnosť zamerať na rešpektovanie špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb detí a žiakov, na využívanie kompenzačných, učebných a špeciálnych učebných pomôcok vo výchovno-vzdelávacom procese.

13. Prakticky všetci žiaci so zdravotným postihnutím majú špecifické problémy s komunikáciou (napr. nevidiaci žiaci, nepočujúci žiaci, žiaci s detskou mozgovou obrnou) – ide o symptomatické poruchy reči. Treba zabezpečiť nielen adekvátnu logopedickú starostlivosť o týchto žiakov základnej školy, ale aj primeranú informovanosť učiteľov základných škôl o problematike symptomatických porúch reči tak, aby so žiakmi vedeli efektívne komunikovať.
14. Pre žiakov v školskej integrácii sa nevedú samostatné triedne knihy.
15. Žiaci so zdravotným znevýhodnením vzdelávaní v školskej integrácii v bežnej triede základnej školy dostávajú rovnaké vysvedčenie ako ostatní žiaci, žiakov s autizmom a žiakov s mentálnym postihnutím je možné hodnotiť aj vysvedčením formou slovného komentára.
16. Žiakovi, ktorý mal z dôvodu zdravotného znevýhodnenia upravené učebné osnovy, sa táto skutočnosť uvádza v doložke vysvedčenia. Žiak, ktorý vzhľadom na podstatnú redukciu učiva nesplnil štandard VP pre nižšie stredné vzdelávanie nezíska vzdelanie poskytované ZŠ.
17. Zriaďovatelia a riaditelia škôl, v ktorých sa vzdelávajú žiaci so zdravotným znevýhodnením v školskej integrácii, vytvárajú v rámci svojich možností podmienky na vyučovanie špecifických predmetov, napríklad rozvíjanie špecifických funkcií, individuálna logopedická intervencia, priestorová orientácia a voliteľné predmety zamerané napríklad na rozvíjanie manuálnych zručností a návykov.
18. V materských školách, základných školách, stredných školách, špeciálnych školách a školských zariadeniach v rámci možností odstraňovať stavebné bariéry, ktoré znemožňujú pohyb osôb so zdravotným postihnutím. Rekonštrukcie a stavebné úpravy realizovať tak, aby po ich vykonaní boli odstránené stavebné bariéry.
19. Dodržiavať Usmernenie k prijímaniu žiakov so zdravotným znevýhodnením do základnej školy. (<http://www.minedu.sk/data/att/9048.pdf>)
20. Využívať službu RoboBraille (www.robobraille.org), ktorá je určená hlavne pre nevidiacich, slabozrakých, ľudí s dyslexiou, negramotných, môže byť však použitá aj na podporu štúdia a učenia pre ľudí bez postihnutia. Uvedená služba vie previesť textové dokumenty do rôznych iných formátov, do Braillovho písma, MP3 (audio), DAISY (digitálne zvukové knihy), e-knihy a konvertovanie neprístupných dokumentov (napríklad PDF) do viac prístupných dokumentov (napríklad Word). RoboBraille vie previesť aj dokumenty obsahujúce matematické zápisy do alternatívnych formátov. Služba RoboBraille (www.robobraille.org) funguje vo viac ako dvadsiatich jazykoch, má jednoduché použitie a pre nekomerčné účely je bezplatná. V budúcnosti bude dostupná aj s podporou slovenčiny.

2.5. Špeciálne školy, špeciálne triedy

1. Do prípravného ročníka možno prijímať len žiakov so zdravotným znevýhodnením, ktorí k 1. septembru dosiahli fyzický vek šesť rokov, nedosiahli školskú spôsobilosť a nie je u nich predpoklad zvládnutia prvého ročníka základnej školy so vzdelávacím programom pre žiakov so zdravotným znevýhodnením, ktoré má žiak diagnostikované. Nie je možné zaraďovať do prípravného ročníka žiakov, ktorí nedosiahli šesť rokov fyzického veku.
2. V špeciálnych triedach materských škôl, základných škôl a v špeciálnych triedach stredných škôl sa vyučuje podľa príslušného vzdelávacieho programu pre deti a žiakov so zdravotným znevýhodnením a využíva sa pedagogická dokumentácia a pokyny pre školy pre tieto deti a žiakov. Vhodné je prispôbiť rozvrh hodín špeciálnej triedy žiakov so zdravotným znevýhodnením a bežnej triedy v príslušnom ročníku tak, aby žiaci týchto tried boli

vzdelávaní spoločne v niektorých vyučovacích predmetoch, napr. výchovno-estetického zamerania.

3. Pri výchove a vzdelávaní žiaka, pre ktorého nie je optimálny z rôznych príčin (napr. výrazne nerovnomerná štruktúra schopností, viacnásobné postihnutie, zdravotné postihnutie v kombinácii s vývinovými poruchami učenia, kombinácia zdravotného znevýhodnenia s nadaním) postup podľa učebných osnov príslušnej školy alebo príslušného ŠkVP, je vhodné postupovať podľa IVP. Takéto vzdelávanie je potrebné zaznamenať do doložky vysvedčenia, napr. v znení „Žiak bol vzdelávaný podľa IVP“.
4. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím v rámci voliteľných (disponibilných) hodín umožňuje aj vyučovanie cudzieho jazyka. Ak škola bude vyučovať cudzí jazyk, jeho učebné osnovy musia byť súčasťou ŠkVP a vyučovací predmet musí byť uvedený v učebnom pláne.
5. Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím v rámci voliteľných (disponibilných) hodín umožňuje žiakom s mentálnym postihnutím s narušenou komunikačnou schopnosťou vyučovanie špecifického vyučovacieho predmetu individuálna logopedická intervencia. Obsah vzdelávania tohto špecifického vyučovacieho predmetu je súčasťou ŠkVP, ktorý je uvedený v učebnom pláne.
6. Do špeciálnych škôl a špeciálnych tried sa neprijímajú intaktní žiaci (žiaci bez zdravotného znevýhodnenia), teda sa neuplatňuje tzv. obrátená integrácia, s výnimkou ak ide o predmet schváleného experimentálneho overovania podľa § 14 školského zákona.
7. Podmienky a postup na prijatie žiaka do špeciálnej triedy v základnej škole a špeciálnej triedy v strednej škole sú rovnaké ako pre prijatie žiaka do špeciálnej školy; žiaka je možné prijať len na základe preukázateľného zdravotného znevýhodnenia.
8. Zákonný zástupca dieťaťa alebo žiaka so zdravotným znevýhodnením má právo nesúhlasiť so vzdelávaním svojho dieťaťa v triede pre deti a žiakov so zdravotným znevýhodnením alebo v škole pre deti a žiakov so zdravotným znevýhodnením. Toto právo treba rešpektovať a neodmietat' zaradenie dieťaťa alebo žiaka do bežnej školy a bežnej triedy (napríklad na začiatku plnenia povinnej školskej dochádzky).
9. Ak sa počas školskej dochádzky zistí zmena charakteru zdravotného znevýhodnenia dieťaťa alebo žiaka, alebo jeho zaradenie nezodpovedá charakteru jeho vzdelávacích potrieb, riaditeľ špeciálnej školy navrhne vzdelávanie dieťaťa alebo žiaka v takej škole, ktorej zameranie zodpovedá jeho výchovno-vzdelávacím potrebám. Preradenie do bežnej školy sa nevylučuje.
10. Žiaci s mentálnym postihnutím vzdelávaní v špeciálnych triedach základných škôl dostávajú vysvedčenia na rovnakých tlačivách ako žiaci špeciálnej základnej školy, žiaci s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi poruchami s mentálnym postihnutím dostávajú vysvedčenie na tlačivách „Vysvedčenie pre prípravný až 9. ročník pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím“. Žiaci s autizmom bez mentálneho postihnutia dostávajú vysvedčenia na tlačive „Vysvedčenie pre 1. – 4. ročník základnej školy“ a „Vysvedčenie pre 5. – 9. ročník základnej školy“.
11. Žiaci s mentálnym postihnutím, žiaci s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami s mentálnym postihnutím, okrem 2. – 9. ročníka pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami bez mentálneho postihnutia, okrem žiakov odborného učilišťa, môžu byť hodnotení na konci prvého a druhého polroka na vysvedčení slovným komentárom o dosiahnutých vzdelávacích výsledkoch bez vyjadrenia stupňov klasifikácie.

12. Celkové hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím vo všetkých ročníkoch základnej školy (v školskej integrácii, v špeciálnej triede) a vo všetkých ročníkoch základnej školy pre žiakov so zdravotným znevýhodnením, vrátane žiakov, ktorých mentálne postihnutie je v kombinácii s iným zdravotným znevýhodnením, sa na konci prvého a druhého polroka na vysvedčení vyjadruje slovami „prospel“ alebo „neprospel“.
13. V doložke vysvedčenia žiaka, vzdelávaného podľa vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím, sa uvedie príslušný variant (variant A, B alebo C), v ktorom sa žiak vzdeláva.
14. Pri zmene vzdelávacieho variantu žiaka špeciálnej základnej školy sa rozhodnutie o preradení do iného variantu nevydáva. Zmenu variantu uskutočniť k začiatku školského roka, prípadne polroka, po kompletnom diagnostickom vyšetrení CŠPP a návrhu školy, po prerokovaní so zákonným zástupcom.
15. Počas vyučovania dávať žiakom úlohy podporujúce vzájomnú spoluprácu a pomoc, zaraďovať kooperatívne vyučovanie, relaxačné prestávky, rozvíjať sebahodnotenie žiakov, využívať slovné hodnotenie, rozvíjať kompetencie v oblasti digitálnej gramotnosti, používať kompenzačné pomôcky, najmä u žiakov s viacnásobným postihnutím.
16. Žiakom, ktorí sú oslobodení od povinnosti dochádzať do školy a ich vzdelávanie je na základe písomného vyjadrenia lekára a poradenského zariadenia kontraindikáciou k zdravotnému stavu, sa vzdelávanie neposkytuje, pokiaľ nepominú dôvody oslobodenia.
17. Zriaďovateľom a riaditeľom škôl pre deti a žiakov so zrakovým postihnutím sa odporúča vytvárať personálne a materiálno-technické podmienky na efektívne uplatňovanie IKT v edukácii detí a žiakov so zrakovým postihnutím a vytvárať optimálne pracovné podmienky autorom a upravovateľom učebníc, učebných textov v Braillovom písme, digitálnej alebo zvukovej úprave.
18. Zriaďovateľom a riaditeľom škôl pre deti a žiakov so sluchovým postihnutím sa odporúča vytvárať personálne a materiálno-technické podmienky na efektívne uplatňovanie IKT v edukácii detí a žiakov so sluchovým postihnutím a vytvárať optimálne pracovné podmienky autorom a upravovateľom učebníc, učebných textov a pracovných zošitov.
19. V záujme skvalitnenia úrovne informovanosti širokej verejnosti o práci špeciálnych škôl odporúčame riaditeľom špeciálnych škôl pravidelne aktualizovať webové sídlo školy. Súčasťou webového sídla školy by mal byť aj ŠkVP, prostredníctvom ktorého majú možnosť zákonní zástupcovia detí a žiakov so zdravotným znevýhodnením získať základné informácie o cieľoch a špecifikách práce príslušnej školy.
20. Vzdelávacie programy pre žiakov so zdravotným znevýhodnením sú dostupné na webovom sídle ŠPÚ www.statpedu.sk.
21. Pedagogickým zamestnancom a odborným zamestnancom odporúčame oboznámiť sa s materiálom: „Aplikácia vzdelávacích programov pre žiakov so zdravotným znevýhodnením a všeobecným intelektovým nadaním“, zameraným na výchovu a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením a žiakov so všeobecným intelektovým nadaním, ktorí sa vzdelávajú v špeciálnych školách, v špeciálnych triedach a v triedach základných a stredných škôl spolu s inými žiakmi, t. j. v školskej integrácii. Aplikácia je dostupná na webovom sídle ŠPÚ www.statpedu.sk.
22. Školy sú povinné sledovať výsledky diagnostických a rediagnostických vyšetrení žiakov. Ak sa v závere rediagnostického vyšetrenia uvádza zmena charakteru potrieb žiaka, riaditeľ školy je povinný konať a prispôbiť vzdelávanie žiaka tejto zmene.

23. S účinnosťou od 1. septembra 2017 sa deti so zdravotným znevýhodnením v materských školách a špeciálnych materských školách vzdelávajú podľa Vzdelávacích programov pre deti so zdravotným znevýhodnením pre predprimárne vzdelávanie.

2.6. Základné umelecké školy

1. MŠVVaŠ SR schválilo a zverejnilo dňa 4. februára 2015 pod číslom 2015-6346/5841:1-10A0 Štátny vzdelávací program pre základné umelecké školy (ďalej len „nový ŠVP“). Je spracovaný ako jeden dokument pre všetky umelecké odbory základných umeleckých škôl (ďalej len „ZUŠ“). Účinnosť nadobudol 1. septembra 2015.

Nový ŠVP bol od svojho schválenia formou dodatkov dvakrát upravený. Prvá úprava sa uskutočnila k 15. júnu 2015 pod číslom 2015-6346/29045:3-10A0. Týkala sa základného a odporúčaného materiálno-technického a priestorového zabezpečenia výchovno-vzdelávacieho procesu v ZUŠ, rámcových učebných plánov a všeobecnej časti ŠVP pre ZUŠ. Druhá úprava sa uskutočnila k 20. januáru 2016 pod číslom 2016-6346/29045:3-10A0 a týkala sa rámcových učebných plánov.

Umelecké vzdelávanie v ZUŠ sa bude uskutočňovať podľa nového ŠVP v školskom roku 2017/2018 v nadväznosti na ustanovenie § 161 ods. 8 školského zákona v prípravnom štúdiu, v prvej časti prvého stupňa základného štúdia, v druhej časti prvého stupňa základného štúdia, v prvom ročníku II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých výtvarného odboru a v prvom a druhom ročníku II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých v hudobnom, tanečnom a literárno-dramatickom odbore; v prípravnom štúdiu, v druhej časti prvého stupňa základného štúdia a v II. stupni základného štúdia a štúdia pre dospelých v odbore audiovizuálnej a multimediálnej tvorby. V každom nasledujúcom školskom roku sa bude podľa neho postupovať v príslušnom nasledujúcom ročníku II. stupňa základného štúdia a štúdia pre dospelých.

Do obdobia, keď sa rámcové učebné plány nového ŠVP začnú uplatňovať aj v príslušných nasledujúcich ročníkoch druhého stupňa základného štúdia a v štúdiu pre dospelých sa bude na tomto stupni štúdia v hudobnom, tanečnom, výtvarnom a literárno-dramatickom odbore postupovať podľa Učebných plánov pre základnú umeleckú školu, ktoré schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky dňa 22. decembra 2003 pod číslom 11215/2003 s platnosťou od 1. septembra 2004 a učebných osnov schválených ministerstvom.

2. Školský vzdelávací program (ďalej len „ŠkVP“) je naďalej základným dokumentom školy, podľa ktorého sa uskutočňuje výchova a vzdelávanie. Vydáva ho riaditeľ školy po prerokovaní v pedagogickej rade školy a v rade školy. Musí byť vypracovaný v súlade s princípmi a cieľmi výchovy a vzdelávania uvedenými v školskom zákone a ŠVP. Jeho súlad so štátnym vzdelávacím programom, cieľmi a princípmi výchovy a vzdelávania ustanovenými školským zákonom kontroluje Štátna školská inšpekcia. Pri tvorbe ŠkVP sa školám odporúča využívať Manuál na tvorbu ŠkVP pre ZUŠ, ktorý je zverejnený na webovom sídle ŠPÚ www.statpedu.sk.
3. Ak sa v škole vzdelávajú deti a žiaci so ŠVVP, v ŠkVP sa uvedú konkrétne podmienky vzdelávania pre týchto žiakov a spolupráca s odborníkmi participujúcimi na príprave individuálnych výchovno-vzdelávacích programov pre konkrétnych žiakov.
4. Podľa požiadaviek na základné a odporúčané materiálno-technické a priestorové vybavenie výchovno-vzdelávacieho procesu v ZUŠ riaditeľ v spolupráci so zriaďovateľom školy zabezpečujú vhodné priestorové a materiálno-technické podmienky umožňujúce realizovať umelecké vzdelávanie v príslušných umeleckých odboroch.

5. Riaditelia ZUŠ vysielajú učiteľov ako pedagogický sprievod, pozorovateľov alebo ako predsedov a členov odborných komisií a porôt na súťaže, tvorivé dielne a prehliadky formou pracovných ciest.

2.7. Jazykové školy

1. Oprávnenie vykonávať štátne jazykové skúšky vydáva MŠVVaŠ SR na základe žiadosti jazykovej školy zaradenej v sieti škôl a školských zariadení SR (ďalej len „siet“) a na základe splnenia podmienok ustanovených vyhláškou č. 321/2008 Z. z. o jazykovej škole.
2. Zoznam jazykových škôl, ktoré majú vydané oprávnenie vykonávať štátne jazykové skúšky, je pravidelne aktualizovaný a zverejnený na www.minedu.sk.
3. Schválená Koncepcia vzdelávania v jazykových školách a Akčný plán 2017 – 2020 sú zverejnené na www.minedu.sk a na www.statpedu.sk.

3. ŠKOLSKÉ ZARIADENIA

1. Aktuálne informácie o výchove a vzdelávaní v školských zariadeniach sú zverejnené na www.minedu.sk v menu Regionálne školstvo – Školské zariadenia a v menu Deti a mládež – Centrá voľného času.
2. Sledovať aktuálne informácie o výchove a vzdelávaní, vzdelávacích programoch, pedagogických dokumentoch a aktualizovaných dokumentoch na www.minedu.sk, www.mpc-edu.sk, www.statpedu.sk, www.siov.sk, www.vudpap.sk a na webových sídlach ďalších organizácií. Podporovať účasť pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov na kontinuálnom vzdelávaní uskutočňovanom prostredníctvom akreditovaných vzdelávacích programov.
3. Školským zariadeniam (predovšetkým školským klubom detí, centráм voľného času a školským internátom) sa v rámci ich aktivít a v spolupráci s dobrovoľníckymi centrami a organizáciami odporúča realizovať dobrovoľnícku činnosť v ich okolí.
4. V školských zariadeniach dôsledne uplatňovať rozhodnutia súdov o úprave výkonu rodičovských práv a povinností, najmä v súvislosti so striedavou starostlivosťou, vrátane neodkladných opatrení súdov.
5. Školské zariadenia sú povinné zabezpečiť, aby bol informovaný súhlas zákonného zástupcu získavaný preukázateľne, prijateľnou formou, s primeraným poučením a poskytnutím nevyhnutných informácií zrozumiteľným spôsobom s prihliadnutím na konkrétnu situáciu vo výchovno-vzdelávacom procese, na ktorú sa takýto súhlas vyžaduje. Je potrebné dbať na to, aby bol informovaný súhlas zákonného zástupcu získaný za každých okolností ako platný prejav jeho vôle vykonaný slobodne, vážne, zrozumiteľne a určito.
6. Odporúča sa riaditeľom školských zariadení a ich zástupcom pravidelne sa oboznamovať prostredníctvom vzdelávacích aktivít, webového sídla www.slovensko.sk a webového sídla MŠVVaŠ SR s elektronickým výkonom verejnej moci podľa zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov; školské zariadenia, ktoré majú právnu subjektivitu, sú potenciálnymi účastníkmi alebo zúčastnenými osobami v správnom konaní.

3.1. Školské výchovno-vzdelávacie zariadenia

3.1.1. Školský klub detí

1. Skvalitniť spoluprácu so základnou školou a zriaďovateľmi s cieľom umožniť deťom zo SZP pravidelne navštevovať školské kluby detí a týmto spôsobom podporovať ich adaptáciu na školu a rozvíjať cieľavedomú a systematickú prípravu na vyučovanie.
2. Na skvalitnenie využívania voľného času odporúčame ustanoviť v školských kluboch detí, ktoré sú súčasťou základnej školy, kariérovú pozíciu koordinátor voľného času.
3. Pri tvorbe výchovných programov využívať vzorový výchovný program zverejnený na <http://www.minedu.sk/skolske-zariadenia/>.
4. Odporúčame využívať možnosť predkladať projekty v rámci Programov pre mládež na roky 2014 – 2020. Informácie na www.iuventa.sk.

3.1.2. Centrum voľného času

1. V rámci metodologickej činnosti centier voľného času (ďalej len „CVC“) využívať možnosť akreditovať si vzdelávacie programy prostredníctvom Akreditačnej komisie pre špecializované činnosti v oblasti práce s mládežou, zriadenej podľa zákona č. 282/2008 Z. z. o podpore práce s mládežou a o zmene a doplnení zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 375/2013 Z. z. Príslušné informácie sú zverejnené na www.iuventa.sk v časti Legislatíva – Akreditačná komisia.
2. CVC sa odporúča využívať pri jeho metodologickej činnosti výstupy národného projektu PRAKTIK – Praktické zručnosti cez neformálne vzdelávanie v práci s mládežou, ktorý realizovala IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže v rokoch 2013 – 2015 z operačného programu Vzdelávanie. Výstupmi projektu sú okrem iného publikácie a videometodiky (s tlmočením do posunkovej reči) zamerané na tieto témy:
 - *Pro-Fit – podpora zdravého životného štýlu zážitkovými aktivitami,*
 - *In Média – podpora praktického využívania IKT cez zážitkové aktivity,*
 - *Praktik – Rozvoj praktických zručností pri práci s drobnými materiálmi,*
 - *Talent v akcii – Vyhľadávanie a podpora práce s talentovanou mládežou,*
 - *Envirozážitok – Podpora a rozvoj zážitkových aktivít v environmentálnej výchove,*
 - *Svet je rôznorodý – Podpora a rozvoj výchovy k občianstvu a multikulturalite cez zážitok,*
 - *Aj nás sa to týka – Podpora a rozvoj globálneho vzdelávania,*
 - *Typy vzdelávania,*
 - *Štýly učenia sa,*
 - *Kompetencie a vzdelávacie ciele,*
 - *Metódy a techniky v neformálnom vzdelávaní,*
 - *Rozbor/reflexia,*
 - *Skupinová dynamika,*
 - *Vedenie dobrovoľníka.*

Uvedené výstupy sú dostupné na stiahnutie na webových stránkach IUVENTY: <https://www.iuventa.sk/sk/sub/projektpraktik/Methodicky-portal.alej>.

3. Pravidelná výchovno-vzdelávacia činnosť v záujmových útvaroch CVC sa vykonáva v súlade s výchovným programom centra a podľa rozvrhu týždennej činnosti. Frekvencia

vykonávanej záujmovej činnosti, jej obsahu a počtu členov je zaznamenávaná v zázname o práci v záujmovom útvare vychovávateľom.

4. V rámci kontrolnej činnosti venovať systematickú pozornosť organizácii a výkonu pravidelnej záujmovej činnosti záujmových útvarov podľa rozvrhu týždennej činnosti, zamerať pozornosť na aktuálne a pravidelné vedenie záznamov o práci v záujmovom útvare.
5. Počet účastníkov v záujmovom útvare sa zohľadňuje a odvíja od:
 - a) formy záujmovej činnosti,
 - b) druhu záujmovej činnosti s dôrazom na dodržiavanie bezpečnosti,
 - c) veku a stavu účastníkov.
6. Odporúčame využívať možnosť predkladať projekty v rámci Programov pre mládež na roky 2014 – 2020. Informácie na www.minedu.sk v menu Deti a mládež – Financovanie práce s deťmi a mládežou a www.iuventu.sk.
7. Odporúčame úzko spolupracovať s odborními školstva okresných úradov pri organizovaní súťaží a olympiád.
8. CVČ odporúčame v rámci výchovno-vzdelávacej činnosti spolupracovať s dobrovoľníckymi centrami regionálnymi radami mládeže, mládežníckymi organizáciami v ich pôsobnosti a ďalšími subjektmi pracujúcimi v mládežníckej politike so zameraním na participáciu a aktívne občianstvo.
9. V súlade s Národným programom stabilizácie a rozvoja slovenského včelárstva na obdobie troch včelárskych rokov 2016/2017 až 2018/2019 a príslušným nariadením vlády Slovenskej republiky v rámci činnosti CVČ v prípade záujmu detí, rodičov a iných osôb do 30 rokov veku osloviť odborníkov vo včelárstve za účelom organizovania prednášok, seminárov a organizovania včelárskych krúžkov a možnosti budovania vlastných včelníc.
10. Podporovať vytváranie bezpečných priestorov a vhodných materiálo-technických podmienok pre vzdelávanie detí a žiakov v čase mimo vyučovania.
11. Venovať zvýšenú pozornosť vytváraniu záujmových útvarov v CVČ zriadených pri základných školách. Záujmové útvary nemajú kopírovať školské predmety a nahrádzať doučovanie resp. prípravu na vyučovanie, ale podieľať sa na formovaní návykov užitočného využívania voľného času detí a žiakov podporovať ich individuálne záujmy a rekreačnú činnosť.
12. Do CVČ sa prijímajú deti a žiaci na základe žiadosti zákonného zástupcu s uvedením záujmového útvaru, resp. viacerých záujmových útvarov, o ktoré má dieťa alebo žiak záujem. O prijatí vydá riaditeľ rozhodnutie.

3.1.3. Školský internát

1. V komplexnej výchovno-vzdelávacej činnosti školských internátov sa odporúča systémovo uplatňovať tvorivo-humanistický model výchovy a vzdelávania, v centre pozornosti ktorého je žiak, jeho potreby a záujmy v primeranom pomere s jeho vedením k zodpovednosti za svoj vlastný rozvoj.
2. Rozvíjať kľúčové kompetencie žiakov s orientáciou na rozvoj ich osobnosti, s cieľom pripraviť ich na aktívny život v otvorenej informačnej a multikultúrnej spoločnosti.
3. Zvýšenú pozornosť venovať zdravému životnému štýlu, prevencii obezity a pohybovým aktivitám.

4. Podporovať účasť vychovávateľov na kontinuálnom vzdelávaní uskutočňovanom prostredníctvom akreditovaných vzdelávacích programov.
5. Odporúča sa ubytovávať v školských internátoch študentov vysokých škôl len po ubytovaní všetkých žiakov stredných škôl.

3.2. Špeciálne výchovné zariadenia

1. V reedukačných centrách a diagnostických centrách na základe kvalitného vypracovania individuálnych reedukačných programov následne optimalizovať ich psychosociálny vývin, odstraňovať poruchy správania s cieľom ich osobnostnej a sociálnej integrácie.
2. Realizovať programy a aktivity zamerané na prevenciu rizikového správania – šikana, závislosti a iná patológia.
3. Spolupracovať s rodinou a kvalifikovanými odborníkmi, aktívne spolupracovať so sociálnou kuratelou so zámerom udržiavania kontaktov detí s rodinou, v maximálnej možnej miere sanovať rodinu.
4. Priebežne aktualizovať poskytovanie informácií o voľných lôžkových kapacitách územne príslušnému okresnému úradu v sídle kraja, na zverejnenie na jeho webovom sídle.
5. V súvislosti s periodickou návštevou Európskeho výboru na zabránenie mučeniu a neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu (CPT) naďalej klásť dôraz na dodržiavanie príslušných predpisov a požiadaviek vyplývajúcich z Európskeho dohovoru na zabránenie mučenia a neľudského, či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania.
6. Podporovať vzdelávanie zamestnancov v oblasti bezpečnosti a ochrany detí, preferovať výcviky v skupinových formách práce s deťmi.
7. Individuálnou prácou s deťmi pod vedením psychológa, liečebného a sociálneho pracovníka ich motivovať k zlepšovaniu svojho správania, s cieľom pobytu mimo zariadenia cez voľné dni a školské prázdniny v mieste bydliska zákonného zástupcu či inej blízkej osoby.
8. Venovať dostatočný priestor záujmovej činnosti detí v zmysle ich individuálnych potrieb a záujmov – viesť ich k zmysluplnému tráveniu voľného času.

3.3. Školské zariadenia výchovného poradenstva a prevencie

1. Odborní zamestnanci a pedagogickí zamestnanci systému výchovného poradenstva a prevencie poskytujú komplexné poradenské služby deťom a žiakom až do skončenia vzdelávania a odbornej prípravy na povolanie; poradenstvo poskytujú aj rodičom, učiteľom. Pomáhajú žiakom pri sociálnej inklúzii, optimalizujú ich osobnostný, sociálny, študijno-profesijný vývin. Využívajú pritom informačný systém KomposyT s inovovanými metodikami dostupný na: www.komposyt.sk.
2. Pri psychologickej diagnostike dieťaťa alebo žiaka zo SZP zväžiť načasovanie diagnostikovania jeho dosiahnutej vývinovej úrovne, používať metodologicky relevantné psychodiagnostické metodiky a zvoliť testovanie s rešpektovaním ich jazykových a kultúrnych špecifik a v správe z vyšetrenia uvádzať odporúčania pre edukačný proces v materskej škole a v základnej škole.
3. Vyšetrenie školskej spôsobilosti detí, ktoré majú oneskorený vývin na základe SZP, z ktorého pochádzajú, vykonáva CPPPaP, ktoré poskytuje činnosť podľa § 132 a § 133 školského zákona deťom a žiakom do prvého ukončenia sústavnej prípravy na povolanie v školách, ktoré sa nachádzajú v územnej pôsobnosti príslušného orgánu štátnej správy v školstve.

4. Pri posudzovaní školských schopností detí zo SZP a pri ich zaradovaní do základnej školy postupovať podľa aktualizovaného usmernenia „*Postup centier pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie pri posudzovaní školskej pripravenosti detí zo sociálne znevýhodneného prostredia – usmernenie*“, vydaného MŠVVaŠ SR dňa 4. 3. 2016 pod číslom 2016-11850/9969:1-100A. Usmernenie je zverejnené na webovom sídle ministerstva v časti Regionálne školstvo/Špeciálna výchova a vzdelávanie, poradenstvo/Pedagogické, špeciálnopedagogické, psychologické, výchovné poradenstvo <http://www.minedu.sk/pedagogicke-specialnopedagogicke-psychologicke-vychovne-poradenstvo>.
5. Po vyšetrení školskej spôsobilosti sa v prípade zistenia, že dieťa nedosahuje školskú spôsobilosť, vypracúva správa z diagnostického vyšetrenia, ktorá obsahuje pokyny pre ďalšiu prácu s dieťaťom pre pedagóga, zákonného zástupcu, prípadne poradenské zariadenie v zmysle akcelerácie jeho vývinu.
6. Pri vypracúvaní správy z diagnostického vyšetrenia podľa aktuálneho znenia § 11 ods. 9 písm. b) školského zákona sa postupuje podľa usmernenia k jej štruktúre a obsahu, ktoré je zverejnené na webovom sídle VÚDPaP <http://www.vudpap.sk/sk/informacie-pre-odbornych-zamestnancov/>.
7. Správa z diagnostického vyšetrenia sa vypracúva pre každé dieťa a žiaka, ktorý diagnostické vyšetrenie v poradenskom zariadení absolvoval, t. j. nielen pre dieťa a žiaka so ŠVVP.
8. V prípade, že pri určení diagnózy dieťaťa alebo žiaka alebo inej odbornej intervencii sa využíva spolupráca zamestnancov obidvoch typov poradenských zariadení, správu z diagnostického vyšetrenia a písomné vyjadrenie poradenského zariadenia pre potreby školy vydáva riaditeľ toho poradenského zariadenia, vrátane neštátneho poradenského zariadenia zaradeného v sieti, ktoré má dieťa alebo žiaka vo svojej starostlivosti podľa príslušných ustanovení školského zákona.
9. Pri poskytovaní odbornej činnosti uplatňovať odborné metódy a postupy, ktoré sú zlučiteľné so psychologickou, špeciálnopedagogickou a liečbnopedagogickou činnosťou, vykonávanou v poradenských zariadeniach. Pri vykonávaní psychologickéj činnosti postupovať podľa príslušných ustanovení zákona č. 199/1994 Z. z. v znení neskorších predpisov.
10. Pri poskytovaní logopedickej starostlivosti odporúčame poradenským zariadeniam postupovať v súlade s metodickým usmernením č. 2011-5566/23356:14-914, vydaným MŠVVaŠ SR, ktoré upravuje podrobnosti k pôsobnosti, zameraniu a vykonávaniu odborných činností školského logopéda.
11. Metodické usmerňovanie pri identifikácii a vzdelávaní detí a žiakov s intelektovým nadaním a ďalšej starostlivosti o tieto deti a žiakov poskytuje VÚDPaP.
12. Riaditeľom zariadení sa odporúča zabezpečiť softvérový program na evidenciu klientov alebo zabezpečiť dôkladnosť vedenia povinnej písomnej dokumentácie (zvlášť kategorizovať jednorazové a opakované návštevy, viesť prehľad činnosti odborných zamestnancov s počtom klientov, viesť vyradených klientov, požadovať čestné vyhlásenie zákonného zástupcu pre zber údajov a i.).
13. Poradenským centráram sa odporúča vykonávať špeciálnopedagogickú diagnostiku po psychologickéj diagnostike, v prípade potreby po ďalších odborných vyšetreniach a po predložení záverov z týchto vyšetrení. Dodržiavať dostatočne dlhý časový interval medzi diagnostickým a rediagnostickým vyšetrením.
14. Pri podozrení na pervazívnu vývinovú poruchu alebo poruchu aktivity a pozornosti sa odporúča zákonnému zástupcovi, aby dieťa (žiak) absolvoval aj diagnostické lekárske

(psychiatrické/neurologické) vyšetrenie v dôsledku nutnosti zabezpečenia klinického potvrdenia zdravotného znevýhodnenia dieťaťa. Dieťa (žiak) môže mať vydané odporúčenie na vzdelávanie ako dieťa (žiak) s pervazívnou vývinovou poruchou až po potvrdení tejto diagnózy detským psychiatrom.

15. Spolupracovať pri tvorbe IVP najmä s triednym učiteľom školy, ktorá nemá zriadené miesto školského špeciálneho pedagóga; v ostatných školách je možné k tvorbe IVP poskytovať odbornú pomoc prostredníctvom školského špeciálneho pedagóga.
16. V správach z diagnostických vyšetrení uvádzať jednoznačne druh zdravotného znevýhodnenia alebo iných ŠVVP v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi MŠVVaŠ SR (napr. § 94 ods. 2 školského zákona, vyhláška č. 322/2008 Z. z. o špeciálnych školách v znení vyhlášky č. 232/2016 Z. z.) a návrh na formu vzdelávania.
17. V správach z diagnostických vyšetrení uvádzať konkrétne odporúčania k prístupu učiteľov k deťom a žiakom so zdravotným znevýhodnením. V prípade detí a žiakov s poruchami správania, aktivity a pozornosti uvádzať konkrétne odporúčania, ktoré vychádzajú z pozorovania priamo vo výchovno-vzdelávacom procese.
18. V odporúčaní k vzdelávaniu žiaka v triede s podporou asistenta učiteľa, ktoré je súčasťou správy z diagnostického vyšetrenia dieťaťa alebo žiaka, jasne uvádzať výsledky diagnostického vyšetrenia vždy v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi MŠVVaŠ SR, ako aj stupeň, mieru postihnutia žiaka. V odporúčaní sa ďalej uvedú bariéry, ktoré žiak so ŠVVP nedokáže prekonať bez pomoci asistenta učiteľa z dôvodu zdravotného postihnutia alebo iného zdravotného znevýhodnenia, konkrétne úkony na prekonávanie bariér, ak je to potrebné a rozsah prítomnosti asistenta učiteľa počas výchovno-vzdelávacieho procesu. Odporúčanie centrum aktualizuje k začiatku každého školského roka. Aktualizované odporúčanie centrum môže poskytnúť škole aj bez novej správy z diagnostického vyšetrenia. Odporúčanie vydáva zariadenie, ktoré má žiaka so ŠVVP v starostlivosti a nie je možné jeho zamieňanie so správou z vyšetrenia.
19. CPPPaP sa odporúča:
 - a) realizovať programy v oblasti prevencie drogových závislostí a prevencie kriminality s dôrazom na selektívnu prevenciu (najmä odborné intervencie pre rizikové deti) a preventívne programy a aktivity (besedy, zážitkové bloky) pre adolescentov s cieľom podporiť duševné zdravie a predchádzať rizikovému a suicidálnemu správaniu,
 - b) realizovať programy v oblasti prevencie sexuálneho násillia páchaného na deťoch a prevencie obchodovania s ľuďmi, prevencie drogových závislostí, prevencie rizík používania internetu a mobilnej komunikácie, prevencie šikany vrátane kyberšikany s osvetou o rizikách počítačových a iných internetových hier začať už na 1. stupni základných škôl, realizovať univerzálnu prevenciu v tomto smere v spolupráci s CPPPaP) a prevencie kriminality s dôrazom na selektívnu prevenciu a na odbornú pomoc rizikovým deťom,
 - c) spolupracovať s riaditeľmi škôl a učiteľmi – koordinátormi prevencie a poskytovať metodickú pomoc pri realizácii školských projektov prevencie.
20. ČŠPP sa odporúča:
 - a) venovať zvýšenú pozornosť ranému poradenstvu, depistážnej a preventívnej činnosti detí pred zaškolením a žiakom prvých a druhých ročníkov ZŠ, deťom a žiakom s rizikovým vývinom v oblasti porúch učenia a pozornosti a narušenej komunikačnej schopnosti,
 - b) v nadväznosti na depistážnu činnosť realizovať stimulačné a preventívne programy u rizikových detí už v podmienkach MŠ,

- c) pri riešení problematiky zdravotného postihnutia využívať služby zdrojových CŠPP so zameraním na zdravotné postihnutie.
21. V rámci plnenia vybraných úloh vyplývajúcich z Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020, ktorý bol schválený uznesením vlády SR č. 25 zo dňa 15. januára 2014, sa odporúča zriaďovateľom a riaditeľom školských zariadení výchovného poradenstva a prevencie:
- a) podporovať rozvíjanie služieb špeciálnych pedagógov, zdrojových centier a celoživotné vzdelávanie osôb so zdravotným postihnutím, osobitne vzdelávanie a prípravu pre trh práce uchádzačov o zamestnanie so zdravotným postihnutím,
 - b) rozvíjať a podporovať kariérové poradenstvo pre osoby so zdravotným postihnutím,
 - c) zabezpečiť poskytovanie podporných služieb z poradenských zariadení aj deťom a žiakom chorým a zdravotne oslabeným.
- Uvedený dokument je dostupný na <http://www.minedu.sk/13793-sk/narodny-program-rozvoja-zivotnych-podmienok-osob-so-zdravotnym-postihnutim-na-roky-2014--2020>.
22. V rámci plnenia vybraných úloh vyplývajúcich z Národnej stratégie na ochranu detí pred násilím, ktorá bola schválená uznesením vlády SR č. 24/2014, sa odporúča zriaďovateľom a riaditeľom školských zariadení výchovného poradenstva a prevencie:
- a) podporovať zapojenie odborných zamestnancov, najmä psychologov do koordinácie prevencie násilia páchaného na deťoch na okresnej úrovni prostredníctvom aktívnej participácie v rámci okresných koordinačných stretnutí,
 - b) zintenzívniť tímové riešenia jednotlivých konkrétnych prípadov násilia páchaného na deťoch,
 - c) podporovať celoživotné vzdelávanie v oblasti krízovej intervencie a pomoci deťom ako obetiam násilia, osobitne aj deťom a žiakom so zdravotným postihnutím,
 - d) poskytovať informácie a usmernenia pre pedagogických zamestnancov, najmä v oblasti rozpoznávania prípadov násilia páchaného na deťoch, ako aj v oblasti poskytnutia odbornej pomoci.
23. Odporúča sa realizovať programy v oblasti prevencie extrémizmu, prevencie obchodovania s ľuďmi, prevencie drogových závislostí a prevencie kriminality, s dôrazom na selektívnu prevenciu a na odbornú psychoterapeutickú pomoc rizikovým deťom.
24. Odporúča sa spolupráca s riaditeľmi škôl a učiteľmi – koordinátormi prevencie sociálno-patologických javov pri realizácii školských projektov prevencie a poskytovanie metodickéj pomoci a supervízie učiteľom – koordinátorom prevencie v mieste pôsobnosti. Odporúča sa tiež realizovať programy zamerané na rozvíjanie komunikačných zručností, prosociálneho správania a emocionálnej inteligencie už u detí v materských školách.
25. Pre žiakov 2. stupňa ZŠ a žiakov stredných škôl sa odporúča zaradiť preventívne aktivity zamerané na sebaopímanie a Body Image, t. j. na poruchy príjmu potravy – anorexia, bulímia, obezita, ale aj na sebaopoškodzovanie a nadmerné cvičenie.
26. Pre žiaka, ktorý má problémy v učení alebo správaní takého charakteru, ktoré si nevyžadujú uplatňovanie špeciálnopedagogických postupov a ďalších zdrojov vo vzdelávaní v bežnej triede základnej alebo strednej školy alebo má problémy prechodného charakteru, poradenské zariadenie nevydáva odporúčanie evidovať ho ako žiaka so ŠVVP. Poradenské zariadenie vydá pre školu správu z diagnostického vyšetrenia žiaka s odborným odporúčaním, ktorého uplatnenie zabezpečí zlepšenie jeho psychosomatického

stavu. Zákonný zástupca žiaka alebo plnoletý žiak v tomto prípade nepodáva žiadosť o školskú integráciu a nepostupuje podľa IVP. Takýto žiak nemôže byť klientom CŠPP.

27. Žiakom 1. a 2. ročníka s rizikovým vývinom v oblasti porúch učenia a narušenej komunikačnej schopnosti, ktorí sú v monitorovacom období v starostlivosti odborných zamestnancov zariadenia výchovného poradenstva a prevencie, vydáva toto zariadenie správu z diagnostického vyšetrenia bez uzatvorenej diagnózy s odporúčaním pre výchovno-vzdelávací proces. Takéhoto žiaka neodporúča poradenské zariadenie evidovať ako začleneného, aj keď žiak vyžaduje špeciálno-pedagogické intervencie, ktoré zabezpečuje poradenské zariadenie a škola. Poradenské zariadenie však musí uzavrieť diagnózu žiaka najneskôr na konci 2. ročníka a odporučiť ďalšiu formu jeho vzdelávania. Takýto žiak môže byť klientom CŠPP.
28. Pri diagnostikovaní a vypracovaní individuálnych vzdelávacích programov pre deti a žiakov s intelektovým nadaním spolupracovať so školami.
29. Okresné úrady v sídle kraja zabezpečujú potrebné podmienky v poradenských zariadeniach, ktoré sú poverené na vykonávanie činnosti súvisiacej s metodickým usmerňovaním ostatných poradenských zariadení v územnej pôsobnosti príslušného kraja.
30. Odborným zamestnancom centier pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie a centier špeciálno-pedagogického poradenstva, ktorí podľa § 94 ods. 1 písm. b) bod 2. školského zákona spolupracujú na vypracovaní individuálneho vzdelávacieho programu žiakov so zdravotným znevýhodnením, sa odporúča najmenej raz za školský rok stretnúť sa s pedagogickými zamestnancami vyučujúcimi príslušných žiakov, s cieľom prekonzultovať vzdelávanie žiakov v školskej integrácii a získať informácie potrebné pre ďalší postup vo výchovno-vzdelávacom procese a plánovanie odborných intervencií.
31. Pre CPPPaP sa odporúča realizovať psychologické programy pre deti a žiakov v oblasti duševného zdravia a prevencie rizikového správania.
32. CPPPaP sa odporúča realizovať programy v oblasti prevencie násillia páchaného na deťoch, prevencie obchodovania s ľuďmi, prevencie drogových závislostí a prevencie kriminality, s dôrazom na selektívnu prevenciu a na odbornú pomoc rizikovým deťom.
33. Odporúča sa realizovať preventívne programy a aktivity osobitne pre adolescentov s cieľom predchádzať rizikovému a suicidálnemu správaniu a poskytovať krízovú intervenciu v naliehavých prípadoch akútneho psychického zlyhávania.
34. Odporúča sa spolupráca s riaditeľmi škôl a učiteľmi - koordinátormi prevencie pri realizácii školských projektov prevencie a poskytovanie metodickej pomoci školám a školským zariadeniam v mieste pôsobnosti.
35. Výchovným poradcom a kariérovým poradcom v základných školách a stredných školách, vrátane škôl pre žiakov s nadaním, poskytuje metodickú a odbornú pomoc centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, v ktorého územnej pôsobnosti sa škola nachádza, alebo podľa vzájomnej dohody iné centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie. Činnosti výchovných poradcov a kariérových poradcov v špeciálnych školách metodicky usmerňuje centrum špeciálno-pedagogického poradenstva určené podľa predchádzajúcej vety.
36. Poradenské zariadenia v oblasti výchovného a kariérového poradenstva sú usmerňované poradenským zariadením, povereným metodickým usmerňovaním okresným úradom v sídle kraja.
37. Odborne a metodicky pre poradenské zariadenia pôsobí v oblasti výchovného a kariérového poradenstva VÚDPaP.

3.4. Školské účelové zariadenia

3.4.1. Zariadenia školského stravovania

1. Riaditelia škôl a školských zariadení zabezpečujú školské stravovanie v súlade s personálnymi a materiálno-technickými požiadavkami pre školské stravovanie s ohľadom na výživové požiadavky vekových kategórií stravníkov.
2. Zariadenia školského stravovania pri zabezpečovaní zdravej výživy detí a žiakov počas ich pobytu v škole vychádzajú z Akčného plánu prevencie obezity na roky 2015 – 2025.
3. Výrobu a výdaj jedál v zariadeniach školského stravovania zabezpečovať podľa:
 - a) materiálno-spotrebných noriem a receptúr pre školské stravovanie a aktualizácií vydaných MŠVVaŠ SR v rokoch 2011-2014,
 - b) materiálno-spotrebných noriem pre diétny stravovací systém, vydaných MŠVVaŠ SR v roku 2009.
4. Pri príprave jedál v školských jedálňach pri základných a stredných školách pre deti predškolského veku prihliadať na ich vekové potreby a vhodný výber surovín podľa Materiálno-spotrebných noriem a receptúr pre školské stravovanie, určených pre vekovú kategóriu A. Z uvedeného dôvodu odporúčame vyhotovovať osobitný jedálny lístok.
5. Suchá strava sa podáva len vo výnimočných prípadoch, v čase havarijných situácií, počas školských výletov a pod. Aj táto strava musí svojím zložením zodpovedať § 24 ods. 5 písm. b) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
6. Pri poskytovaní stravovania iným stravníkom postupovať podľa § 140 a § 141 školského zákona a prevádzkového poriadku zariadenia školského stravovania tak, aby pri stravovaní detí a žiakov nedochádzalo k ohrozovaniu ich zdravotného stavu a kultúry stolovania.
7. Odporúča sa propagovať zdravú výživu formou poskytovania informácií o školskom stravovaní v spolupráci s koordinátormi prevencie. Organizovať ochutnávky jedál zdravej výživy za účasti regionálnej tlače, televízie a pod., aj v čase konania rodičovských združení.
8. Riaditeľ zariadenia školského stravovania spolupracuje s riaditeľom školy alebo riaditeľom školského zariadenia pri:
 - a) zabezpečovaní pedagogického dozoru nad deťmi a žiakmi v čase výdaja stravy v školskej jedálni a vo výdajnej školskej jedálni,
 - b) vypracovaní stravovacieho režimu určením prestávky na jedlo a oddych tak, aby prestávky na doplnkové stravovanie a hlavné jedlo zodpovedali fyziologickým potrebám stravujúcich sa detí a žiakov; hlavné jedlo pre žiakov prvého stupňa základnej školy sa podáva najneskôr po 5. vyučovacej hodine a pre žiakov druhého stupňa základnej školy a žiakov stredných škôl najneskôr po 6. vyučovacej hodine,
 - c) výchove ku spoločenskému správaniu, zásadám zdravej výživy, hygiene a kultúrnemu stolovaniu a pri odstraňovaní negatívnych stravovacích návykov detí a žiakov,
 - d) zabezpečovaní podnikateľskej činnosti,
 - e) realizácii celospoločenských programov podpory zdravia,
 - f) zabezpečovaní diétného stravovania deťom a žiakom,
 - g) poskytovaní dotácie na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa a žiaka ohrozeného sociálnym vylúčením (dotácie podľa § 4 ods. 6 zákona č. 544/2010 Z. z. o dotáciách v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej

republiky) tak, že prostredníctvom asistenta učiteľa nahlasuje, či sa dieťa alebo žiak zúčastňuje na výchove a vzdelávaní v materskej škole a v základnej škole.

9. Ak je v škole alebo v školskom zariadení v prevádzke automat alebo bufet, ktorý je dostupný deťom a žiakom, riaditeľ školy alebo školského zariadenia zabezpečí podľa Akčného plánu prevencie obezity na roky 2015 – 2025 obmedzenie predaja nealkoholických sladených nápojov v školách a pre pitný režim využije pitnú vodu z vodovodu alebo iné vhodné zdroje pitnej vody. Ďalší sortiment tovaru nemôžu tvoriť alkoholické nápoje, nápoje s pridaným cukrom, nápoje s obsahom kofeínu, chinínu, energetické nápoje a tabakové výrobky. Doplnkové jedlá musia byť výživovo hodnotné bez marketingovej podpory jedál s vysokým obsahom soli, tuku a cukru. V prospech vytvárania zdravého prostredia v školách neumiestňovať reklamy na podporu predaja potravín s vysokým obsahom soli, tuku a cukru, vrátane reklám a značiek umiestnených na chladiacich zariadeniach alebo predajných automatoch.
10. Na minimalizáciu zdravotných rizík pri výrobe jedál a nápojov sa v zariadeniach školského stravovania používa e-model HACCP, vzorový prevádzkový poriadok a metodická príručka pre verejné obstarávanie potravín v zariadeniach školského stravovania vydané MŠVVaŠ SR.
11. Sledovať plnenie odporúčaných výživových dávok (Vestník MZ SR, vydanie 4-5/2015) v zariadeniach školského stravovania za časové obdobie jedného mesiaca a výsledky plnenia porovnávať s povoleným percentuálnym rozdielom podľa § 10 vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 533/2007 Z. z. o podrobnostiach a požiadavkách na zariadenia spoločného stravovania; pre žiakov základných škôl nie je možné pripravovať jedlá na výber (mäsité, múčne a pod.).
12. Pri zabezpečovaní vzdelávania zamestnancov zariadení školského stravovania sa odporúča účasť na aktivitách Výskumného ústavu potravinárstva, Národného ústavu celoživotného vzdelávania, Slovenského zväzu kuchárov a cukrárov a Združenia pre zdravie a výživu s garanciou MŠVVaŠ SR.

4. PEDAGOGICKÍ ZAMESTNANCI A ODBORNÍ ZAMESTNANCI

4.1. Ochrana pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov

1. Odporúčame zriaďovateľom a riaditeľom, aby v rámci utvárania priaznivých pracovných podmienok zamestnancov škôl a školských zariadení prijali účinné opatrenia na zabezpečenie transparentného riadenia a eliminovania sociálnopatologických javov mobbingu, bossingu a staffingu.
2. V rámci ochrany pred útokmi na pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov odporúčame vedeniu škôl a školských zariadení určiť zásady komunikácie s externým prostredím a zahrnúť úctu, rešpekt a dodržiavanie ľudských práv do vnútorných predpisov a dokumentov.
3. Právny poriadok poskytuje pedagogickému zamestnancovi a odbornému zamestnancovi všeobecnú aj osobitú ochranu pred útokmi, ktoré sú priestupkami, trestnými činmi alebo zásahmi do jeho práva na ochranu osobnosti a jej prejavov a nastanú počas výkonu pedagogickej alebo odbornej činnosti alebo v súvislosti s ním. Pedagogickému zamestnancovi a odbornému zamestnancovi, tak ako všetkým fyzickým osobám poskytuje ochranu aj priestupkový zákon.

4. Na webovom sídle MŠVVaŠ SR <http://www.minedu.sk/data/att/9125.pdf> je s cieľom ochrany pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov zverejnená *Praktická príručka k ochrane práv pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca*.

4.2. Kvalifikačné predpoklady

1. Kvalifikačnou požiadavkou učiteľa základnej školy, strednej školy a základnej umeleckej školy je vyučovanie jeho aprobačných predmetov alebo predmetov jeho študijného odboru v rozsahu najmenej jednej polovice jeho týždennej priamej výchovno-vzdelávacej činnosti zníženej o jednu hodinu. Kvalifikačná požiadavka sa vzťahuje aj na vedúcich pedagogických zamestnancov.
2. Vychovávateľovi alebo majstrovi odbornej výchovy môže zamestnávateľ umožniť dopĺňanie si základného úväzku najviac v rozsahu sedem vyučovacích hodín týždenne. Vychovávateľ si môže dopĺňať úväzok len vyučovaním výchovných predmetov. Majster odbornej výchovy si môže dopĺňať úväzok len vyučovaním profesijných predmetov v príslušnom študijnom odbore, príbuznom študijnom odbore, v príslušnom učebnom odbore alebo príbuznom učebnom odbore, v ktorom získal výučný list.
3. Vzdelávanie na doplnenie kvalifikačných predpokladov pre majstrov odbornej výchovy pedagogickým zamestnancom so stredným vzdelaním ukončeným maturitnou skúškou a vyšším odborným vzdelaním ukončeným absolventskou skúškou môžu poskytovať v rámci pomaturitného kvalifikačného štúdia stredné odborné školy pedagogického smeru.
4. Ak pedagogický zamestnanec absolvoval doplňujúce pedagogické štúdium pre inú kategóriu pedagogického zamestnanca, ako je tá, v ktorej vykonáva pedagogickú činnosť, absolvuje požadované doplňujúce pedagogické štúdium len v didaktike vyučovacích predmetov, didaktike odborného výcviku, pedagogike voľného času alebo mimoškolskej pedagogike pre príslušnú kategóriu pedagogického zamestnanca, v ktorej vykonáva pedagogickú činnosť. Pedagogický zamestnanec ukončí doplňujúce pedagogické štúdium najneskôr do dvoch rokov odo dňa zmeny kategórie pedagogického zamestnanca.

4.3. Kontinuálne vzdelávanie

1. MŠVVaŠ SR v súlade so zákonom č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 317/2009 Z. z.“) akreditovalo do konca januára 2017 celkovo 1 680 programov kontinuálneho vzdelávania pre jednotlivé kategórie a podkategórie pedagogických zamestnancov a kategórie odborných zamestnancov, kariérové pozície špecialistov pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov, ako aj pre kariérové pozície vedúcich pedagogických zamestnancov alebo vedúcich odborných zamestnancov. Zároveň MŠVVaŠ SR akreditovalo vysokým školám do konca januára 2017 spolu 115 programov doplňujúceho pedagogického štúdia. Zoznamy poskytovateľov akreditovaných programov kontinuálneho vzdelávania a akreditovaných programov doplňujúceho pedagogického štúdia je zverejnený na webovom sídle MŠVVaŠ SR: <http://www.minedu.sk/akreditacie-v-rezorte-skolstva/>
2. VÚDPaP zabezpečuje pre pedagogických zamestnancov aj špecializačné vzdelávanie Edukácia intelektovo nadaných detí v základnej škole a pre odborných zamestnancov inovačné vzdelávania Psychologická starostlivosť o intelektovo nadané deti a Špeciálnopedagogická starostlivosť o intelektovo nadané deti (žiakov). Informácie sú zverejnené na www.vudpap.sk.
3. ŠIOV zabezpečuje a vykonáva kontinuálne vzdelávanie v súlade so zákonom č. 317/2009 Z. z. a vykonávacími predpismi a zabezpečuje vzdelávanie pedagogických

a odborných zamestnancov prostredníctvom akreditovaných vzdelávacích programov. Informácie sú zverejnené na webovom sídle ŠIOV www.siov.sk. ŠIOV realizuje pre pedagogických a odborných zamestnancov odborné semináre na základe celospoločenských požiadaviek, prioritných úloh MŠVVaŠ SR a aktuálnych potrieb škôl a školských zariadení.

ŠIOV zabezpečuje a vykonáva odborné semináre aplikujúce výstupy národných projektov do praxe. Informácie sú zverejnené na webovom sídle www.siov.sk.

4. ŠPÚ zabezpečuje pre pedagogických zamestnancov prvého stupňa základných škôl akreditované inovačné vzdelávanie pod názvom „Interkultúrne vzdelávanie v základných školách so žiakmi z rómskych komunití“. Informácie sú zverejnené na www.statpedu.sk.
5. MPC zabezpečuje a vykonáva kontinuálne vzdelávanie v súlade so zákonom č. 317/2009 Z. z. a vykonávacími predpismi vrátane povinného vzdelávania pre vedúcich pedagogických zamestnancov a vedúcich odborných zamestnancov (funkčné vzdelávanie a funkčné inovačné vzdelávanie). Informácie sú zverejnené na webovom sídle MPC www.mpc-edu.sk.
6. MPC je organizáciou na uskutočňovanie prvej a druhej atestácie pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov škôl a školských zariadení. Žiadosti o vykonanie atestácie sa podávajú v termíne do 30. júna alebo do 31. decembra spolu s atestačnou prácou. Aktuálne informácie sú zverejnené na <http://www.mpc-edu.sk/aktuality/atestacie>.
7. MPC poskytuje odbornú-metodickú podporu pedagogickým zamestnancom a odborným zamestnancom škôl a školských zariadení v oblasti kontinuálneho vzdelávania a procesu atestácií.
8. MPC prostredníctvom regionálnych pracovísk realizuje pre pedagogických a odborných zamestnancov odborné semináre a workshopy na základe regionálnych potrieb a priorít a špecifik MŠVVaŠ SR.
9. MPC odborne garantuje vzdelávanie učiteľov slovenského jazyka a slovenskej literatúry, ktorí vyučujú v školách s vyučovacím jazykom maďarským.
10. MPC prostredníctvom ROCEPO poskytuje pedagogickým zamestnancom a odborným zamestnancom pracujúcim s deťmi a žiakmi zo SZP a s deťmi a žiakmi zo SZP z marginalizovaných rómskych komunití kontinuálne vzdelávanie a odbornú-metodickú pomoc.
11. MPC vydáva odborný metodicko-pedagogický časopis Pedagogické rozhľady, ktorý prezentuje poznatky, názory a skúsenosti pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov v súvislosti s realizáciou kontinuálneho vzdelávania, výsledky z uskutočnených výskumov, analýz, reakcie na aktuálne problémy týkajúce sa oblasti výchovy a vzdelávania.
12. MPC participuje na rozvojových a grantových projektoch na medzinárodnej úrovni s cieľom získať overené pedagogické skúsenosti a následne ich aplikovať vo vzdelávaní.
13. MPC realizuje národný projekt „Škola otvorená všetkým (ŠOV)“, ktorého cieľom je podporiť inkluzívne vzdelávanie.

4.4. Získavanie, priznávanie a uznávanie kreditov

1. Pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci v kariérovom systéme naďalej získavajú kredity len za absolvovanie akreditovaných programov kontinuálneho vzdelávania v SR alebo za absolvovanie vzdelávania v zahraničí v zahraničnej vzdelávacej inštitúcii, nie však za overenie profesijných kompetencií.

2. Kredity za absolvované vzdelávanie v zahraničí súvisiace s výkonom pedagogickej činnosti alebo s výkonom odbornej činnosti podľa § 47 ods. 1 písm. c) zákona 317/2009 priznáva akreditačná rada. Doklady k predloženiu žiadosti o priznanie kreditov za absolvované vzdelávanie v zahraničí sú zverejnené na webovom sídle ministerstva: <http://www.minedu.sk/data/att/9226.pdf>.
3. Kredity za vykonanie rigorózneho skúšky alebo za vykonanie štátnej jazykovej skúšky z cudzieho jazyka priznáva riaditeľ školy alebo školského zariadenia, ktorý vydá pedagogickému zamestnancovi s najmenej trojročnou pedagogickou praxou alebo odbornému zamestnancovi s najmenej trojročnou odbornou praxou.
4. Kredity za autorstvo alebo spoluautorstvo schválených alebo odporúčaných učebníc v tlačenej alebo digitálnej podobe a ich pracovných zošitov priznáva riaditeľ školy alebo školského zariadenia.
5. Riaditeľ školy alebo školského zariadenia uznáva pedagogickému zamestnancovi a odbornému zamestnancovi získané kredity za programy kontinuálneho vzdelávania v závislosti od potrieb a zamerania školy alebo školského zariadenia a v súlade s plánom kontinuálneho vzdelávania. Riaditeľovi školy a školského zariadenia uznáva kredity zriaďovateľ. Riaditeľ školy alebo školského zariadenia uzná kredity priznané poskytovateľom len za jeden program kontinuálneho vzdelávania, ak pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec absolvoval viac programov kontinuálneho vzdelávania rovnakého alebo podobného obsahového zamerania.

5. UČEBNICE

1. Informácie k učebnicovej politike MŠVVaŠ SR sa nachádzajú na webovom sídle <https://edicnyportal.iedu.sk/>, kde sú zverejnené informácie o učebniciach, registri recenzentov, o distribúcii učebníc a taktiež objednávkový formulár pre učebnice, ktoré poskytuje MŠVVaŠ SR školám na základe ich objednávky.
2. Objednávacie konanie na nákup učebníc pre školský rok 2018/2019 sa bude realizovať výlučne cez <https://edicnyportal.iedu.sk/>. O termínoch začatia a ukončenia objednávacieho konania budú školy informované prostredníctvom tohto webového sídla.
3. Po ukončení hlavného objednávacieho konania na nákup učebníc si môžu objednať učebnice len novozriadené školy. Dodatočne si budú môcť spresniť objednávku učebníc pre 1. ročník všetky školy podľa počtu žiakov zapísaných do 1. ročníka v termíne do 15. mája 2018. V priebehu roka môže MŠVVaŠ SR realizovať špecializované objednávkové konanie (napr. pre nové, pripravované učebnice), preto odporúčame pravidelne kontrolovať webové sídlo Edičného portálu. Počty objednaných učebníc budú kontrolované porovnaním s údajmi zo štátneho výkazu – školského registra detí, žiakov a poslucháčov. Objednávky môžu byť pred distribúciou upravované.
4. Národný register učebníc t. j. zoznam učebníc, učebných textov a pracovných zošitov, ktorým bola vydaná schvaľovacia alebo odporúčacia doložka MŠVVaŠ SR, je zverejnený na webovom sídle <https://edicnyportal.iedu.sk/registre>. Digitálne verzie učebníc a ďalšie voľne prístupné učebné materiály a odporúčanú literatúru môžu základné a stredné školy využívať prostredníctvom webového sídla www.eaktovka.sk.
5. MŠVVaŠ SR na webovom sídle <https://edicnyportal.iedu.sk/registre> podľa potreby zverejňuje a aktualizuje zoznam schválených učebníc, schválených učebných textov, schválených pracovných zošitov a odporúčaných učebníc, na zakúpenie ktorých poskytne školám finančné prostriedky

6. Tvorba a posudzovanie učebníc sa realizuje podľa rezortného predpisu, ktorý je zverejnený na webovom sídle MŠVVaŠ SR.
7. Všetky nové učebnice sa posudzujú podľa kritérií na hodnotenie kvality učebníc, ktoré sú dostupné na www.statpedu.sk a www.siov.sk. Kvalitu učebníc a ich súlad so ŠVP posudzujú recenzenti z registra recenzentov.
8. Odporúča sa pedagógom, ktorí majú záujem stať sa recenzentmi, odborníkmi na posúdenie kvality učebníc a ich súladu so ŠVP, aby po splnení stanovených kritérií na recenzentov uvedených na www.statpedu.sk a www.siov.sk, písomne predložili ŠPÚ alebo ŠIOV svoj návrh na nomináciu.
9. V školskom roku 2017/2018 sa používajú učebnice geografie nasledovne:
 - 5. ročník – učebnica *Geografia pre 5. ročník ZŠ* (Ružek I., Ružeková M., Likavský P., Bizubová M., Vydavateľstvo VKÚ Harmanec),
 - 6. ročník – učebnica *Geografia pre 7. ročník ZŠ a 2. ročník gymnázií s osemročným štúdiom* (Tomáči L., Gurňák D., Križan F., Tolmáčiová T., vydavateľstvo VKÚ Harmanec),
 - 7. ročník – učebnica *Geografia pre 8. ročník ZŠ a 3. ročník gymnázií s osemročným štúdiom* (Ružek I., Likavský P., vydavateľstvo VKÚ Harmanec),
 - 8. ročník – učebnica *Geografia pre 8. ročník ZŠ a 3. ročník gymnázií s osemročným štúdiom* (Ružek I., Likavský P., vydavateľstvo VKÚ Harmanec),
 - 9. ročník – učebnica *Geografia pre 9. ročník ZŠ a 4. ročník gymnázií s osemročným štúdiom* (Tolmáči L., Gurňák D., Križan F., Lauko V., vydavateľstvo Orbisp Pictus Istropolitana).

6. ŠKOLSKÉ TLAČIVÁ

1. Schválené vzory dokladov o vzdelaní, pedagogickej, ďalšej a inej dokumentácie MŠVVaŠ SR zverejňuje na www.minedu.sk v menu Regionálne školstvo – Pedagogická dokumentácia a iné tlačivá – Knižnica vzorov pedagogickej dokumentácie a dokladov alebo na webovom sídle Edičný portál <https://edicnyportal.iedu.sk/> v časti vzorov pedagogickej dokumentácie, ďalšej dokumentácie, dokladov o získanom vzdelaní a iných vzorov. V nadväznosti na inovované ŠVP MŠVVaŠ SR schválilo nové vzory dokladov o vzdelaní, pedagogickej, ďalšej a inej dokumentácie platné od 01. 09. 2015.
2. Tlačivá predpísaných štatistických výkazov spolu s metodickými pokynmi na školský rok 2017/2018 sa nachádzajú na webovom sídle www.cvtisr.sk v kategórii Informácie o školstve/v časti zber údajov/výkazy typu Škôl (MŠVVŠ SR). Zoznamy formulárov štatistických zisťovaní a výstupov z ich zberov od roku 2015 sa nachádzajú na <http://www.minedu.sk/prehľad-statistickych-zistovani-v-rezorte-skolstva/>.

7. MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA A PROJEKTY NA PODPORU VÝCHOVNO-VZDELÁVACEJ ČINNOSTI V ŠKOLÁCH

7.1. eTwinning program partnerstvo škôl

1. Program partnerstvo škôl eTwinning predstavuje komunitu európskych škôl a ponúka platformu pre zamestnancov v školstve (učiteľov, riaditeľov, školských knihovníkov a pod.), ktorí pracujú v jednej z viac ako 175 tisíc škôl z rôznych európskych krajín

zapojených do programu. Počet učiteľov a škôl zapojených do eTwinning sa neustále zvyšuje, program je zameraný na ich vzájomnú komunikáciu, spoluprácu, prípravu projektov a spoločné využívanie zdrojov prostredníctvom IKT zariadení. eTwinning podporuje spoluprácu škôl v Európe s využitím informačných a komunikačných technológií tak, že školám poskytuje podporu, nástroje a služby. eTwinning zároveň ponúka pedagógom bezplatné príležitosti kontinuálneho prezenčného aj online profesionálneho rozvoja, bezplatnú účasť na zahraničných vzdelávacích aktivitách a v SR ponúka aj akreditované kontinuálne vzdelávanie učiteľov.

2. Program partnerstvo škôl eTwinning sa začal realizovať v roku 2005 ako hlavná aktivita Programu dištančného vzdelávania eLearning Európskej komisie a v roku 2014 bol pevne integrovaný do Erasmus+, európskeho programu v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy, mládeže a športu. Úrad centrálnej podpornej služby tohto programu pracuje pod vedením European Schoolnet, medzinárodného partnerstva 31 európskych ministerstiev školstva, úlohou ktorého je starať sa o rozvoj európskeho vzdelávania.
3. Na základe desaťročných poznatkov z celej Európy sa dokázalo, že práca v projektoch eTwinning:
 - poskytuje vyššiu motiváciu k učeniu a k spolupráci s inou školou; v dlhodobom dopade sa prejavuje vo vyššom porozumení iným kultúram a vytváraní priateľstiev so spolužiakmi z iných krajín,
 - zlepšuje kvalitu vzdelávania, pretože projekty nie sú odtrhnuté od reality, ale riešia konkrétne životné situácie; v dlhodobom dopade sa prejavuje zlepšením rôznych zručností a schopností, gramotnosti jazykovej, IKT, matematickej ako i zlepšením teoretických vedomostí získaných zážitkovým učením,
 - poskytuje ďalší odborný rast pedagógov; v dlhodobom dopade sa prejavuje zlepšením celoživotných kompetencií, zručností, v mnohých prípadoch sa učitelia i žiaci zlepšujú hlavne v jazykových kompetenciách a v tímovej práci,
 - zlepšuje sa celoškolská spolupráca v medzinárodnom prostredí; v dlhodobom dopade sa prejavuje novými rozvojovými možnosťami školy a napokon i celej komunity.
4. Informácie o programe partnerstvo škôl eTwinning sú dostupné na webových sídlach www.etwinning.net a www.etwinning.sk.
5. Vzhľadom na pozitívne prínosy projektu eTwinning odporúčame všetkým školám, aby sa zapojili do tohto projektu a využili benefity, ktoré poskytuje tak žiakom, ako aj pedagogickým zamestnancom.

7.2. Digitálny edukačný obsah

1. MŠVVaŠ SR v priebehu ostatných rokov realizovalo viacero projektov na rozšírenie obsahu a zvýšenie dostupnosti digitálneho edukačného obsahu (DEO), ktorý v spojení s klasickými učebnicami prináša do vyučovania väčšiu názornosť a flexibilitu. Ďalším prínosom DEO je zvýšenie kvality vzdelávania a jeho atraktivity, ako aj na zvýšenie motivácie a dôvery žiakov vo formálne vzdelávanie prostredníctvom integrácie digitálnych technológií do výchovno-vzdelávacieho procesu.
2. Vzhľadom na pozitívne prínosy využívania DEO vo vzdelávacom procese odporúčame všetkým školám, aby maximalizovali zapojenie DEO do každodenného vyučovania.

8. CELOŽIVOTNÉ VZDELÁVANIE

1. Stredné školy môžu v súlade so zákonom o celoživotnom vzdelávaní požiadať o udelenie oprávnenia na vykonávanie skúšky na overenie odbornej spôsobilosti. Úspešným absolvovaním skúšky získava absolvent osvedčenie o úplnej alebo čiastočnej kvalifikácii. Proces overovania odbornej spôsobilosti sa uskutočňuje podľa zákona č. 568/2009 Z. z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Informácie sú zverejnené na <http://isdv.iedu.sk/>.
2. Školám sa odporúča zapojiť sa do programu Európskej únie v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy, mládeže a športu Erasmus+, ktorý okrem iného podporuje vzdelávaciu mobilitu, vytváranie medzinárodných partnerstiev a využívanie možnosti na predkladanie projektov v rámci tohto programu vrátane zapojenia samotných žiakov. Informácie sú zverejnené na <http://www.minedu.sk/program-erasmus/> a na webovom sídle programu www.erasmusplus.sk. Vyhľadávať informácie je možné aj prostredníctvom európskej online platformy School Education Gateway <http://www.schooleducationgateway.eu/sk/pub/index.htm>, ako aj európskej informačnej siete www.eurodesk.sk.
3. ŠIOV zabezpečuje pre cieľové skupiny zamestnávateľov a zástupcov zamestnávateľov, vysokoškolských učiteľov a zamestnancov pracujúcich v oblasti vzdelávania, vzdelávanie v akreditovaných vzdelávacích programoch. Informácie sú zverejnené na webovom sídle ŠIOV www.siov.sk.
4. V rámci celoživotného vzdelávania je k dispozícii program Pestalozzi, ktorý je zameraný na rozvoj odborných kompetencií učiteľov. Program spolu s podrobnými informáciami je k dispozícii na webovom sídle Rady Európy <http://programme-pestalozzi.ext.coe.int/> a webovom sídle ŠPÚ www.statpedu.sk.
5. V rámci celoživotného vzdelávania sa pedagogickým zamestnancom odporúča využiť možnosť bezplatného akreditovaného kontinuálneho vzdelávania v SR prostredníctvom programu partnerstva škôl eTwinning, ktorý taktiež ponúka bezplatné príležitosti kontinuálneho prezenčného aj online profesionálneho rozvoja alebo možnosti bezplatnej účasti na zahraničných vzdelávacích aktivitách. Informácie sú zverejnené na <http://www.minedu.sk/etwinning/> a na webových sídlach programu: www.etwinning.net, www.etwinning.sk.
6. Školám je odporúčané zapojiť sa do programov mládežníckych organizácií a krajských rád mládeže, ktoré poskytujú programy neformálneho vzdelávania ako súčasť celoživotného vzdelávania cez akreditované programy poskytujúce certifikáty, ako napr. YouthPass (www.akram.sk).

9. ÚČINNOSŤ

Pedagogicko-organizačné pokyny na školský rok 2017/2018 nadobúdajú účinnosť 1. septembra 2017.

Príloha č. 1

Termíny školských prázdnin v školskom roku 2017/2018

Prázdniny		Posledný deň vyučovania pred začiatkom prázdnin	Termín prázdnin	Začiatok vyučovania po prázdninách
jesenné		27. október 2017 (<i>piatok</i>)	30. október – 31. október 2017	2. november 2017 (<i>štvrtok</i>)
vianočné		22. december 2017 (<i>piatok</i>)	23. december 2017 – 5. január 2018	8. január 2018 (<i>pondelok</i>)
polročné		1. február 2018 (<i>štvrtok</i>)	2. február 2018 (<i>piatok</i>)	5. február 2018 (<i>pondelok</i>)
jarné	Banskobystrický kraj, Žilinský kraj, Trenčiansky kraj	16. február 2018 (<i>piatok</i>)	19. február – 23. február 2018	26. február 2018 (<i>pondelok</i>)
	Košický kraj, Prešovský kraj	23. február 2018 (<i>piatok</i>)	26. február – 2. marec 2018	5. marec 2018 (<i>pondelok</i>)
	Bratislavský kraj, Nitriansky kraj, Trnavský kraj	2. marec 2018 (<i>piatok</i>)	5. marec – 9. marec 2018	12. marec 2018 (<i>pondelok</i>)
veľkonočné		28. marec 2018 (<i>streda</i>)	29. marec – 3. apríl 2018	4. apríl 2018 (<i>streda</i>)
letné		29. jún 2018 (<i>piatok</i>)	2. júl – 31. august 2018	3. september 2018 (<i>pondelok</i>)

Termíny školských prázdnin v školskom roku 2018/2019

Prázdniny		Posledný deň vyučovania pred začiatkom prázdnin	Termín prázdnin	Začiatok vyučovania po prázdninách
jesenné		30. október 2018 (<i>utorok</i>)	31. október – 2. november 2018	5. november 2018 (<i>pondelok</i>)
vianočné		21. december 2018 (<i>piatok</i>)	23. december 2018 – 7. január 2019	8. január 2019 (<i>utorok</i>)
polročné		31. január 2019 (<i>štvrtok</i>)	1. február 2019 (<i>piatok</i>)	4. február 2019 (<i>pondelok</i>)
jarné	Košický kraj, Prešovský kraj	15. február 2019 (<i>piatok</i>)	18. február – 22. február 2019	25. február 2019 (<i>pondelok</i>)
	Bratislavský kraj, Nitriansky kraj, Trnavský kraj	22. február 2019 (<i>piatok</i>)	25. február – 1. marec 2019	4. marec 2019 (<i>pondelok</i>)
	Banskobystrický kraj, Žilinský kraj, Trenčiansky kraj	1. marec 2019 (<i>piatok</i>)	4. marec – 8. marec 2019	11. marec 2019 (<i>pondelok</i>)
veľkonočné		17. apríl 2019 (<i>streda</i>)	18. apríl – 23. apríl 2019	24. apríl 2019 (<i>streda</i>)
letné		28. jún 2019 (<i>piatok</i>)	1. júl – 31. august 2019	2. september 2019 (<i>pondelok</i>)

Termíny školských prázdnin v školskom roku 2019/2020

Prázdniny		Posledný deň vyučovania pred začiatkom prázdnin	Termín prázdnin	Začiatok vyučovania po prázdninách
jesenné		29. október 2019 (utorok)	30. október – 31. október 2019	4. november 2019 (pondelok)
vianočné		20. december 2019 (piatok)	23. december 2019 – 7. január 2020	8. január 2020 (streda)
polročné		31. január 2020 (piatok)	3. február 2020 (pondelok)	4. február 2020 (utorok)
jarné	Bratislavský kraj, Nitriansky kraj, Trnavský kraj	14. február 2020 (piatok)	17. február – 21. február 2020	24. február 2020 (pondelok)
	Banskobystrický kraj, Žilinský kraj, Trenčiansky kraj	21. február 2020 (piatok)	24. február – 28. február 2020	2. marec 2020 (pondelok)
	Košický kraj, Prešovský kraj	28. február 2020 (piatok)	2. marec – 6. marec 2020	9. marec 2020 (pondelok)
veľkonočné		8. apríl 2020 (streda)	9. apríl – 14. apríl 2020	15. apríl 2020 (streda)
letné		30. jún 2020 (utorok)	1. júl – 31. august 2020	2. september 2020 (streda)

Príloha č. 2

Nové všeobecne záväzné právne predpisy

- a) Vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 232/2016 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 322/2008 Z. z. o špeciálnych školách,
- b) Vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 231/2016 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 64/2015 Z. z. o sústave odborov vzdelávania a o vecnej pôsobnosti k odborom vzdelávania.

Nové rezortné predpisy

- a) Smernica č. 1/2017, ktorou sa určuje postup pri tvorbe zoznamu študijných odborov a učebných odborov, ktoré sú nad rozsah potrieb trhu práce a zoznamu študijných odborov a učebných odborov s nedostatočným počtom absolventov pre potreby trhu práce,
- b) Smernica č. 17/2017, ktorou sa upravuje postup vytvárania, aktualizácie a zrušovania elektronických formulárov pre elektronické podania a elektronické úradné dokumenty.

Platné koncepcie a stratégie

- a) Koncepcia informatizácie a digitalizácie rezortu školstva s výhľadom do roku 2020,
- b) Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020,
- c) Aktualizované Akčné plány Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020 na roky 2016 – 2018,
- d) Celoštátna stratégia ochrany a podpory ľudských práv v Slovenskej republike,
- e) Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020,
- f) Vecný a časový plán opatrení na zlepšenie výsledkov žiakov v medzinárodnom meraní žiakov OECD – v štúdii PISA,
- g) Národná stratégia zvyšovania úrovne a kontinuálneho rozvíjania čitateľskej gramotnosti,
- h) Koncepcia vzdelávania v jazykových školách – Akčný plán 2017 – 2020,
- i) Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 – 2025,
- j) Stratégia Slovenskej republiky pre mládež na roky 2014 – 2020,
- k) Koncepcia rozvoja práce s mládežou.